سی ساڵ
شیعر

سەباح ڕەنجدەر

سی ساڵ شیعر

٢

- ناوی کتێب: **سی ساڵ شیعر**
- بابەت: **ڕۆمانە شیعر+ شیعر**
- شاعیر: **سەباح ڕەنجدەر**
- بەرگ و دیزاینی ناوەرۆک: **ئاکار جەلیل کاکەوەیس**
- هەڵەگر: **شێرزاد فەقێ ئیسماعیل**
- **چاپ: یەکەم/ ٢٠١٢ ، بەرگی دووەم**
- **چاپخانە:**

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی سپاردنی (٧١٥) ساڵی (٢٠١٢)ی پێ دراوە

ناوەڕۆک

کتێبی پێنجەم: مردوویەک ئاگای لە هەمووانە

تاج سەر گران دەکات.......... ل٩
زمان و دڵی مانگ .... ل ١٣
ڕێورەسمی کردنەوەی پەیکەرێک .... ل ١٧
ڕژانی موورووی بەخت ل٢١
کووپە لە مێوانداریی ماسیدا ل٢٥
سووری پاراوبوونی بۆن ل٣٠
ئاهەنگی ناو لێنانی درەختێک ل٣٨

کتێبی شەشەم: سەد و یەکشەوە

مێوان ل٤٣
ماسیگرە ل٤٤
سوێسکە ل٤٥
ڕەنگ ل٤٦
مەشق ل٤٧
قەفەز ل٤٨
بەردە نوێژ ل٤٩
ئاگردان ل٥٠
بزربوون ل٥١
زیندان ل٥٢
سوپاس ل٥٣
سێتار ل٥٤
خەوتن ل٥٥
شڵەژان ل٥٦
دڵ ل٥٧
ناوچەوان ل٥٨
تەزوو ل٥٩
تکا ل٦٠
خاڵ ل٦١
ڕوان ل٦٢
وێنە ل٦٣
شیعر ل٦٤
ڕژان ل٦٥
یاداشت ل٦٦
چاو ل٦٨
گۆزە ل٦٩
گریان ل٧٠
ژماردن ل٧١

نەخش ل٧٢
ناسین ل٧٤
مەلەوانی ل٧٥
گەردوون ل٧٦
مەیموون ل٧٧
وەڕسی ل٧٨
چاوساغی ل٧٩
قفڵ ل٨٠
چارەنووس ل٨١
بڕنووتی ل٨٣
ئاڵا ل٨٤
بەرانبەر ل٨٥
خۆکوشتن ل٨٦
جانتا ل٨٨
چاندن ل٨٩
مۆزەخانە ل٩٠
خۆشحاڵی ل٩١
قەلەڕەش ل٩٢
نەگەیشتن ل٩٣
شوێن ل٩٤
قەقنەس ل٩٥
بەرزبوونەوە ل٩٦
کۆتر ل٩٧
داوا ل٩٨
پەڕەمووچ ل٩٩
واق وڕمان ل١٠٠
پەراسوو ل١٠١
سادەبوونەوە ل١٠٢
ئاشنایی ل١٠٣
ئاوریشم ل١٠٤
دەست ل١٠٥
مەشخەڵ ل١٠٦
کۆشک ل١٠٧
پەلە ل١٠٨
بەخشین ل١٠٩
پەڕاندنەوە ل١١٠
مێروولە ل١١١
زەلیل ل١١٢
دەف ل١١٣
سۆما ل١١٤
قەتماغە نەگرتن ل١١٥
ڕۆڵ ل١١٦

پاککردنەوە ل۱۱۷
حەسانەوە ل۱۱۸
قولاب ل۱۱۹
خنکان ل۱۲۰
تۆڕ ل۱۲۱
گۆڕانی ل۱۲۲
مۆتەکە ل۱۲۳
پۆپیتە ل۱۲٤
شەرم ل۱۲٥
بیرنەچوونەوە ل۱۲٦
دڵتەنگی ل۱۲۸
شوێنپێ ل۱۲۹
شەهید ل۱۳۰
شاخ ل۱۳۱
نەمری ل۱۳۲
گفتوگۆ ل۱۳۳
حەسرەتدار ل۱۳٤
ویست ل۱۳٥
نووسین ل۱۳۷
حەکایەت ل۱۳۸
مانەوە ل۱۳۹
زانین ل۱٤۰
خوان ل۱٤۱
ئەستێرە ل۱٤۲
ئاشق ل۱٤۳
نەترسان ل۱٤٤
سوێند ل۱٤٥
کاتژمێر ل۱٤٦
سڵاو ل۱٤۷
چلچرا ل۱٤۸
پوولفرۆش ل۱٤۹

کتێبی حەفتەم: ساڵی سفر

ساڵی سفر.. ل۱٥۱

کتێبی هەشتەم: سروودی زەوی

لە کتێبخانەی تایبەتی بابا تاهیردا.. ل ۳۲۱
هەڵاتن لە گۆرانی.. ل۳۳۰
دیداری خوداوەندە ناکامەکان.. ل۳٤٤
کەوانەیەک بۆ ناوی لەبیرکراوەکان.. ل۳٥۷
ژیانی دووبارەی ئادەم.. ل۳۷۱
بە ئارەزووی زەوی ناو لە درەختەکان نرا.. ل۳۸۷

مردوویەک ئاگای لە هەموانە

تاج سەر گران دەکات

تاج چاوی لە ئەشق
ڕوون بووەوە و جوانی بەئاگا هێنا
دوای ماوەیەکی کورت
کەوتە سۆراخکردنی ونبووەکانی و بریقەی چاویلکە و دڵنیایی
ئەسپی جلەو زیوینیشی
لە گۆڕەپانی شێوە پەرستگا
خەڵات کرد بەزوو ورووژانی پەپوولە
ئەفسوونێکی لە چەکەرە و نەرم و شلی گوان
دا بەگژوگیای ئالوودەی
نیاز و مراز لەسەر خوێندراو
گژوگیا کەسوکاری منن
ڕزگاریان کردم لە گەمارۆ
مەرەکەب و کاغەز خۆیان لە ناو ڕێکخست
ئەم سرووشەیان هەڵدا

ژیان و مردن بردنەوە و دۆڕان نین
شیر و
قاوە و
دیوان و
مۆمی دەم بەسووراو و سپیاو
سۆز و سێبووری و بێ پەروایییان
تا گەیشتن بەخۆت بەرز بووەوە
هاوارە بەهانا هاتووەکانت
کە بەدڵێکی بەهێز شوورە دراوە
هەڵدە سەرە ڕێگاکان
نە لەگەڵ سەرەتا کاروانت دەجمێ
نە لە کۆتاییی تاسەیەکی بریسکەدار
گیانت دەکات بەجانتایەکی ئامادەکراو بۆ گەشت
لە نامەیەکی تایبەتیدا داوا بکە
پێویستیم بەدەستەیەك پێغەمبەر هەیە
لە ناو گەرمایی دێرەکانم
هونەری پێگەیینی میوە
بکەن بەبیرکردنەوە و خولیا
ئەی سەمای ڕێشمە و زەنگوڵەی نەرمی
کۆچی بەختەوەری
ئەستێرەبۆیەکراوەکانی
ناو ڕستە سڕەکان لە خەو دابڕژێنە
هەنگ هەنگوینیان بڕییەوە
نەمانزانی ئەو تەشتەی حەوشەمان خۆش بوێ

کە تریفەی مانگی بۆ پاراستین
سڵاوت لێ دەکەم ئەی ئاسوودەیی
بەدڵ ئاوڕێك
لە پاشماوەی برینەکانمان بدەرەوە
کولانەوەیان کێڵگەیەکە مەست و ڕازدرکێن
مۆم تێکۆشەری بنەماڵەی ڕووناکییە
جەنگێکی گەورەی بردووەتەوە
نیشانەکانی خاڵبەندی ژیان
گوێ لەو دەنگانە ڕادەگرن
دەبنە ئاواز
نیشانەکانی خاڵبەندی مردن
گوێ لەو دەنگانە ڕاناگرن
نابنە ئاواز
گوێ گرتن و نەگرتن
بردنەوە و دۆڕان نین
باری دەروونی و دوو ئاراستەن
دەتوانین پێیدا بڕۆین و بێینەوە
بازێکی ڕاونەکراو لە ناو ڕەزێکی خانومان
لە باوەشی درەختێکی نزم خۆی هەڵدا
پڕشنگی بەهرە دانەوێڵە و ئومێدی
لە نزیك دەنووك و باڵی دانا
بۆنی حاجیلەی کوتراویش
لە ناو گۆڕەوی و ئاون
دەنیشێتە شوێن پێیەکانی

وەك پێڕوو دەجریوێنن
بێ چرا کتێب کەسێکی لە بیرکراوە
شەوقی ڕووداوەکانی ساڵ
چەشنی باران
ئاوی سەر بەشەختە بەئاگا دەهێنێ
بۆن و بەرامەمان بۆ دەنێرێتە ماڵەوە
قەڵەمکێشی کۆچکردووان و چەتری گوڵفرۆشێك
پەڕەی زمانن قەت درۆ ناکەن
وایان کردووە
بە وچانەوە درەوشانەوە تەماشامان بکات
درەختی بڵند و لك بەهێز بۆ جۆلانە دەڕوێن
ڕەگیان بەناوچەوانمانەوە گرێ دەدەن
تیشك و سێبەر
ناکۆکییەکانیان خاو دەبێتەوە
مۆسیقایەکی دەوڵەمەند دێتە ناوەوە
کتێبەوانێك کە لە گەڕەکی ئێمە
چووە ناو ڕەش و سپی
بەتاجی کتێبەوە
دێتە یەکەم کۆڵانی شار
تێ دەگات ئاووهەوای
ڕوخساری ڕۆشنی ئەسپە
یان هێزی ڕاوچیی ڕێوی

تشرینی یەکەمی ٢٠٠٥ هەولێر

زمان و دڵی مانگ

پەپوولەیەك لەسەر شانی پێغەمبەرەوە
فڕییە سەر شانی من
تەپەی باڵ و نیشتنەوە
بۆنی خۆشی گڵەسەرن
پێویستییەکانی ڕۆژ هەمووی جوانین
کاتژمێری قورمیشدار
ئامادەت دەکات بۆ بێدارکردنەوەی پەردە
تیشك بەشی خۆی بداتە ژوورەکان
جۆشی قۆریە
کە بەناو دڵی هەڵوەدای کازێوەدا ڕەت دەبێ
باوەشی ماڵ پڕ دەکات لە شیرینی
کرۆسك و ددانی شیری تێیدا گەشە دەکەن
داوەڵ
پشووی بێستانەوانە
مەیموون و کەروێشك
خەیاڵیان دەمرێ و بارکەوتوو دەبن
نامەی جەنگاوەرێك
لە ناو دەست و پەنجەی پۆستەچی شار
بانگی کەڵەبابە
ئەستێرەی تاریك و ڕوونی لێ بەگرشە گرش کەوتووە
ئەشقی نەزاو

گیان و لێکدانەوە دەداتە
نازی ڕەنگ لە ناو پەلکەزێڕینە
پەلکەزێڕینە جوانەی سەرزەمین بۆ ئاسمان دەبا
پێچکەی گالیسکە
لە ناو فریز پەڵەکانی جەستەی
بەخوناوی شادمانی لادەدا
سەرنشینەکانی نقێمی ئەنگوستیلەیان چاون
لە کاتی دەسگیران هەڵبژاردندا
کە سروە و ڕشێنەی باران
پەرژینی دارین دەشکێنن
گوڵەجۆ و گەنم
لە ناوچەوانی کار و بەرخ شەپۆل دەدەن
ناز و فیزی شێر لەو کاتەدا گەرم دەبێ
کە تەرمی نێچیر لە ناو دەستەکانی
دەشێلێ و گۆشت و ئێسک لێك جیا دەکاتەوە
تەنیا مرۆڤ پێویستی بەئاسوودەییی ناو ئاوێنەیە
دەزانێ کە ناشیرین بوو
ئیدی تەواو
ژیانیش بەردەوام خوان پڕ بەهرە و بەرهەم دەکات
بوێری باڵندە بەرز دەکاتەوە
ئەوانیش لە مەستی فڕینێکدا
ئاسمان خاڵی دەکەن لە برووسك و پاشماوەی
نەرم نەرم
لە ئاسۆی پڕی سپێدە دێنە خوارێ

بەسەر گۆچانی پیرەکان دەنیشنەوە
پیرەکانیش ترپەی لێدانی دڵی خۆیان
گرێ دەدەن بەباڵیانەوە
باڵ ئەی پشت و پەنا و جوامێری
ناو دانیشتنە تایبەتییەکان
ڕەوانبێژ و سەروا و کێشدارم کە
بەتکای گوڵەباخ لە دەست و پەنجەی دڕ
خەریکە ڕووناکی لە چاوانم کۆ نابێتەوە
ئەلفوبێی ژیانی خۆم
لە بەرزاییەکان هەڵدایە دەستی خوداوەند
ڕەشنووسی بەخت و ناوچەوانیشم
دوور لە نزرگایەك شاردەوە
ئەی دەریای نووستووی خەونی خۆ ئاشکرا کردوو
بەرپا بووە زەبر و زەنگ و جەنگی جودایی
دەستەودامەن و فریا
جامی ئەفسووناوی گیانم
پڕکە لە ئەڤینی خودایی
مانگی لە دەست مەرگ هەڵاتوو
شانمی بە قەڵا و مۆزەخانە و ئاوێنەی بنەماڵەی زانی
زمان و دڵی لەسەر پەروەردە بکات
تریفەیەك لە ناو جامی ئەفسووناوی خودا
برژانگی چاوە گەورەکانی کردنەوە
بە ورياييیەوە دوا
دوای چەند چرکەیەکی خوماری

گەشتوگوزار و غەزەلی ئەسپ و بریقەی
چاوی پێغەمبەرەکان
لەسەر زەوی دەگۆڕێن
هەندێك زمان و دڵ پەیدا دەبن
سێبەریان ڕوونە
ئەرێ ڕوونی زەبر و زەنگەکانی داهاتوو
لە پێناو چیدا دەبن بە جەنگ
کوکوختی هۆگر بەحەوشە و ماڵ
لە وشەی هەڵکەندراوی ناوچەوانی
خانووی باپیران دێنە دەرێ
لە ناو فەخفووری ماستی منداڵەکانمان
لە ڕەنج و ڕاز و هەوای بێباکی نقوم دەبن
دەست بە سەری ئاگرودوو
دادەهێنن و گەرمایی دەبەخشنەوە
بە ئەشق و پێوەندییە هەستییەکان
پاشان لەسەر ئالآی داگیراو پاشەڕۆ دەڕێژن
ئەرێ مانگ
لە زەماوەندی جاویدانی زمان و دڵ
چ شەربەتێك دەخورێتەوە
مەشخەڵی سەرشانم
فڕییە ناو چاوی پەپوولە
ئەو چاوە ڕەنگی خودای پاراست

تشرینی دووەمی ٢٠٠٥ هەولێر

ڕێوڕەسمی کردنەوەی پەیکەرێک

خودا بەنیازی سڵاو
چاوی داوەتە دەستێك
دەبدەبەی ڕەنگاوڕەنگی پێوە بشەکێتەوە
قوماشی ڕەش و سپی بڕی
پیت ڕژانە ناو دەمم
توانیم وشە لێکدەم و داوا بکەم
مانگ بەسەر هەولێرەوە پڕ و نارنجی و لە گوڕوگاڵدا بێ
بەو نازەی داویەتییە ئاوی مەنگ
چەتر هەڵدا
پەیکەرێك حەفتا ساڵ
پیاسەی کردبوو
ئاوێنەی دابووە ژن و شووشە بۆنی وەرگرتبوو
سەیری پەند و وێنەی سەر قەڵغانی کردبوو
قسەی توندی لەگەڵ وەردیان کردبوو
نامەی لەسەر باڵی بە ناز و فیزی کۆلارە نووسیبوو
سەرسام بوو بەگوێی کەروێشك و گوارەی شۆڕ
بلووری لامپای سڕیبووەوە
تووتن و پایپی خۆش کردبوو
زۆر تەماشای
وێنەی دایك و باوکی خانەدانی کردبوون
پێوەندییەکانی نێوان

درەخت و باڵندەی باش ناسیبوو
گڕوگاڵ و دارە دارەی منداڵیی
دەبێتە کاروانسەرا
یەکەم هێلکە لەوێ دەشکێ
لە بریقەی خان و مانی ڕەش و سپی
ڕەنگەکانی دی لەودا
بەکامی دڵ سۆز و ئاوازی گیان
دەدا بە پاڵەوانی هیوا و فەرموودەکانمان
باڵندەی شادمانی هەمەجۆر لەشکری بوون
پەلکەزێڕینەش بیر و بۆچوونی
لەشکر کە دەڕژێنە بڵندایی دەموچاوی
بەنیازی ناسکبوونەوەی
نیشتنەوە و بڕیاردان لەسەر مانەوە
بیر دەکەنەوە و قسە و باس دەدرکێنن
ئێمە زۆر پێویستمانە بیزانین
گوڵەکانی لە ڕێوڕەسمی لەدایکبوون و مردنی
دەخرێنە سەر پەیکەری
تەنیان وەك تەڵە شقاتەی بەکارهاتوو
بۆ داگیرسانی مۆمی سێبووری
بولبول لە پاڵیان
بانگی ئەشق و نیانی جۆلانەی ون کردووە
دوای سەرگەرمی دیدارێك
گۆشەنشین و خەواڵوو

ماسوولکەی جەستەیان
دەمەتەقێی لەگەڵ هێز بەکۆتا دەگات
چێژ لە زولاڵی ئاو و خۆری
ڕوون و پاراو وەرناگرن
بەڵام خەیاڵ کە دووڕوویی مرداندووە
بێ بگرە و بەردە بەهەموو شتەکانی دەگەیەنێ
لە بۆنەی ئاشقبوونی شەونمی سەر گیا
دەبێتە دەستی وەفا
هەڵی دەداتە ناو ئاهەنگەکانی هاتوچوون
بیرەوەری سوودی پێ دەگەیەنێ
هەڵە و نوێژە دروێنەی لە بیر دەباتەوە
دەستێك لە گێڕانەوە ڕاستگۆ
نامەکانی دەخاتە پۆستە
نامە هاتووەکانیشی وەردەگرێت
ڕۆژی هەمیشە بۆنخۆش بەشەقبوونی خاك
کاتێك دومبەڵان خۆی دەناسێنێ
لێدەگەڕێ ئاقیق و نووسراوی ناوچەوانی
هەر هەموو پێغەمبەرەکان تێکەڵی بن
لە گەرمەی سەما و ناخ جریواندن
دڵی دەشوات و دەڕوا
پڕ دەستمان کڵۆ شەکر و مۆری بەخت دەکات
دەتوانین
کەلوپەل و وێنەی بەهرەمەندەکانمان بکڕین

دەستەسڕی تەنکیش لەگەڵ خۆمان هەڵگرین
بێباکی بڵندبوونەوەی چنار
دەبێتە شوێنێك
وەك قۆزاخەی ئاوریشم
جوانکراو بەسپێنەی هێلکە
ئاسوودە و پڕ بەهرە و پەیماندار
هەموومان شەقامێکمان دەبێ تێیدا
بچینە سەردانی خزم و کەس و برادەرەکانمان
ڕۆژ کە ئاوا دەبێ
تەواو ئەڤینی خۆی کردووە

کانوونی یەکەمی ٢٠٠٥ هەولێر

ڕژانی موورووی بەخت

گردێکی پەرژینکراو بەهونەری دەستنووسەکان
خودا هەمیشە
دانیشتنە تایبەتییەکانی تێدا ئەنجام دەدا
درەختی زمانیش بەگۆپکەی نەکراوە
لکی گران بوو
دەنگی پێغەمبەرەکانی لەوێ
یەك بەدوای یەك ئاوازدار کرد
دەستی بەڕوخساری سادەییماندا هێنا
موورووی بەختی ڕشت
دێوانەیەك لەسەر ناوچەوانی بڵندی
ئاڵای ئاشقبوون و مشتومالکردنی
یادداشتەکانی پیشان داین
بای بەزەبر و بێ پەرواشی ڕاهێنا
ئاراستەی تەواوی بخاتە سەر
بۆ شەکاندنەوەی بەردەوام و پێوانەکردنی
نازی چاوی هەڵۆ
چاوی لە گۆی سەیوان گلۆپی ڕەنگاوڕەنگ بوون
سەروەری وەك سپێدەی ڕۆژی بەهار
چاکەی بۆ هەموو کەس دەوێ
گەنجینە و جوانی لە سێبەری
تەنکی کەلوویەك هەڵگرتەوە

پێش خۆی بەڕوونی بینی
زانی پێیەکانی لەسەر
کونی باڵەبان
توولەی شفتی
بڕکی گندۆرە
لاسکی لۆبیا
چێورمەی گۆڕ غەریب
قەڵەمکێشی ئەسپ
برینی قوربانی
مەتارەی شوان
قەڵەشی کوارگ
دانەنێ و گرەوەکانی کە باپیری لەگەڵ
نەوەکانی خۆی کردبوونی بباتەوە
سۆز و بەهرەی بەهێزی تێدایە بۆ ناسین
شوێنی حەسانەوە زۆرن
بەرامبەریشی تابووت
مرۆڤ بەدڵێکی خومار
چاویلکەی فڕێ دا و جوان خولیاکانی چاوی جێبەجێ کرد
هیواکانی لە ناو دانەنا
شەپکەی تابووتیش لە درەختیدا
گەشە ختووکەی سووڕی خوێنی داوە
ڕازاندوویەتیەوەش
تەمێك لە مەمکی دێو پەیدا بوو
بووە تانەی چاویلکە و پەنجەرە

درندە و بەخشندە
بەیەکەوە لەسەر زەوی نیشتەجێن
تەمەنی زەوی بەو نیشتەجێبوونە درێژ دەبێ
ماوەتەوە ئاوێنە بەدیوارەکان هەڵبواسین
باڵندەی پەڕ چەور
ڕۆژانی پشوو لە گۆمەکان بێنە دەرێ
لە ناوی بیر بکەنەوە و چرا و ئەلبووم
بهێننە سەر مێزی ژوورەکان
وەرزی نیشتنەوە و هەڵفڕین و توانای باڵیان بناسن
پاشان بەڕەنگی شاد و بیری هێمن و بێگەردەوە بنوون
نووستن فریای
ناخ و
گیان و
ویژدان و
خوێن دەکەوی
لە حەوشەی پشتەوەی
خانووە دێرینەکەی ماڵی باپیرم
کە بەهەشت حەزی دەکرد بۆ کاتییش بێت
چەند ڕۆژێك خەڵکی هەڵبژاردەی خۆی بهێنێ
بە نەخش و نیگاری خەریکیان بکات
هێشووە ترێیەك دەمی لە ناو کەپر
شۆڕکردووەتەوە ناو ئاوی ڕوونی کووپە
دەڵێن باڵندەی پەڕ چەور
هێلکەکانی دەهێنێتە ناو کتێبخانەی

ئەو شاعیرە سادەیەی
ئاوازی بۆ ئەم سەرزەمینە دانا
پەلەشی نەبوو لە پێگەیشتنی میوەکانی حەوشەی
بەدەستنووس و پرچی کیژەکانی دایدەپۆشێ
لە کوێ لاشەی مردوو
گیان گەڕایەوە ناوی
کێ چاکەکاری گیان چاندنەوە دەکات
ماسی بەناو جۆگەکاندا هاتن
بۆ سەردان و یارمەتیدانی ڕووبار
قولابی چاوداری ڕاوچییانی
سەر ئاو خست
پێنج پەنجەی دەستی ڕاستیش
سامان و سەروەری بۆ ئاشقبوون بەهێز دەکەن
وەك ئەوەی لە بوێرییەك
دەستی خۆشەویستێکی دوورە دەست بگوشێ
مرۆڤ بە شکۆ و خانەدانی و بوێرییەوە
ئاوی ڕژاو کۆبکەرەوە و ئاشق بە
بە هونەری دەستنووسەکانی خودا
ئەشق بەناوی خۆتەوە
بانگت دەکاتە ناو ڕووناکییەکانی پیت و ناولێنان

کانوونی دووەمی ٢٠٠٦ هەولێر

کووپە لە مێوانداریی ماسیدا

ئەرێ خودا بۆ تەنیایی بۆ خۆی هەڵبژارد
دەست و پێوەندەکانیشی بەناو خەڵکدا
هەڵوەدا و دڵبەدەر و کەم خەو
پێیەکانی لە ئاوی چەور و لیّل تەڕن
گیانی پەرێشان
نوێژ و ستایش و پاڕانەوە
یارمەتی دەروونین
بەتوندوتیژی و زەبر
داوای یارمەتی
لە ناسراو و دەستوپێی کردوون
باڵندەی قاچ ڕووت و دەنووك درێژ
باڵەکانیان دەخورێنن و داوای باجیان لێ کردووە
جەنگ لەو پێناوەدا هاژەی هات
لاشە کەفی هەڵدا
لاشەش ئاوێنەیەکی پەڵەداری پێشکێش کرد
باڵندەی تەمەن کورت ببینێ
لە پشتی خۆشی هیچ لە دایك نابێ
تەپەدۆری لە پەنجەرەی بیستن ناوە
داویشی لەسەر کورسی
شەیتان و فریشتە داناوەتەوە
کتێبی نائومێدی لەم چاویەوە گواستووەتەوە ئەو چاو

ڕەوانبێژ و
هەواڵدز و
خۆویست و
خۆشدووە
تەمەنی بەشی ئەوە دەکات
لە هەموو شەقامەکان بپەڕێتەوە
مردنی پەنجەی کەمانچەژەنەکانیش ببینێ
بەئاگرم مەسپێرە
پشت و پەنایەکم هەیە
هەمیشە بەبیر خۆمی دەهێنمەوە
جوانی مەحاڵ دەهێنێتە دی
کارتی جەژنانە فڕێ دەداتە ماڵەکانمان
وێنەی کێکی مۆم لەسەر داگیرساویش
دەگرێ و بەیادگاری دەیداتە نەوەکانمان
وەك شاعیرێکی دەموچاو درەوشاوەی بەختیار
چوارخشتەکی لەسەر شیعری باوکی نووسیوە
غەزەلیش چاوی بە پەڕپەڕەی مانگەوە هەڵواسی
لە پێچی شەقامێکدا ونی کرد
پێنج خشتەکی و بەهرە وەرگرتنیشی مایەوە
چرای هۆگربوونی بەدەستەوەیە
بەدوای لەپکە شینەی دیاری داپیری
چاوی دەڕوا و دەگەڕێتەوە
هێزی چاو بەشی

شکانی لەشکری هەڵپەدار دەکا
ڕۆژنامەنووسی بەرەکانی شەڕ
بۆ ماوەیەکی کورت
لە خۆشییاندا لە هۆش خۆ دەچێ
شیعرێکی ڕۆمانسی دەموچاوی ئاوپژێن دەکات
مۆم و شقاتەی لە دەم دەڕژێ
گیانی زیو و ئاوریشم و فەنەر لە ناوی
مردوویەکە ئاگای لە هەموان
ئەو مردووەی ئاگای لە هەموانە
لە دۆزەخ هێلکەی نەکوڵاندووە
ئاوی پاش هێلکە کوڵانیشی
بەسەر خاولی برادەرانی نەڕشتووە
لەسەرخۆتر بەرەو لام وەرە ئەی پیری
بلیتی سواربوونی چەرخ و فەلەك
هێشتان سووڕی خۆی تەواو نەکردووە
بۆنی ڕازیانە و نان ڕشاندنی دایکیشم
هێلکەم دەترووکێنن
سەمەندەر برای شیریم بوو
دوای ماوەیەك پێکەوە ژیان
هاتە ناو خوێنم و ئێسکمی توند کرد
باڵندە بەناو خۆر بڵند بووەوە
ئەرێ باڵندە بەئاسمانەوە چیت پێ دەڵێ
میوە ڕوومەتیان بەناز و شکۆوە هەڵدەخەن

ڕێبوارانیش بۆینباخی قاوەیی
بەسەر کراسیان شۆڕ دەکەنەوە
شەپقەی خورییان دادەنێن
ماست و زەیتوون و کەرە و هەنجیری وشککراوە
لە ناو سینی چینکۆ شەڕیانە لەگەڵ لێوی بە بار
شەڕ بە تاو هات
ئەو مردووەی ئاگای لە هەمووانە
لە ناو شووشەی مەرەکەب
یەکەم شت کە بینی ڕستەیەکە
بۆ گیان و دیوان دەدوێ
ئەرێ گوڵ بۆ هاوسەروای
دڵ و
کول و
چڵ و
بولبولە
ماسی بەناو ئەڵقەی نارنجۆك
خۆی سپاردە کووپەی ماڵی من
کووپە و ماڵی
هۆگر بە فڕین و بۆنی خەنە و مێخەك
گوڵەبەڕۆژەی نیگا ئاڵاو بەپەیمانی نەمری پاسەوانیەتی
بەرامبەر قسە و هەڵەوەڕی و دەمهەڵبەستی
شارێك چاو ناترووکێنێ
درەوشانەوەیەك لە دەموچاومدا

بەهرەمەندی کردم بە هێز و خۆبوونی خودایی
خۆر ڕووی خۆی بۆ ڕاگرتم پێویستییەکانمی تێدا بنووسم
دەستنوێژ دەگرم و خۆم تەنیا بۆ خۆم
چاوم لە نەخشە نقوم دەکەم و باخچە بەسەر ماڵان دابەش دەکەم
پێش چوونە گەشت خەون وریام دەکاتەوە
کێ دەبینم و ئاو بەدەموچاوی کێ بپژێنم
لە ناو شووشەبەندیش گوێ لە گۆرانی نەگرم
پارچە قوماشێکی خنکێنەر بەسەر زایەڵە دادەکێشێ
زایەڵە سەرەتای هەموو شتەکانە
بەخانومانی بەرەو ئێرە دێ
حەکایەت بۆ باپیرەی سەمەندەرمان بکات
لێشی دەپرسێت چاوی پڕ لە تاسە
تاسەی لە کوێ و لە چی دەشکێ

ئاداری ٢٠٠٦ هەولێر

سووڕی پاراوبوونی بۆن

پەری بە بەخششی زەردەخەنەی
خۆی دەکات بە ناسیار و بەهەشت
دەهێنێتە سەر سینییەکی مسین
تەمەنی ئاڵەکۆکیش بەشی
شەڕی مانەوە لەگەڵ ژیان دەکات
تەم لەسەر هێڵکارییە سەرەتاییەکان لادەدا
وێنای هەفتەیەکی پڕ جموجووڵ و دەستنووسم دەداتێ
سەرەتای لەناو دروست بکەم
چەکەرەی زەمینیم و گوێشم
لە ئاواز و ئاهەنگی بەهرە و سرووشە
بەهرە و سرووش ئاهەنگیان لە ماڵی دڵە
دیوار و تاق و پەنجەرەی ماڵی دڵ
شێوە و شکۆیان داوە بە کتێبی ڕاز
سروەیەك بەسە بۆ گەشبوونەوەی چرا و خوان گەرمبوونی
چ دەدۆزمەوە ئەی کڵاو و گۆچان و خۆزگەی هەڵۆ
درەخت لە دڵەوە دوا سەمای دەکرد
لك و پۆپی سەرگەرم بەیاداشتی خانەوادەی
ڕەنگی سەوزێکی پاراوبێ
بۆن و شیلەش بەسەر زەویدا بڕێژێ

پاشان لە قۆزاخەی ئاوریشمدا
سووڕی مانەوەی تەواو بکات و بەر جەستەمان بکەوێ
لە بەخت و بینینمان بیکاتە شاخی کەڵەکێوی
ناوچەوانی بەردی پێهەڵواسین
گڕوگاڵی گزنگ و زەردەپەڕ
لاپەڕە نووستووەکانی هەڵدەنەوە
بەرد ئێسکی زەوییە
نیشانەی سەرسامییەك لەناو چاوی بریسکەی دا
ڕەزێکی گیان پەڕەکراو
کە دەستی لەسەر دڵی لاچووە
گۆپکە کەم هۆگرن بە لکەکانی
گەڵاپیتێنیش تێیدا ساردوسڕ
ناوی میوەکانی خۆشی لە یاد کردووە
بەڵام گەشە لێوی بەخێر جووڵاون
هەمیشە خۆیان بەبیر دەهێننەوە
دەکەونە بیرکردنەوەش
ئەگەر ئارەزووی گۆرانی گوتنم هەبێ
دەتوانم بیڵێم
ڕەنگەکان لە دەروون دەهێنم
بەرزیان دەکەمەوە تا ئاستی سەر
لە ئاستی سەرم شاری یەزدان
دەردەکەوێ و دەبێتە ئەو شوێنە
بەهرەمەندیان خانووی

له دەفتەری یاداشت و گوێچکە ماسی دروست کراوە
کاتژمێری ناوەندی شار لێی دا
سمۆرە
باڵندە
مرۆڤ
بەرەو ئێرە
پێ و باڵ و چاویان کردەوە
تەپوتۆز تێیان ئاڵا
لەم حاڵ و بارەدا بزردەبن یان
سەریان لەناو زەرفی نامەیەکدا
بەلێوی منداڵ بە مەمەی شیرەوە داخراوە
دایك و باوکیش
لە نووسینەوەی ڕێگا نەبوونەتەوە
ڕێگای دیکەش
بەلێوی تەڕ و جوانەوە بەرەو ڕوویان دێن
نووسینیشیان هەمووی دەبن بە
ئەشقی خودایی و دێنە دڵ و چاومانەوە
وشەکانی ناو فەرهەنگ
بەشی نووسینەوەی ڕێگا ناکەن
پەپوولە بەسەر تەرمەوە نیشتوون
ئارەقەی بن باڵیان
ئاسوودەیی دوای گەشت و بۆنی نەگەچڵانە
لە هەموو شوێنێك ئامادەیە خۆشەویستی

دەتوانم لەسەرە ڕێگاکان بوەستم
فەرامۆشیشی بکەم
بەڵام سەرمام دەبێ
چاوێکی تا هەتایەی لە ناوچەوانم بەهێز کردووە
خۆشەویستی
یاداشتی هەمووشمانە
لە ناوچەوانی تەڕی خانووەکانمان
شەوقێکی بێ پەروایە
هەمیشە لێمان نزیکە
لە دەنگی نەرمی قورینگ دەگەڕێ
بەهۆیەوە بێتە ناو دڵمانەوە
بەگەیشتنی درەختی ناو شەقامەکانی شار
ڕەنگیان پاراو دەبێ
ئەرێ بۆ بەس خودا دەزانێ بەهەشت لە کوێیە
خودا پیاڵەی منی پڕ کردووە
دایك و باوکم و دایك و باوکیان
چرا و شەربەیان لە سێبەری قەڵا بۆ دانام
سێبەر گەورە بوو
خۆشی هێنا ناو خۆی و ڕازی درکاند
بە ئارامی کۆترێك بیر لە قوربانی بکەرەوە
قەڵا تاجی سەری بە ئومێدی چرادان
هەڵدایە سەر شووشەی ڕوونی چاویلکەکەم
لە بری ئاسۆی کولمە پڕ دەماری چالاك

خۆر تەنیایی خۆی تێدا دەتوێنێتەوە
یاداشتی شارێك
کە سڵاو لە ئەستێرەی هەڵاتوو وەردەگرێتەوە
لە کەڵ ژیانیدا نووسرا و مەدالیای
جوانی دەدوێنی بەسینگیەوەیە
هەولێر دانەوێڵە و میوە و ئاوی بۆ هەمووان هەیە
کراسی بابە نوئێلی بۆ ڕادەگرین تا بەتەواوی دڵ
هەڵی دەبژێرێ و لەبەر هەموومانی دەکات
فڕین بەباڵ و پێ و دڵ
خۆری مەزەدارە پڕ بە ئاسمان وچان دەگرێ
ئاسمان چ جوانی و خۆشەویستییەکی تێدایە
دێتە ناو هەستەکانمانەوە
هەڵفڕیوێك خۆشحاڵ و مەستی
ناو زایەڵە و ڕووناکی زەماوەندی پەرییانە
لە تەك مانگ دادەبەزێ
دەچێتە ماڵی ئاسوودەیی
ئەرێ دەرگای ماڵی ئاسوودەیی کلیلی
فلچەی هونەرمەندە یان پووشی ناو دەنووکی باڵندە
تاووس سیمینارێك لە بارەی جەژنی شارێك دەگێڕێ
کە کراسی لەبەر هەموومانە
لەناو کتێبخانە خوێن خەست و خۆڵەکەم
پیاوە داناکانی شتەکان وەك خۆیان دەهێڵنەوە
قۆپچەی کراسیان کردووەتەوە

له كۆشكەكانیان هاتوونەته دەرێ
دەست به چەقۆ دەمە بۆڵەیانە
ڕەنگەکان بریقەیان پێچایەوە
به پەله و هەڵەداوان
ئەم دەوروبەرەیان کردە ئەفسانەیەکی واق وڕماو
هیچی لێ بەدەرنەکەوێ
جەماوەر و ناوبژیوانیش تەنیا منم
مەلوول و جەرگسووتاو
لەسەر بەردێکی خاڵخاڵ
که پێشتر پێغەمبەر لەسەری
زۆر تەماشای گەردەنی ئاسۆی کردبوو
دانیشتووم و هاواری ناوی خودا دەکەم
دەنووکی سووری باڵندە
یارمەتیم دەدا و لاپەڕە نووستووەکانم بۆ هەڵدەداتەوە
ژنێکی خانومان و حەکیمی قەتارچییان
کووپێك شیری لەدەستی ڕوونی چارەنووس
به خەڵات وەرگرتووە
له دڵنیاییدا دێت و دەچێ
پیتەکانی ڕێگا و تاسەی دیدار
جوانتر دەبنە وشە و ڕستەی خورپەدار
ڕەز گوێ له دەنگ و ئاوازی پەرییان دەگرێ
ئەوجا بەری ئاشق دەبێ و بۆن و شیله دەڕێژێ
ئاو و باخم ڕوون بوونەوە

دڵۆپێك خوێن لە دەنووکی هەڵۆ تکا
ئەو دڵۆپە
ژوور و بەرژوورێکی لێ ڕسکا
لە بلوور و چاو
نازی دەرگا
کردنەوە و لێدانی کاتژمێر و لە ناز نەکەوتنی
تەندوورێکی بۆ خانومانانی شار ئاگر دا
وشەکانی کردە ئاردی گەنمەشامی
زایەڵەی دەنگی ئەو ماڵانەی دەموچاویان باخن
لە دەمارە هەستیارەکانی مەمکی
خانومان و حەکیمی قەتارچییان
تێر شیر و هەنگوین بوویت و چاوت بەرز هەڵێنا
ڕەچەڵەکی یەك لەدوای یەکی
پێغەمبەرەکانت ناسی
ئەو تاجبەخشە ئازایە
ڕەچەڵەکی پێغەمبەران بناسێ
چی تفری تەنك و ئەستوور هەیە
لە زمانت لایدە
شێرەی ئاو
بە زمان جوان دانانە ناو جۆگە جەزبەدارە
منی تاجبەخش و عەوداڵی
با و
ئاگر و

خۆڵ و
ئاو و
ئەشق
خودا نیشانەیەکی دەروونی خۆی پێشکێش کردم
خەم لە ئەستێرە هەڵاتووەکانم بخۆم و لێیان بدوێم
دڵۆپێك خوێن لە دەنووکی هەڵۆ تکا
ئەو دڵۆپە
ژوور و بەرژوورێکی دامێ لە ماڵی ئاسوودەیی
شاعیران بەناو کڵاوڕۆژنەیدا هاتن
سەبەتەیەك گوڵی گیان و سەروا و کێشیان
بەدەستەوە بوو
نان و ئاوم لەگەڵ بەش کردن
پاشان بەهرە و سرووش

تشرینی دووەمی ٢٠٠٦ هەولێر

ئاهەنگی ناو لێنانی درەختێک

ڕۆژ خۆر لەدایك دەبێ
شەویش مانگ
گەنجینەی ئومێد و ئەشقی درێژخایەن لە دەروون
دەروون ئەی دەفتەری یەکەم پڕشنگ هاوێشتن
سەرڕێژ لە ڕاز و بۆنی خۆشی
خودا و دەنگی لاواندنەوە
زەوییەکی بێ هاوتا و پاراو و سرووشدەریت
هەموو ڕووزەردەکان دەبەزێنی
کێ ئاماژەیەك بۆ ئەوە دەکات
ئێرە هەوای بە پیتە
پڕ دیوان و بادەی هەنگوینیش
ئەو خانووەی منداڵەکانم بە تەمان
تاجداری بکەن
لە چاوانیان بئافرێنن و بیکەن بە بەرهەمی جوانییان
بە نەرمەغار جارێك بەدەوریدا سووڕامەوە
ئەسپەکەم کەوتە ناو خۆرەتاوێکی سەرگەردانەوە
کەلوپەل و بەرد و بناغەی
دەبن بە تیپی مۆسیقا و کۆرسی گۆرانی منداڵەکانم
لە گۆرانیدا پشووی خێزانیی بەرپا دەبێ
بازاڕی گەورەی پڕ شتومەك و پێویستی

دار هەنجیریش ڕەگی لە سرکە لادەدا
باڵندەیەکی چاوڕەش کە باڵی موتوربە بوو لە
گیای سەر گۆڕی قوربانی و
دەمودووی سڵاو کاتێ دەبێتە خۆشەویستی و
لۆکەی ناو کورتەکی دایکم و
برۆی پێغەمبەر و
چاوی باپیرانم
لە پەنجەرەی ماڵی من باڵی ڕاگرت
بیری زۆر هێنا و برد
ڕەنگی تێکەڵ بە
شینایی دەریا و ئاسمان کرد
بەخشندانە خێزانەکەمی هاوێشتە ناو گلێنەی
چۆن سۆبەکە گەرم دەکات
منداڵەکانم کاتێك دەنکە قاوە لە ئاون دەکوتن
زرینگانەوەی کلیلە هەڵدەدرێتە دەستمان
دەمەوێ بیهێنمە ناو شکۆی قاسپەی کەوێکەوە
لە قاسپەدا داوای خۆی لە ڕوو دەڵێ
چەند
وزەی تیشك و
ئاو و
خۆڵ و
پەروەردەی دەوێ
بۆ گەشە و بەهێزبوونی چاوی

باڵندەی چاوڕەش هەر زۆر لێمانەوە نزیکە
بە لکێك لە درەختی بنەماڵەکەمانەوە نیشتووەتەوە
قەت جێمان ناهێڵێ
تابلۆی ڕاڕەو لە سڕینەوەیدا
ئاوازی بۆ گوتراوە
لەناو ڕووناکی هاتوچۆکەران
ڕەنگەکانی پڕ بە چاو پڕشنگ دەدەن
ئاوازی باڵی مراوی کێوی دەکات بە
برادەری ڕێگای دوور و نمەکدار
لە ئارەزووەکانمان بدوێ
ڕاڕەوەکەش لێوڕێژە لە دەنگی
ئەوە ئێستا دەژیم و خەم دەخۆم
شێوەکارێك تابلۆکانی خۆی
دەهێنێتە بازاڕێکی نزیکە دەستەوە
ئێمە دێینە باخچەی ماڵەکەمان
باران دەست بە ڕەنگ و ڕووی زەوی
دادەهێنێ و دەیلاوێنێتەوە
درەختێك بەناوی منداڵەکانمەوە دەچێنێ
ڕەگ و چرۆی دێتەوە ناوچەوانمان
ئەی لای چەپی سینگم
بۆن بە کام گوڵی پێشکێش کراوتان دەکەن
درەخت لە جیاتی ئێمە دەژی
هەزاران شت دەدۆزینەوە

بە گەنجبوونەوەش
درووود بۆ درەختێك
گیانمی فێری گیانبینین کرد
گیانم چەند ڕووناکی منداڵەکانمی تێدایە
گوێڕایەڵی ڕووناکیم و دەستم بۆی درێژ کردووە
نیازی دڵی خۆمم بۆ هەڵڕشت
گوتی خۆشەویستی لە بەرزی ڕوانینە
لە ماڵەکەی خۆتدا
ژوور و هەیوانێکم بۆ دانێ ئەی خودا
ئەو کتێبانەی لەبەر نازی پەلکەزێڕینە
ڕستەکانیم هێڵ بەژێردا کێشاون
ئاڵای بەختن لە سەکۆی ماڵ هەڵدراون
ئەوانەی نەشم خوێندوونەتەوە
ئاگرودوویان لەناو چاوم
تریفەی مانگی سەرگۆمێکی بەستووە
غافڵمان ناکا لە شینایی دەریا و ئاسمان
ڕووگەنمای ئەشق ڕوو لە شینایی دەوەستێ
ئاکام پەیدا دەبێ و ڕووناکییەکانی ماڵ دەناسێ
دوو دەست هێزیان لە زەردەی ئێوارە بوو
پەیژەیەکی داریان لە حەوشە دانا
کێشی هەموو ئەندامی خێزانەکە دەزانێت
بۆ ئەوەی تەماشای گەشەی منداڵەکانم بکەم
دەبێ خرۆشی قەتماغەی برین

بەڕوومەتی لایەك هەنار و لایەك سێوی
زەوی بچووێنم
با كەس نەزانێ هەنار و سێوی زەوی ڕژاوە
دەنگەكانی دەروونمان نەنیشنەوە
نیشتنەوە وشكبوونی دەماری سەرە
لەبەر خۆرێكی سەرگەردان
لە نێوان قرەی قەلەڕەش و جریوەی هەڵخەڵەتێنەری
ئەستێرەی كاروانكوژە
بۆنی بەهار و چرای وچان و خولیای
پەپوولەوانی پڕ تاسە و دلۆڤان لە كوێیە
ئەی هێڵی ناو دەست و دوا نهێنیی دیوانی خامۆش

كانوونی یەكەمی ٢٠٠٦ هەولێر

سەد و یەکشەوە

مێوان

ئەگەر دەست لە دڵم بدەیت
هاوارم لێ بەرز دەبێتەوە
مێوانێکی یەك دوو ڕۆژیم
دەمودوو شیرینم و ژیان بە گرانی تێ ناپەڕێ
ئەی دایك و باوکی زەمین
پەنجە و لێوم لە سەرمان سوور هەڵگەڕاون
کووپێك شیر و هەنگوین
ئامادەم دەکەنەوە بۆ شمشاڵژەنین

ماسیگرە

ماسیگرە کە بە ئاسمانەوەیە
دەنووك و چاوی ناز دەڕێژن
لێکدانەوەی بۆ ڕەنگی ئاو هەیە
کە باڵی بەلەشیدا دەدا
لێی تێکدەچێت و ماوەیەك دادەمێنێ
کە قاچیش لەزەوی دەبڕێ
بایەك کە وەك کراس لەبەر هەموومانە
لەناو یار و دیار پەنای دەدا

سوێسکە

سوێسکە هێلکەکانی دادەنێ
دەیانژمێرێ و بێ دوودڵی لەسەریان دەکەوێ
بۆ ماوەیەك لەبیری هیچدا نابێ
تا جووچکەکانی سینگی دەخورێنن
دووبارە دەیانژمێرێتەوە
لەنێوان هێلکە و جووچکەدا
شتێك هەیە وا لە ناخی دەکات
ژماردن دووبارە بکاتەوە

ڕەنگ

وەرزەکان ئەگەر بە توندی ڕاوەدووی یەکتریان نەنابوایە
سروشت ئاوا پشوو تەنگ ودوودڵ نەدە بوو
بەهار
زەمین سەوز هەڵدەگەڕێ
هاوین
زەمین سوور هەڵدەگەڕێ
پایز
زەمین زەرد هەڵدەگەڕێ
زستان
زەمین سپی هەڵدەگەڕێ
تێکەڵبوونی ڕەنگەکان دڵخۆشیی ئاشقە
سروشت لەناو چاوی ئازاد شەوقیدا تێر خەو دەبێت
پێڵووی نەرم دادەنێ و ڕازی هەموو شتێك دەزانێ
ئەم سروشتە دەمی خەڵکانی پێش ئێمەشی شیرین کردووە

مەشق

گوڵی دەستچن و خۆڕسك
لە باخچە دڵخواز و گۆرانی خۆیان هەیە
مەشقی پێشبڕكێیانە
بۆ ڕوونبوونەوەی سێبەری مۆمی لەدایكبوون
ڕووناكییەكی ناواز ە و پاراو
لەماڵ گەش و بڵاو دەبێتەوە
باخچەوان هەمیشە بە دەوری
گوڵەدەستچنەكانیەوەیە
بە ڕەوانی قسەیان بۆ دەكات و دەستیان لێ دەدا
ئاسمان لە ئاگرێكی خامۆشەوە جێماوە
بۆ ئەوەی مرۆڤ شەمێ و مۆم بشێلی و مەشقی باڵ بكات
ئەوە چ دەزانم و نازانمێكە لە باڵ دەردەچێتت
تەنیا ئەژی گۆران بەوەی زانیوە
دنیا بۆچی ئەوەندە تازەیە
لە كەیەوەش بە ڕووناكی گەیشتووە
ڕووناكی دێت و ڕووناكی دەڕوات
جا بۆ دوودڵی و گومان نەمكوژێ
ببمە خاڵكی پڕ خولیا و پەنا

قەفەس

قەفەس هیچ دەورێکی نەماوە
فڕین خەوتووە
مرۆڤ ئەی پاشماوەی قوڕ و ئاگرپەرەوەر
بچۆرە ناو قاشی ئەنگوستیلە و چاو هەڵفڕێنە
موویەکیش هەڵدە سەر تەڵە شقارتەیەك
با زەوی یادی خۆشەویستەکانی بکاتەوە
خۆش بە حاڵت ئەی یادکراو
لە جیاتی گەشەی ڕووەك
ببە دڵخۆشیمان و گیان جاویدان کە
درەنگانێ کە ئاو شەوی بوو
مەسعوود محەمەد چووە سەر کانی و ئاوێك
سێجار دەستی لە ئاو هەڵێنا و بە ناوجەوانی خۆی داهێنا
مێژووی بینی وەك نیوە گیان لە ناو دارە تەرم
چەناگەی لە ناو لەپی خێو چەقیوە و پێی زەنگوڵەی درۆی پێوەیە
محەمەد عارفیش لە سەر زەوی دانیشتووە
هێڵی تابلۆیەکی لەبارەوە دەکێشێ
ئازار لە دڵیدا پل دەدا
دڵ جێگای ئاگرە

بەردەنوێژ

ڕووبار ئاوها دەژی
ئەم دەست و ئەو دەستی بەخشندەیە
مێوژی ڕەشمیری
دەنك دەنك
دەکەینە کۆشی زەوی و بەڕێ دەکەوین
لە بەرزایی بێ پەروایی گەوهەرێك
وەك بەردەنوێژ
جێی لە تەختایی زەوی خۆش کردبوو
دیداری یاران و حاجیلە
کەپریان بۆ دڵم کردووە و قووڵ و مەند
خەریکی نوێژم
حەکایەتە جێماوەکانی سووتان هەڵدەگرمەوە

ئاگردان

دەستەیەك یار و دیار
لە سێبەری پەیکەرێکدا ئاگردانێکمان
خۆش کردبوو
نەوە و نەوەزای پەیکەر
پۆلێك قومری خومار بوون
هاتبوون بەخێرهاتنمان بکەن
قلە هێلێکیش بشکێننە ناو چاپەستمان
ئێمە لە جیقنەیان ترساین
بەردمان بۆ هەڵدان
بەرد نەخشی لەسەر دەمێنێتەوە
لەم بەخێرهاتنەدا ئەرێ یاری بە چی کرد
زێوەر سروودبێژە و ئازارمان دەکاتە ئاواز
نان و ڕووناکی لەبەر پەنجەرەکەی دەهاتن و دەچوون
لەناو کۆڕی یاران هەستا و چوو
مێوژی لە پەنجەرەی هێنایە ژوورێ و ماڵئاوا یی لە خورما کرد

بزرنەبوون

مانگی دڵبەر و ئەفسوون هاوێژ
ڕوونی چاوی ڕژاندووەتە چاوت
نەکەی ئاوابی
هەنگاوەکانم خۆش هەڵدێن
ئەوە هاتم
شتی سەیر و سەمەرەم
لەسێبەری مانگدا بەدی کرد
میوەی وشکبووەوە
گوێی کەروێشك
کولێرەیەك
کە بە تین و تاوی سروودی ئەی ڕەقیب برژابوو
پەنجەی ئەزموون و پێشنیازی بەرز کردووەتەوە
دەڵێت سێبەرتان بگۆڕنەوە
کەس ئیرەییتان پێ نابات
کاروانچییەکانیش ڕێگەیان لێ بزر نابێ

زیندان

لە ژووری زیندان یەك دەرگا هەیە
ئەوە بهێنە بەرچاوی خۆت
ئاگری چێشت ئامادەکردن
لە سێبەری دیوار چ وێنەیەك دروست دەکات
وڵاتێك لە شەڕێکیدا کە نامەی
جەنگاوەرەکانی دەبووە مێژووی جوانی
کەڵەشێرێکی بردەوە سووری ژیانی جەلالی میرزا کەریم
لەو بەیانییە تەواو بوو کە برایەکان
کفنیان بۆ درەختە بەردارەکانی هەولێر دەبڕی
کفن لەو کاتەدا دوو ڕەنگ بوو
کفن لەو کاتەدا گیرفانی هەبوو
ئیدی هەوا لە ژوورەکەیدا جیگۆڕکیی نەکرد
سروشت لەخۆوە لەشگران و بێزار و ڕوخسار ماندوو
ڕۆژ بەمتمانەی مرۆڤ هەڵدێ و زەوی گەرم دادەهێنێ
لەبەیانی ڕۆژێك قیرِی کوڵاو کتێبەکانی خوساند
قاوەکەی سارد بووەوە
ئەژدیهای حەفت سەر بە نەرمەغاری ئەسپێکی دوو ڕنگەوە
هاتە سەر سەکۆی ئاخاوتن و وتاری دا
برایانی ناو ئەشکەوتی خەواڵوو
دوو زەمبیلە پشیلەی چاو سوور و کۆتری ماڵی
پێشکێش بە دەستە کراوەکانتان

سوپاس

باران لە دەرگای زەمین دەدا
گیای ڕووخۆش لێی دەکاتەوە
کەروێشکێک دەچێتە نزیکی
سمێڵی لە سەر و پرچی دەسووێ
سوپاس بۆ نان و نمەکی خودا
بە دڵێک بەرێگەوە دەڕوات
کە دڵ لە دڵدانی لە دوا نییە
لەسەر دوندێک بەرانبەر درەختێ
هەر کاتێک بیەوێ دەبێتە ئاوێنەی ئەفسووندار
یادکردووانی لێوە ڕووبەڕوو دێن
لە لانەکەی کە نشوستی تێدا نەهێناوە پشوو دەدا
ئارامی لەم هەڵمە گەرمەوە وەردەگرێت
لە دەستی کراوەی زەمین بەرز دەبێتەوە
لەپرچی ئەو درەختەی دەبێتە ئاوێنەی ئەفسووندار
دەبێتەوە خوناو
لە ڕەنجی حاڵباشی مندا
گوڵاڵە سوورە هەست بە تەنیایی کردنی نامێنێ

سێتار

هەر دەبێ بەو ڕێگەیەدا بڕۆم
سڵاو لە دۆست و یارانم بکەم
ڕێگەی مردن
دەشبێ بایەخدار و تێکەڵاو بم
بە ماڵی ژیان
درەنگیش تێناپەڕم
ئەگەر بە ڕێگای ئاویدا بێم و بچم
چرایەك لەناو پاپۆڕ دادەگیرسێنم
شەوقدانەوەی چرا لەناو ئاو
دڵی بزێو و گەرمی ماسییە لە شادمانی مەلەدا
لە کەنار بەندەریش
تێشوویەك خواردنی هەمەجۆر و سێتارێك
بۆ مەیموون بە لکی درەختی ناو دارستان هەڵدەواسم
گیانیشم خرۆشاو بە حیلەی ئەسپی
ناو پاوانی وێنجە و سێپەڕە
دۆست و یاران دوا سڵاو
بۆنی میوەی گەییوە بە لکەوە

خەوتن

جگەر گۆشەکانی ئاسمان
خۆر
مانگ
ئەستێرە
فریشتە
خوداوەند
ئارامی تەواویان هەیە
لەناو دێری شیعردا ناشڵەژێن
لەماڵی منیشدا
بۆنی پێستەی خۆشکراو
گڵۆپ بەهێز دەکات
بە هەزار ئاوات و خەونەوە منداڵەکانم لەناو
هۆگری و چێژی گڵۆپ خەوتوون ئەی ئارامی تەواو

شڵەژان

کەڵەباب ئەستێرەی تاریك و ڕوونی بزر کرد
شڵەژا و ترسێك
دانەوێڵە کۆکراوەکانی لێ کرد بە گوللەی ڕاوچی
منیش گوێم بۆ دوا ئەستێرەی بەیان ڕاگرتووە
شتێك بڵێ
ژیان لەناو ڕابردوویەك کە چڵی تێدا وشك بووە
چاویلکە و گۆپاڵ و کڵاو و دەستەسڕی لەبیر کردووە
هیچ شتێکیش لەم زەمینە بێکەسەدا تەواو نابێ
لێشت نائومێد نیم ئەی ئەستێرەی تاریك و ڕوون

دڵ

کێشه له ڕۆژ دەرکەوتن و ڕۆژبزربووندا نییه
ئەو کاتەم کێشەیه وادەی دیدار دێت
ئەی مەست و خوماری بن چەپی سینگم دڵ
که به پەیمانەوه دەچیته سەنگەری خورپه
سێوێك دەکەیت به دوو کەرتەوه
کەرتێك لەوسەری شەقام دادەنێیت
کەرتێکیش دەهێنیتەوه ماڵ
بۆنی خۆشی خێزان ناهێڵێ بۆگەنی بێ
دەم و چاوی شەوقداری زەوی
بیر له دوور یان نزیکی مرۆڤ دەکاتەوه
له به ڕێگەوەبوونی بۆ ڕاز و دیداری یاران
یەڵماز گونای ئەسپی بەیدەستی
بردە سەر حەوز و ئاوی ماڵی ئاگردز
ڕوخساری داگیرساند
دووبەردی تووڕەیی لێکدا
سێبەری کەوته سەر ڕێگا
بای ناو سینگی ئەحمەدی خانی کەرویشکەی کرد
لاپەرەی کتێبی ڕووداوەکانی هەڵدایەوه
هەریەك لاپەرەی خۆی هاته ناودەستی
منداڵی نێرگزفرۆش له مبەر و ئەوبەری ڕێگا ڕوان

ناوچەوان

کە خۆری بەیانی ناوچەوانی گەرم دادەهێنێ
نوێن و جێیەکەی گوڵاوپڕژێن دەکات
لەسەر تەختەی نووستن ڕێکی دەخاتەوە
دێتە حەوشە تا تکانی خوناو لە گوڵ وەرزش دەکات
لەش و گیانی لەناو خوناوی تکاوی گوڵ
ئازار لێکدەداتەوە
ئەوجا بە سەرسامییەك
کە هەستی دڵنیایی دێتە ناو پیاڵە و فەخفووری
تەماشای گڵۆپی دیوار دەکات
کە هەریەکیان بە بارێکی دەروونی دەگەشێنێتەوە
بەرانبەر گڵۆپەکانیش مۆم ئاگر دەدا
لەنێوان ئەوینی گڵۆپ و مۆمدا
هەموو هیوایەك لە دڵی تۆمار دەکات
ژیانی دەبێتە ئاهەنگ و سەیران
کاهو بە ماست دەخوات
مستەفا پەژار دڵخۆشبوو
لە ژیانیدا زۆر دڵخۆشبوو
بەڵام قەت وەك ئەو ڕۆژەی تێیدا مرد دڵخۆشنەبوو
بینیی ئەو هەموو نانە بە دەوری سەریەوەیە
کۆچی دوا کۆچ کوا نان دەترسێنێت
بە زەردەخەنەی ڕەزامەندییەوە بەرانبەر ژیان دانیشت
باڵندەی سەری کەوتوونەتە ئەوپەری ورياییەوە

تەزوو

ئەو گۆرانیبێژەی بە هەموو
هێزی خوێن و تەزووی دڵیەوە
دەنگی هەڵدا و کۆسپەکان ڕندران
بڵندایی کرد بە گردێکی ڕۆمانسی
لەسەری ئارامی گرت
برادەران دەوریان دا
کۆڕی دڵشاد و زمان ناسك
دەستی بۆ درەختەکەی ژوور سەری برد
گەڵایەکی لە ڕەنگی بەهرەی
هەڵدایە ناو برادەرانی
لە کۆشی شکۆمەندیدا
دەنگی پەروەردە کرد و هەڵی دایەوە
ئەی درەختی گەواهیدەر و خودادای ژوور سەرم
من ڕەخسیوی بەهرەی پارا و و شەرابی سوورم
مانگ خۆی پێوە هەڵواسیوم
بەهرەی پاراو و شەرابی سوور
نەرم و نیانی ناو چاوی گوڵە پەمۆن
ئیبراهیم ئەمین باڵدار پەنجەکانی
لەناو گوڵەپەمۆ ڕواند و پیتەکانی ڕێکخست

تکا

مەلی دەریایی لە ترسی
مستەکۆڵەی شەپۆل
بەلارێدا لای دا
کانییەکی بچووك دەم و چاوی خۆی بۆ پشکواند
پەپوولە شوێن باڵەکانی
لە ناوچەوانی جێهێشت
منداڵەکانم بۆ مراز و ئومێدیان
هەستیان ناهێننە ناو لەپ
بڕوایان بە شوێن باڵی پەپوولەیە
ئەی خۆ لەبیرکردوو لە ناخی هەمووان
تکا دەکەم با شەو و ڕۆژ هێندەی یەك بن

خاڵ

چڵ و دوو ساڵە
لە خاڵێك ڕادەمێنم خاڵی ژیان
ئەو ئەوەندە خۆویستە
خۆی بۆ نەکردوومەتەوە
تا لەسەر گردێکی بە بخوور بۆنخۆش
مانگ بە ڕووی گەشییەوە بێتە دیدارم
تریفەش پێم بڵێ برای گیانی
سەر لەسەر بەردێك دانێم
دنیام لێوە دیاربێ و لە شیری زەمین مەست بم
خودایە لە ناخمدا لە خاڵی ژیان سادەترم بکە

ڕوان

ئەگەر بەیەك ڕیز بوەستین
جوانی مرۆڤ دەشێویٚ
هەمووومان لەسەر دووگردێك
شکۆمەندی لە خودا ترسانمان بەرناکەویٚ
با بەهیوا بین بۆ بەرزبوونەوەی
خۆر لە ناخمان کە ڕەنگکراوە بە ڕەنگی
دەنووکی سیمرخ و دەفتەری بیرەوەری
گوڵە چا خۆی پێمان دەڵیٚ چۆن ڕوا
پێغەمبەر بە ئامانج و دەستی پڕەوە دەگاتە لامان
عەرەب شەمۆ قەڵای دمدمی نووسی
قەڵای هەولێر ما
لە وەتی هەم
لە قەڵایەك دەگەڕێم سێبەری لە باڵای درێژتر بێت
قەڵا هیچمان پیٚ ناڵی
تەنیا سێبەری لێمان دەدا و ئارەقمان وشك ناکاتەوە
هەتاوی تێدا هەڵنەهات
کاتێك هەتاو هەڵدێت کەسێکی ترین
تاجە گوڵینە لە لێواری شەقامەکان ڕژاوە
کیٚ بۆ کێی هەڵگرێتەو

وێنە

پەپوولە دوای ئەوەی
بە پەیژەی چرا سەرکەوت
سادەیی ڕووناکی پاراست و دابەزی
خەیاڵی پڕبوو لە یاد و گەڕانەوەی برادەرانی
بە هۆگرییەکی زۆرەوە هات
بۆنی گەشتیشی لەدەم دەڕژا
چیرۆکی بەر لە خەوتنی بۆ من گێڕایەوە
دواتر لەناو لاپەڕە بۆنخۆشەکانی
کتێبە وێنەدارەکەم شادمان بوو
وێنەی پەپوولەیەکی
بەدایکە گەورەی زەمین چواند
کوڵمی پاکیزەی بۆن کرد و لە تەنیشتی
یەکپشی خەوت
لەپڕ ڕووی ئاسمان تەنیا سەرێکی تێدا ما
بە پێوانەی گەشەی گیا
تۆوی هەموو وەرزەکانم دۆزییەوە
زەوی جارێکی تر دەبێتەوە کێڵگە
هەمووومان گۆرانی بەروبووم فێر دەبین

شیعر

چاو هیچ گرینگ نییە
هەرگیز نەیتوانیوە گیان بدۆزێتەوە
من بەهەستی پێت
دەڕۆم و ختووکەی وشە دەدەم
برادەری ملوانکەی باب و باپیران لە مل
ڕستە ئەو بەخشندەیییەی دامێ
دەنگێکی ڕوون و ئاشنا لە هەناوی شیعرەوە
چلچرای هەموو چاخەکانی
کردە ئاوێنەی ئاسمان
هەمووومان خۆمان لەناو داگیرساند
منیش بەوەم زانی
لەسەر زەوی شیعردا لەدایك بووم
شیعریش پێش من ڕوخساری پشکووتبوو

ڕژان

هەندێك میوە لە زەمبیلەی
ژنە شۆخەکەی هاوسێمان ڕژا
دەبێ چەند هێز لە هەناوم تاو بدەم
دەبێ چەند دەمار لە جەستەم هار بکەم
دەبێ چەند خانە لە مێشکم ژیر بکەمەوە
ئەو ڕژاوە لە کۆشی کۆڵان
خڕ بکەمەوە و بیهێنمەوە ماڵ
ئەرێ ئەم میوەیە چ وەرزییە
نووستبووم ژنە شۆخە میوەڕێژەکە
چرای کۆڵانی هەڵگیرساند و کوژاندییەوە
سوارێك لە بوراق دابەزی
تەماشای دەرگا خامۆشەکانی کرد
مانگ بە سۆز
خزایە حەوشەکان و دڵسۆزی نواند

یاداشت

تیشکێك کە وەك دڵی سیمرخ لێ دەدا
لەناو چاوم هەڵبوو
خۆم ئامادە کرد بۆ تەماشاکردنی
درەختەکەی تازە لە حەوشەم ڕوواندبوو
بزانم ڕەگەکانی لەگەڵ خۆڵی باخچەکە
کە وەك بەهەشتییەك گەڵاو گوڵی پۆشیوە
پێوەندییان بووەتە کتێبی ڕۆژ و شەو
یان داوای هیچ بەهرەیەك دەکات
بۆ کەمکردنەوەی نیگەرانی کات
دەست و پێم بوون بە کانی و مێرگ
لە دەشتی گیان
دڵشکان و ئاوابوون توخودا ورياتر
بەرەو دەموچاوی تازە شۆڕاوم هەنگاو هەڵێنن
مانگ لەناو دەستی من و دڵی سیمرخ
هێشتان پەنابەرە و بەدوای هەڵاتندا ماندووە
یاداشتی زەمین بنووسێتەوە
ئەو بایەی جلی سەر ڕستە وشك دەکاتەوە
تەمی بەرچاوی داوەڵ و پەیکەریش دەڕوێنێتەوە
ئەی ژیانی جادوولێکراو
گریان لەگەڵ خوداوەنداندا
وەك چوونە ژوانی کیژی کافرۆش وایە

هیچ شتێك لە بیرناهێڵێت
سوارە ئێلخانیزادە سوێندی بەبازی کێوییان خوارد و سوێندی نەشکا
لەسەنگەری دوودڵی شار دێمەدەرێ
ئێوە لەکێن
بێ پەروا کولێرەیەك بەدەستەوە دەگرم و دێم
حەزم لە بۆنی باڵی هومایە

چاو

شار باخچەی ئاژەڵی دڕندەیە
بێ ئاگایە لە ئازار و برین زیاد دەکات
دێمە سەر سینەی شکۆمەند و پڕ هاوارت
ئەی گومەزی هەوێنی تاج و ڕەنگی دڵ
قومرییەك لەناو چوارینەکانی باباتاهیر
تێر دانی ئەفسانەی خوارد
بەناوچەوانی خانووەکەمان نیشتەوە
سەرباڵی نان و ئاوە
لەسەر باڵدا ژیان
ئەڵقەی بەختی خەواڵووی
حاجی قادری کۆیی دەسووڕێنێ
ئەرێ چاوی گای ناو سێرك دەبێتە
لیستی ناو کتێبی کتێبخانەی گشتی
یان نا
چاو ناو دەنێین دەشتی ڕاز
کە هەمیشە لێوڕێژە لە
تاسەی سەوزبوون و دەنگی خۆشی مام زۆراب

گۆزە

نزا بۆ باڵندەی درەختنشین
حەزی ئەو گەشتە دوور و درێژە چییە
بە ئاسمانەوەی
بۆ نایدرکێنیت
ئاگاداری دڵی نەرم و نیانی زەوی نیم
گوێتان مەخەوێنن
قسەی ناو حەکایەتەکان گەرمە و دەیدرکێنم
دادەبەزم و لەناوتان نیشتەجێ دەبم
باڵ و پێ هێزی خودا بەخشن
دڵی گیانە چەتوونەکان دادەخورپێنن
وەفادارم و بە مژدەی گۆزە هەنگوین خرۆشاوم
نوێژی دەوێ
ئاگاداربوون لە دڵی نەرم و نیانی زەوی
پەڵەیەك ڕووناکی هێندەی ناوچەوانم کەوتە سەر دەموچاوی زەوی
هەولێر جەستەی داپیرەی گەورەی زەوییە
چاوی لە قەڵا و منارە داڕێژراون
ئەوە بیرەوەری بەردێکە
ئامادە کراوە بۆ کێلی ئیحسان مستەفا
کێلنووس بە نهێنی ئێشکبگرە
قاز و قورینگ تێپەڕین و ئەستێرەی ژوورسەری جابیر پیرداودیان بە دیاری
بۆ جێهێشتین

گریان

ئەسپێك هاوەڵی سێبەری مانگ بوو
سەری بە دەرگامەوە نا
هەناسەکانی ترێی دەروونمی کردە شەراب
کەسی لێ دانەبەزی
هاتبوو شخارتە
لە تەنیشت مۆمی سەرمێزم دابنێ
بزانێ چۆن لەناو شیعردا باس دەکرێت
بۆنی دەست و پەنجە و مەرەکەب
تاسەی زیاد نەکرد
بە ڕێگایەکی جێهێڵدراو و وێرانەدا گەڕایەوە
برژانگەکانی ژاکان
فرمێسك و مۆسیقای نالی
پەنا و هانا و دڵنەوایی بوون
گەرماییان دەڕژاند
شاعیرێك قسە بۆ پشکووتنی بەهار دەکات
ڕەنگەکانی باڵی پەپوولەشی بۆ ناژمێردرێ

ژماردن

دەستم هەڵبڕی و هاوارم کرد
چی لە چەندوچوونی مەحوی پەنهانە
ئەو هەوایەی دەستمی گەمارۆ دابوو
یان بەرزی دەکردەوە
لە سێبەرم ڕاوەستا و بە هەڵەشەیییەوە گوتی
بژی سروودبێژی جەنگ
گوڵاڵەسوورە دڵی نییە
سپێدە کە ئاشقەکانی دەژمێرێ
چاوی کۆتری هەڵهێنا
پەرییەك لەناو گۆزەیەکی دێرین دەرهات
دەستەکانی کردبووە هێما
بۆ ناسینی ماڵی هەموان
بە لەنجە و لار ڕای دەکرد
لە خۆشحاڵیدا سوور هەڵگەڕابوو
وەك شیعر دەژی
لەگەڵ هیچ کەس
تەورات و
ئینجیل و
قورئان ناخوێنێتەوە

نەخش

کەروێشك کە بەناو
شاخ و بێستان و دارستاندا بە توندی ڕادەکات
ترس لە جانەوەری کێوی و شێتی نییە
دەیەوێ نەخشی پێی
بزانێ نەوەکانی وەفایان بۆ پاراستنی چەندە
گەنجینەی گیانم خودایە
سوپاست دەکەم
وات کردووە لە ئێستادا بژیم
وێنەی گوڵەئاگرێك
بۆ شەوی شیعرنووسین ئامادە بکەم
مارف بەرزنجی بەداری گەنچی و گەشانەوە وەیە
لاشەی بۆ دڵی گەرم و نەرمی زەوی شۆڕبووەتەوە
سەری بۆ تاج
هیچ گومان نییە باڵی بەهێز قووڵایی ئاسمانی دۆزییەوە
کێڵگەی شکۆ یادگەی گای پیرۆز دەپارێزێ
شتێکمان پێدەڵێ
لە ڕەنگەکانی سروشت ڕابمێنین
ژیانێك دەبەخشێ
ئەسیری هەموومانی تێدا دەباتە گەشت و بەهەشت
ناوی ئەو کانییانە دەزانێ لە دەوروپشتمان دەردەبن
ئەی خودا تا ئەو پەڕی پاك و بێباکی

هەست بە دڵی من بکە
وەختی دیدارم هاتووە
وەرە دیدارم
لەو دەوروبەرەی لە هەنگاوەکانی من قەدەغە کراوە ڕزگارم بکە
ئیدی نواڵە داوای دڵم ناکات
چاوم بڕوەتە ناوچەوانی نەمران و سوێند بەسەریان دەخۆم
لە گەرمایی سۆزی گۆرانیی و لە چاوە ڕوانی ئومێدێکدا بمنێژن

ناسین

درەختی تێکەڵ بە گڵۆپیماڵم
بۆ ژیانێك بەرزبۆتەوە خەونی تێدابێت
هێلکەی مەل و گیانی بە ئومێد
لە ناویدا بە مراز دەگەیشتن
منیش لەبەر ڕووناکی بەروبوومی
دیوانی شاعیرانم
ناسی و فووم لە دەمی منداڵان کرد
بە دارە دارە کەوتن
درەختێك لەبەر باراندا
هەموو پەلك و بەروبووم و چۆلەکەکانی
خستەوە بن پێستی
درەخشکێن لك و پۆپی داپاچی
دڵی پڕبوو لە هاتنە پێش و ئازایی
لك و پۆپی چەشنی دوو دەستی مستوەشێنێك
بەرەو دەموچاوی بەرزکردەوە
دەستت بەخۆتدا شۆڕکەرەوە
ئەی گورگی ئێسك لە گەروودا شکاو

مەلەوانی

ئاوێنە دەم و چاو بە دیکتاتۆر دەزانێ
داگیری دەکات
ئەرێ لە رووی ئاوێنەدا دەتوانم
ئەو تەشتە مسەی دایکم
بە منداڵی لەناوی دەیشووشتم
پڕ ئاو بکەم
بەلەمێکی باغەش فڕێ بدەمە ناوی
پاشماوەی شیرینی نەستەلەی قووت دا
ئاوێنە تیشك کۆکەرەوەی ناوچەوانی
کە هەمیشە بە فڕینی ماسیگرە
چاوی مەستانە هەڵدەخات
لەسەر تاوێرێك ڕووبەڕووی رۆژ دانا
لە سەرچاوەیەك نزیك بووەوە
کە جۆگەلەی زۆر دابەش دەکردە دامێنی خۆی
ئاو گیانی پەشۆکاوی گیانلەبەر دەلاوێنێتەوە
لە ئاوێنەش دایکترە
گوڵەکانی ئەفسووناوین

گەردوون

پیاوێك و دوو ژنن
ئاسمان
زەمین
ئاو
ژیان و مردن و نەوەخستنەوە
لە دەستی خوداوە وەردەگرن
خەڵكانێكی زۆریش
لە شەقام دێن و دەڕۆن
گوێیان لە دەنگی
یەك دەبێ و لێك نزیك دەبنەوە
کەسیش ناکەوێتە پەنای ئەوی دی

مەیموون

مەیموونێك بەسەر لکی دار هەرمێیەکەوە
هەرمێی دەگرتە ڕێبواران
میوەفرۆشی کۆڵان
کۆی دەکردەوە و دەیفرۆشت
سمۆرەیەکیش بە توێکڵی گوێز
پەڵەیەکی خوێنی دەشاردەوە
نەمزانی یەك لە بنەماڵەیان کوژراوە
یان خۆی تاوانبار و بکوژە
دارقەزوانێکی تەڕیشی دەپاراست
ناوقەدی بۆنداری کردبووە ماڵی
کە بە ترسەوە لەناوی نانوێ
ئەرێ کیسەڵ بە پشتدا وەربگەڕێ
کێ دەخاتە گومان و شەڕ لەگەڵ چیدا دەکات

وەڕسی

سێو لەتاو سوور هەڵگەڕانی
خۆی فڕێ دەداتە سەر زەوی
هێزو ددانیش داپیرەیان جێ هێشتووە
هەموومان کڵاومان دەکەوێ
خودا جارێك تریسکەی زێڕ پنیشان دەدا
جەستەمان وەك سێو لەتاوان دەکەوێت
کەس ناتوانێ یارمەتیمان بدات
مریشکێکی کێوی دێت
دەیەوێماڵیبوون تاقی بکاتەوە
جەستە و سێو
لە کێڵگەی بەهرە نزیك دەکاتەوە
سێو فەریك و جەستەش
دەچێتە ناو لانکێك
کە هێشتان بۆنی درەختی لێ دێ
دووبارە لە چاوەڕوانی هێز بەجێهێشتن
کراسمان لە زەوی دەخشێ
زەوی ژیانەوە تایبەت و خاوێنە

چاوساغی

خودا بەشێك لە
هێز و ئەفسوونی خۆی داوەتە با
چاوساغییەتی و دەینێرێتە هەموو شوێنێك
ڕاسپاردەکان بەجێ دەگەیەنێ
ئەو حیکمەتە لە دەمی باوە دەرچوو
هیچ شتێك لە خودا بزر نییە
ئەو خانووەی پاشا لەناو
باخچەی ختووکەداری
لە بلووری روون دروستی کردووە
چاوی پەنجەرەی تۆزاوی بکە
فێنکایی و گزنگ بەناو ئەو پرچانەدا رەت بکە
کە دوو دڵدار بەیەك شانە ڕێکی دەخەن
ئەرێ هەنگ بۆ بەسەر خونچەوە نانیشێتەوە
هەڵپەی گوڵیەتی
هەنگ چاوساغی کێیە
سەرخۆشی و دڵخۆشی دیارنییە
ناوە ناوە لە گوڵجاڕ دێتە دەرەوە
بۆنی مێخەکی پەری ڕزگارکەر دەکات
کە بەناو کەوە ڕۆژدا
هاتووە و کوڵمی پڕو کەشی داگیرساندووە

قفڵ

لەناو کرانەوەی باڵی
تاوس و چاوی غەمگینی کتێبی چیم دی ئەحمەد خواجە
شارێکم هاوشێوەی شاری شیعر دامەزراند
نە کەس دێت و نە کەس دەڕوات
بەگەرمبوونی لێوی قالەمەڕە
زەمین قفڵی شکا و کرایەوە
مرۆڤ هات و چوو
کەوتە چۆڵەوانی و لەسەر باڵی
باڵندە سووڕایەوە
پێدەچێت شوێنپێی مەیموون
لاسارترین شوێنەواری ئەو ناوچەیە بێت
ئاسمان هەندێك ئەفسانەی خستە خوارەوە
کێ هەڵی دەگرێتەوە
هوما و سەمەندەر
پێی پەنماوی ڕاوکەری کتێب پۆدرە دەکەن

چارەنووس

تریفە میوەی مانگە
شەو وەرزی پێگەیینیتی
لە خەون و بێداریمدا دەیڕنم
بۆ ڕنین هانا بۆ هێزی گیان دەبەم
گیان ماڵێکی تەواوە
بەخێراییەکی سەرسامکەر دروست بوو
هەرچییەکی ئادەم و حەوا بزریان کرد
ئەو دۆزییەوە
هەمووومانی بردە سەر
ئاوێکی بەگوڵ پەرژینکراو
کە دڵخۆشە بە هونەری
گەشەی هەنگ و خەستبوونی شیلە
وێنەی خۆمانمان تێدا دیت
لە وێنەی خۆمانەوە
بۆ یەکتر دۆزینەوە و
جوانکردنی بەرزاییەکان چووین
هێشتا ماوە چارەنووس جوان بێت
ڕەهبەر جەلال ڕقی لە وێنەکان هەستا و
دایگرتنە خوارێ
وێنەی ئایشەشانی لە جێگادا هەڵواسین
سڵاو لە کەزی و بسکت ئەی پاشای ناسك

گۆرانی بە دڵیی ڕوون
لە دەرگای بەهەشت دەدا
لەودیو دەرگا ئاوی خدر وەردەگریت
دەچیتە سەرشانی خوداوەندان و
خۆت لێ بزردەبێ
هەردوو ناو لەپت کانی لێ دەردەبن
باڵندەی چلئاواز دەدۆزنەوە

بڕنووتی

دوعای خێر ئەگەر ئەوین نەبێ
ئەی چییە
هەموو دەنگێك مژدەی
ئاهەنگ و گەیشتن بە سیمای یار دەگەیەنێ
لە ئاهەنگدا زۆر شتم خۆش ویست
بڕنووتیم خستە بەر لووتی زەوی
بەڵکو بۆن باش بەکاربێنێ
پشکووتنی گوڵم لە کیس نەچێ
کاتژمێری سەر مێزەکەم
بە پێویستی دڵم لێ دەدا
لە شەوقدانەوەی سیمای یاردا
کات بە هێمنی دەگوزەرێ
دەمباتە ناو دەشتێکی پڕ گیان
سەکۆی لەسەر ڕاوەستانی هەیە

ئاڵا

تەمەن چەند شەو و رۆژی تێدایە
لە شەودا شەمشەمەکوێرە دەفڕن
لە رۆژیش ئەستێرە لە سێرەی
ساچمەی ڕاوچی دەخلیسکێن
دەکەونە ناو
قەڵەشی هەنار و چاوی گوڵەبەڕۆژەوە
ڕاوچی ئەسپی تێکسمڕاویان هەیە
ئەسپ ئەی نازدار و گەورەی ئاژەڵان
لەناو پاوان یاڵی داوەتە بەر بای مژدەهێن
خەریکە دەگەڕێتەوە ماڵەوە
حەزدەکات زینی
ببەستم و قەڵغانم بە دەستەوە بێ
فریای ئەوە بکەوم
نەك ئاڵای شار بکەوێت
ئاڵا پشتێن و دەسماڵی
باپیرە و داپیرەمانن
باپیرە و داپیرەش گۆنای پڕی زەوین

بەرانبەر

شەوی بەهارە و مانگ چاومەست و خومارە
دارەشەکران قاز و قورینگی
لەسەر پەنجە ڕاگرتووە
ناوە ناوە جێگەیان دەگۆڕن
بەرانبەر نازی هەوری زیوی
هەردوو دەستم خستووەتە ژێر سەرم
پەلکی ترووکانی هێلکە
دەکەوێتە سەر دەم و چاوی پڕ هەوای گەشتم
گوێم لە ئاواز و خورپەی دڵی
بای فێنکی شەوانەیە
خەوی لە چاوم شکاندووە
ئیدی بۆم ناکرێ بخەوم
هەردوو دەستم
لەژێر سەرم و تەمی بەیانی دەرهێنا
هەنگاوی بەهێز بەناو
دارستاندا هەڵدەهێنم
دارستان منداڵیمە
قەت ناتوانم پەرژینی بشکێنم

خۆکوشتن

بڕیارم داوە خۆم
بۆ دیداری مردن ئامادە و
پۆشتە و پەرداخ بکەم
هەرچی هەستم بەرانبەر ڕوخساری گەورەی هەیە
لە ڕستەیەکدا وەك دەمەو ئێوارە سووری هەڵگەڕێنم
خۆشەویستییەکی کەتە و بە ترسی
پاشان ژیانمی پێ دەبەخشم
باڵندەیەك بە ژوور سەرمدا ڕەت بوو
شوێنی وچانی لە بەهەشتی ونبوودا دۆزیبووەوە
مووروو ڕژا و
زەوی خاڵدار کرد
جوانی جارێکی تر سەرنجی ڕاکێشامەوە
ژیان قەرداری جوانییە
ئەحمەد موختارجاف لەسەر چیای
کێ ڕۆیشت
کێ هات
کێ گوتی
کێ گوێی گرت
تەماشای ئاوابوونی خۆری کرد
خۆرهەڵاتنی خۆشویست و
بەخۆشحاڵییەوە بینی

گوڵێکی لاسک درێژی بە دەستەوەیە
لە دەم ئاوێك دانیشتووە
لە ئاوی دەدا و بەرزی دەکاتەوە
دڵۆپە ئاوەکەی لە گوڵەکەوە دەتکایەوە دەکەوتەوە ناو ئاوەکەوە
بە تەوس و
لۆمەوە بە گوڵلەی گوت
پێت وایە تۆ کێت و
لە شەوەی بەرات بەخشراویتەوە

جانتا

ئاسمان ئەستێرە و مانگی کۆکردەوە
زنجیری جانتای داخست
بەیانییە و باڵندە بەسەر چڵەکانەوە بەئاگا هاتوون
دەچنە دانەوێڵە هەڵگرتنەوە
زیاتر لە شەقامێك
گوێبیستی داد و فریادمان دەبێت
دەیەوێت ژیاننامەمان بنووسێتەوە
لە کۆتایی ئەویاندا
شەڕ وەك تەرمێك بۆگەنی کردووە
کۆمەڵێك پیاوی شکستخواردوو
خەریکن تەرمەکەی دەکەن بە پیاوی مریەم
لە سەرەتای ئەوی تریاندا
قوربانییەکان چرا و نان
بەدیواری حەوشەی ماڵەکانمانەوە هەڵدەواسن
ئاسمان زنجیری جانتای خۆی
داوەتە دەست شەو بێدارێك بیکاتەوە
ئەستێرە و مانگ و چرا و نان
بەسە بۆ ئەوەی زەوی لە سوورانەوەیدا
وچانێك لە ماڵی
هەمیشە بێباك و ئەمەکداری ئێمە بدات

چاندن

سەرمای زستان بەهێز و بێزارکەرە
ئەسپەکەم هەزار چاوی گەرمی بەخشییە قۆزاخەی دەروونم
بەسەر پشتی گەرمییەوە
بەبەرچاوی سوور و لێڵی گورگەکان
بەناو دارستانێکی نیمچە تاریکدا ڕەت بووم
دەنگێکی ناسک و ئاشنا
بەخورپە و ئاگادارکردنەوە
ئەو ناوەی سووک لەراندەوە
ئەو شێوەکارەی لە ڕەنگدا بەهاری پاشەکەوت کرد
لە چیایەکەی بەرانبەرت
لە تەمەنی خوێنگەرمیدا
دەستی لە ملی ژیان بەربووە
پێویستە لە ناشتنی ئامادە بێت و گەنمەشامی بچێنێت
محەمەد شێخۆ لە دەفێك دەدا
بەدەوری ماڵی هەر هەموو مان دەسووڕتەوە
ئەژنۆی بەهێز دەبێت و ئۆقرە دەگرێت
گلێنەی بوو بە گۆزەی شەرابی خودایی و گەشایەوە
چاو دوای فرمێسك جوان دەبێ

مۆزەخانە

شەڕی ئێستری چەمووش و کاروانچی جێماو تەواو بوو
هی ستایش ماوە
کێو هێرشی هێنا
ڕووباری گەمارۆ دا
ئاو وەك ماسییەکی بەهێز
خۆی لە دەستی کەتە و ناقۆڵای کێو ڕاپسکاند
داری ئاڵا لەناو سینگدا دەچەقێندرێت
پێویستە جەنگی گەمارۆشکاندن بەرپا بکەین
ئاو ئازاترین جەنگاوەرە
شمشێری بەرز کردووەتەوە
لە بریسکەیدا
مۆزەخانەکان دەپارێزرێن و دەوڵەمەند دەبن
لە مۆزەخانەدا باڵێکی تایبەت بۆ
ئەو دەستانەی پرچ شانە دەکەن پێویستە
ژنە جوانە چاو گۆرانییەکە
شەپۆلی دەنگ و ئاواز بەناو گیانی ئێمە تێدەپەڕێ و کەنار ناگرێ
گۆرانی خەمە کۆنەکانی دنیای دۆزیوەتەوە و ئاشنامانە
ئەرێ ترسی ئەو بەردە چییە کە دەمانەوێ بیکەینە پەیکەری مریەم خان
نەسرین شێروانیش حەوزی باخی گشتی پڕئاو کرد
ماسی و مراوی گوێ لە یەك ڕادەگرن بۆ ئەوەی سەرکەوتوو بژی
گوێبدە گۆرانی و ئاشنای خەمە کۆنەکانی دنیابە

خۆشحاڵی

شەمشەکوێرە لەناو ئەشکەوتدا
خۆشحاڵە و باش باڵی دەجووڵێنێ
لە بۆنەدا گوڵ بەدیاری بۆ یەکتری دەبەن
مانگ باڵندەیەکی چاو ڕۆشنە
بۆن و بەرامەی زەوی وەردەگرێت
هەڵۆ لاسایی کردەوە
شکستی هێنا
ڕێوڕەسمی ژیان وا دەستی پێکردووە
بەڵام هی مردن وا نییە
ئەرێ ئەو شوێنەی لەسەری دەژین
ناوبنێین سۆزی ناسکی عەلی مەردان
یان هەراسانی و ئەژنۆ لەباوەشگرتنی ئەخۆڵ
خوداوەند جارێك دێتە دیدارمان
دیداری دووبارە نابێتەوە

قەلەڕەش

قەلەڕەشی چاو لە تەمەن نەترووکێن
بەو باڵە شووم و پیرانەوە بۆ کوێ مل دەنێی
من وەك باخەوانێکی حەوشەی ماڵی خودا
ئاگادار کراومەتەوە
درەخت وەرزی گەڵاپیتێن و دۆنایدۆنیانە
تەپوتۆزی چڕنووکت بەسەریانەوە مەڕێژە
با میوە زڕ نەبن
باڵندەیەکی خۆشخوان و کەشناس
بەسەر بەردێکی گەرمبوو بەخۆرەتاو نیشتەوە
چەتری بەسەر درەخت دابەش کرد
زەمین ئەو کاتە جوانە
چەتر بەڕووی قەلەڕەش هەڵدەین

نەگەیشتن

ماوەی هەزار ساڵ زیاترە
بەدوای ئەسپ و کیسەڵەوەم
هێشتاش نەگەیشتوومەتە سەر مێز و مۆمێك
کە چاوی ئاڵ و واڵای ڕاستەقینەی خەون بێت
ئاسوودەیی سروشت و ئەدەبی گەشت بخوێنمەوە
جیهان بە نامۆم دەزانێ و دڵۆپێکی نەتکاوم
دەتکێمە گوێی
کەشتی کە بە تینی ئەڤین هێزدارە
لە داهاتووشدا دەبێتەوە درەخت
لە ئاوی ژیان وەستاوە
دڵم تەنگ بووەو هەزارساڵ زیاتریشە
لە شوێنپێی ئەسپ و کیسەڵ
درەختی بۆنخۆش دەڕوێنم
هێشتاش ئاماژەکانم
نەبوونەتە قسەیەکی داگیرساوی
دەمە و ئێوارەی ناو شار

شوێن

کاتێ خودادا عەلی بەرزی و نزمی ئاوی ئەڵوەندی بینی
زمانی شکا
هەر ئەوەندەی بۆ کرا
چاویلکەکەی خۆی بۆ ئاوازدانەرێك هەڵدا
پێی بڵێ تۆوی خووساو لە کێڵگەدا سڵاوی بۆت هەیە
جوانی بە فیڕۆ ناچێ و ساتی درەوشانەوەیە
هیچ شوێنێك نییە بۆی بژیم
گۆڕیش دەمی گورگێکە
کەڵبەکانی کەوتبن
بشمرم چاوانم بەکراوەیی دەمێننەوە
ئەی دیداری خودا
شتێك لە نێوانمان ڕووی دا
پاشان کتێب و پەیامێك دۆزرایەوە

قەقنەس

بە درێژایی ئەو ڕێگایە سەرمام بوو
دڵم لەناو هەمبانەیەکی خۆشکراودا
پەڕو باڵی سەوز بووە و نائومێدی دەکوژێ
ئای لەو ڕێگا بێ ناخەدا کەس ڕێبەریمان ناکات
ئەو ڕێگایەم باش ناسیوە
ئاسمانیشی بەخۆناز و لووتبەرزە
کۆلارەی حەسرەتمی تەڕ کرد
وەختە گیانم لە گەرمی ترووکانی هێلکەیەك
دار و پەردووی جەستەم چۆڵ کات
ئاگر بڕێژێتە ڕێگا
پاڵەوانی ئەفسانەییش لە کەناری دانیشن
پەپوولە لەناوچەوانیان پەیدابێ
ناوچەوانی گەرم کانگای پەپوولەیە
شوکر مستەفا هاوارێکی کپی خســـتە ئاگردانمان و پشکۆی لە ناوچەوانی خەوت
مەلا شووی ئەفسانەی هەڵدایەوە
ئەفسانە بوو بە چاومان و پێی دەڕوانین
ڕەگی ڕووناکی زۆر لە زەوی ڕواون

بەرزبوونەوە

ئێوارە ئەفسوونی خۆی ڕژاند
باوەشێك پشكۆی فڕێدایە ناو دڵم
دڵ جوانی تێدا دەسووڕێتەوە
دارستانی دەم شار
جۆلانەی زۆری لێ هەڵخراوە
دار بی و چنار
بە دەوری خانووی هاوینە بەرز وەستاون
درەختی ڕێك چێندراو
ئەویندای خوداوەندانە
دێن پیرۆزبایی بەرزبوونەوەی لێ دەكەن
درەخت ڕووناكی لە دەموچاو پەیدا بێت
لە كێو بەهێزترە
عەزیز سەلیم خۆڵی گوڵدانەكەی گۆڕی
ئاودانی خستە دوای گۆڕینی خۆڵ
لەسەرخۆ و بە نەرمی
سێو پاكدەكاتەوە و لە كاتژمێری دیواری دەڕوانی
ئەوە بیرت بۆچی دەچێ
ئەوها سێو لە دە ستت دەسووڕێ
هێزی دڵ دەرفەتی داوی
بە بێ گۆچان و كوورە كوور
بەباواجی خانەخوێت بڵێی دێمەوە
بە بۆنی گوڵەحاجیلەی دەشتی ڕاز بەكەوم
هە لۆ تاسەدار كە بەسەر چیا دەنیشێتەوە باڵی گەرمە

کۆتر

جیهان بۆ دەنووکی کۆترێك بچووك بووەوە
کە لەسەر قوڵفی گۆزەی خەیام
جومگەکانی حەساندەوە
دوای سەرسامییەکی کورت
تەماشای باڵی خۆی کرد و ڕای گەیاند
ڕۆشنکردنی فانۆس بۆ من لێگەڕێن

داوا

تکایە ئەو داوایەم لێ وەربگرن
نازانم چاوم بە بینینی چی
گەرم بکەم و لەپێناو چیدا بمرم
وەلی دێوانە بۆ ئەوەی چاوی
بە بینینی کۆچی خێڵەسات گەرم دابێت
پێویستی بە درەختێکی
چوار وەرزە بەردار هەیە
کاروانچی لەسەر گەڵاکانی نان بخۆن

پەڕەمووچ

کە بەدیع باباجان لە دایك بوو
بۆ ئەوەی خەوبینینی بەهێز بێت
پەڕەمووچ بەسەر لانکیدا ڕژا
شاعیرانی کلاسیك
لە خەونێکیدا کە ئاوی شەوی
پێشکێش بە میوانەکان دەکرد
خۆیان پێ ناساند
سەیرانی زۆر و پیاسەی لەگەڵدا کردن
لە ڕووباری زەڵم
ڕاوەماسی و مەلەکردن بووە خولیایان
قولاب و داویان بەو تریفەیە سپارد
کە لەناو ئاودا دەمێنێتەوە
کۆمەڵێك یادگارییان
لە گوێچکەماسی شاردەوە
من ئەو گوێچکە ماسییانەم بینیوەتەوە
یادگارییەکانیان
وەك گردێکی ئەفسووناوی
لە ژیاندا دەهێڵمەوە

واق وڕمان

ئاگر لە دەست و پەنجەی شیرینەوە
مەشخەڵی بەرزبووەوە
وەفایی لەسەر پەیژە
ڕوخساری ڕەنگی تێدا مرد
قەڵەمی دەست و پێی شکا
سەرکەوتن و دابەزینی لەبیر چووەوە
خەون بەوەوە دەبینێ
لەسەر پەیژە نەمێنێتەوە
بۆ ئەوەی ئەوە لەبیر خۆی بباتەوە
کە ئاگر کۆچی پێ کردووە
شیعرێکی کردە ئازار

پەراسوو

مەولەوی لەگەڕانەوەی ڕێوڕەسمی
ئیجازەدانی فەقێیەکی
لە سێبەری قۆزاخەیەکی ئاوریشم
ئەسپە گوێڕایەڵەکەی ئامۆژگاری کرد و خەوت
خودا یەك دوو پەراسووی دەرهێنا و چاندی
ژن و گوێزی هەورامان
بە بای پەڵە وا ناسك و پڕ بوونە

سادەبوونەوە

مەوداکان لە شادمانی دیداری کێ
دەستیان پێ کردووە و بۆ کێ جوانن
گۆران هەندێك
نۆکی برژاو و قەڵەخەرمان و باوی
خستە گیرفانیەوە و لە پرمەی گریانی دا
لکی ئاڵۆزی دارمازوو سادەبوونەوە
با سادەیی ببێتە
چاوساغی کاروان و شادمانی دیدار

ئاشنایی

بەیانییەکی زیوینە و ئاوی نەمری بەم و بەو دەدا
هەڵمی نانی گەرمیش
بەختەوەری خێزان و ڕۆژە
لەناو گوڵەکاندا چەند ڕستەیەکی شیعرم
بەخەبەر هێنا
لەگەڵیان دانیشتم
دیوانەکەمیان لە باوەش گرت
تیشکی ئەوەی پێویستە بکرێت دەرەوشایەوە
هەموو بانگکردنێك بۆ ئاشنابوون بە گوڵ
هی خۆشەویستییە
خۆشەویستی گوڵی لەبیرنەچوونەوە دەڕوێنێ
حەسەن قزڵجی چرای ناخمانی هەڵکرد و سواری ئەسپی جەنگ بوو
سروشتی خراپ نووستووی لە خەو هەستاند
ئەسپ هەستایەوە سەر پاشوو
تۆپی زەوی لە شێوەی شەمایەکی گەییو
لە ناو دەستەکانی بەرز کردەوە
لەم پیشان دانەدا پرتەقاڵ
وەك میوەیەکی هەتاوی ترش و مزر بوو
غلبووە وە ناو ماڵی هەمووەمان و حیکمەتی تازەمان لێی بیست
گڵۆپی دواماڵی گەڕەکی بەراورد کرد لە ڕووناکی خودا
ئێستا ئەم دوو ڕووناکییە چیدەکەن

ئاوریشم

ئێمە هەموو گۆڕانی زەمین و ئاسمانمان ناسی
کوڵمی پڕ و ئاڵت
کە بەرەو تۆ و دەرگایەکم دەبات
بەسەر زەمین و ئاسمان کراوەتەوە
لە دەمی باش دواوم نزیك بکەرەوە
گەزەم لە میوە دا
لە شوێنی ددانم ئاوریشم
بۆ جلوبەرگی ئادەم و حەوا پەیدابوو
تاج دانێ و چاوم گەرم بکە
چاوەڕوانی بۆ دوای مردن خامۆشییە
گەرمایی هەست و ختووکەی بەهرە و فڕین
دەمی خۆم بە تۆ دەسپێرم
گەرووم شیعرێکی خەمناکی تێدایە
ئەم شیعرە بهێنە ناو دیوان
مانگ دێتە ژوانی زەوی

دەست

مانگ دەستی خستە ناو دەستم
پەیمانی ڕوانینمان مۆر کرد
قاوەی ئاسوودەیی دوای بڕیارمان خواردەوە
تا پێڵووم خوناوی لێ کەوت
بێ پاشماوە ون بوو
دەبێ تا دەرکەوتنێکی دیکە ئۆقرە بگرم
ڕۆبۆت و منداڵ لەناو گوڵاندا
شۆڕشێك بەرپا دەکەن
دەستەکان وەك دەستی خدری زیندە
پاك دەکەنەوە و پاشان
چلچرا و ترپەی دڵ
دەکەنە پەیام و بوونی پێ کۆ دەکەنەوە

مەشخەڵ

دەم و چاوی ژنی دووگیان
ئاگای لە گەشەی گەڵا و گوڵ هەیە
بەهار گەنجینەی گەورە و مەشخەڵی
دەستی دایە زەمینە
مراوی کێوی کە گیرۆدەی ئاوە
حەزی خۆ نقومکردن و مەلەوانی نییە
خۆی دەشوات و بەسەر چارۆگەی پاپۆڕ
دەنیشێتەوە و خۆی دەداتە بەر خۆر
هاوەڵی ڕاوچییەکان دەکات
چاوەڕێی کەسێکە
ناونیشانی هەموو کەسێك دەزانێ
عابدین دینۆ گلێنی چاوی برسییە کی
کرد بە کتێبی پاکیزەیی زمان
دای بە بەشاعیرێکی مەشقی ئەشق و بەردە پیرۆزە کردوو
فەرمووی سادەیی تێدا بخوێنەوە
ڕەنگ و پەڕە مووچ و ژیان تەنیا لەوێدا هەن
ترپەی لێدانی دڵ چەند سادەیە

کۆشک

پیاوێك بە ناوی نالی چووە
کۆشکی ئەمارەتی بابان
کەس لەوێ نەبوو
لەپێناوی خەون بینینێك مایەوە
سەری لەناو پەنجەرەیەك دانا و خەوت
بەیانی وەك هەموو بەیانییە ڕوو لە خێرەکان
زو لەخەو هەستا
لەسەر گردی بەرانبەر ماڵان
درەختێکی ڕواند
بە سالمی گوت زۆربەی ژیانم
لە ڕواندنی ئەو درەختە بەخت کرد
بە چی دەچێ و دەبێتە چی
کە یاداشتی بزربووی
دوازدە سوارەی مەریوان
لە سێبەریدا نەدۆزرێتەوە

پەلە

بەیانی چاوم لەناو چاکەکاری دەسووڕێتەوە
فریای سروەی نەرم دەکەوێت
بە ئارەزووی گەرمەوە باسی ژیان
لەگەڵ ئەو هەڵمە دەهێنمە گۆڕێ
لە گوڵەکانی باخچەی ماڵم بۆن دەفڕێنێت
کەس هێندەی هەڵم
هەڵپە و پەلەی نییە بۆ بەرزبوونەوە
خودا ئاسمانی پڕ کردووە لە سەرسامی
گەنجینەی ئەوینی خۆشی دەدات
بەهەموو کەسێك
ناوی ڕاستەقینە مەجید خەمناك بوو
بەخت و بێبەختی بەدەنگێك بانگیان کرد
پێکەوە وەڵامی دانەوە
دیوانەکانی ببوونە هاوشێوەی کۆتر
بۆ هەموو جێیەك بەسەر شانییەوە بوون
شەڕی بێهوویییان دەکرد
لەبەرزایی قەڵا دانیشت
ئەلبوومی وێنە ڕەش و سپییەکانی هەڵدایەوە
بەدڵکی پڕەوە بەناو سێبەری برادەرەکۆچکردووەکانی شۆڕبووەوە ناوشار
ئەمڕۆ ژیان بەهای زۆرکەمە و سبەینێش هیچ ناهێنێت

بەخشین

ژیانی خۆم کردە چەند وشەیەك
زایەڵە
نوێژ
پەنجەرە
خۆری بەخت گەشیم شیعر
کێڵگەی خۆزگەخوازی دۆزییەوە
هێزی بەخشییە ڕووەکەکان
لەسەر کورسی خۆی دانیشت
بەرپێی هەموو تاج بوون
پاشاکان لەبەرپێی نزیك بوونەوە
تاج بووە خاچ و پاچ
لە گەروویان گیربوو

پەڕاندنەوە

شێر دارستانی ئەوبەری
بە پڕ ئاسکی گۆشتن و کەروێشکی خرپن زانی
هەوڵی پەڕینەوەی دا
فیل وەك یارمەتی
لووتی خۆی بۆ درێژ کرد
لەسەری دانیشت و دەستەکانی بەگوێیەوە گرت
لە ڕووباری بێ بوار پەڕاندییەوە
ئەسپی باڵدار حیلەیەکی کرد
گرێ ئەم پەڕاندنەوەیە چەند بەدفەڕە

مێرووله

مێرووله به نینۆکی پێم بەرزبووەوە
لەناوچەوانم پشووی دا
دەمامکی کردەوە و تەماشای چیای کرد
مامز فەرمووی لێ کرد
گوتی دەتوانی شارت بهێنیتە ناو شاخەکانم
کەو ڕایسپارد
گوتی ئەگەر بتەوێ لەگەڵ هێلکەکانم
لەگەرمی و ساردی دەتپارێزم
پڵینگ بڕوای بەهێزی مێرووله هێنا
گوتی ئاین و ویژدانم
دەهێنمە سەر ئاین و ویژدانت
مێرووله دڵی بەوە خۆشە
خۆی بە چی بچوێنێت
خاوەن شکۆ خۆیەتی

زەلیل

کۆمەڵێك درەخت
دەستیان خستووەتە سەرشانی دیوار
میوەیان بەهاتوچۆکەران بەخشی
پەرژین بووە زەلیلی دەستیان
لە پێشبڕکێ لەگەڵ بەرانبەر
نەرمی نواند
زووش بە نیشانەکانی پاڵەوان گەیشت
ئیدی شێوەیەکە لەناو باران
پیاوێك لەهەموو شوێنێك
پێك لە دەستی دایکە زەمین وەردەگرێت
مەست بە جوانییەکانی خوداکرد

دەف

ئەمشەو کەم خەو بووم
چاوم لە ئاسماندا لەناو یارو دیارەکانی
دەسووڕایەوە
بازنەی بە دەوری ئەستێرەی بەرەبەیاندا
دەکێشا
دڵ ئارام و ئاسوودە دەنگی هەڵبڕی
ئەی خودا دەنگێك لە دەف هەستێنە
چەترێك بەسەر خەو خۆشەکان بکەرەوە
دەف و چەتر لە شێوەی نانن
نێوان دەف و چەتر
کێڵگەی قامیشی شەکرە

سۆما

بنیشەوە لافاو ئەی دیکتاتۆری سەر لێتێکدەر
بەلەرزە و مووچڕکی دڵ هەست پێدەکەم
چایخانە هاوینییەکانی شار و گوڵدانی
پێش دووکانی زیوفرۆشەکان هەڵدەگرێت
لە دڵ لێکدانێکدا
درەوشاوەترین ئەستێرەم لە ڕێگەدا لا دەدات
ئیدی بۆ ماوەیەکی دوور و درێژ ناتوانم
لە لێواری شەقام دانیشم و بە ئومێدەوە چاوم
بەکیژە چاوبازەکانی شار ڕوون بکەمەوە
نێرگز چاوی پڕ سۆما و ڕوونە
تیشکی گڵۆپیش لە ڕۆژدا مردووە
بەچکە کۆتر لەبای بەهاردا باڵی خۆشدەبێت
پێش ئەوەی بنیشێتەوە
زەوی دەستی پڕدانەویڵەی بۆ ڕاگرتووە
دەستی پڕدانیشی ئامادەیە
دەرگای هەڵکردنی چرای فێڵ
دەرگای شکانی شکۆ
دەرگای وشککردنی گۆلاو
دەرگای سووتانی پەروانە کرانەوە
عومەر خامۆش میراتبەری هەمووانە
دوعاش بەسەرباڵی بەچکە کۆترەکانی دەخوێنێ

قەتماغە نەگرتن

سەرچاوە دڵ و چاوی لە دوای ئەو پارچەیەیە
لێی جیا دەبێتەوە و بەجێی دەهێڵێت
بۆیە وەك ژنێکی بە بەزەیی
چاوی دوور هەڵخستووە
بێ پشوو دەگری و بەردەوام برینی تێ دەکەوێت
خانومانە بە هەزاران جۆگەلەی باڵندە لە لێوار
تەماشای بەژنی باریکی خۆی کرد
پێویستە
بیر لە دەوروبەر بکەمەوە
بریقەی ڕوخساری بۆ دەوروبەر
گرینگ و بەهاناهاتنە
کەس نا
خۆرهەڵاتن و خۆرئاوابوون چاوەڕوانت دەکات
مرۆڤ یاداشتی سروشتە
سروشتیش لە هیوا و ئەوینی مرۆڤ لە دایك دەبێتەوە
ئێستای باش پێشکێش بە مرۆڤ دەکات
تورەگەی پشتی ژنە ڕەوەند و لینگە دەستاڕ گرانن
ئەسکەندەر عەسمان گران بەسەر گردی قالینج ئاغا کەوت
ئاسانیش شۆڕبووەوە

ڕۆڵ

ئەو هەموو ئەفسوونانە چین
ڕژاوتە سەر تەختەی شانۆ
داوای ڕۆڵیانە و بە کامی دڵ بیگێڕن
هاوارێکی هەڕەشە ئامێز
لە چاڵێکی تاریکەوە سەری هەڵدا
ڕەنگی ئەم زەوییەم بۆ ناگۆڕدرێت
ڕەنگی ژیان
لە دوو باڵی تەنکدا نهێنییە
نهێنی باڵندەیەك بووایە
ئێوارەیەك هەر بەسەر سەرمدا
جووکەیەکی دەکرد و ڕەت دەبوو
جەمیل سائیب ئەسپی لەسەر ئاوی شیرینی شار پشوو پێدا
تەرمی شەهیدانی شەشی ئەیلوولی لەنگەر لەنگەر هەڵگرت
قوربانی لە دوامین ڕوانیندا
سەرتاپێی دەبێتە شکۆ و توانا
دەستی پڕ خوێن و وەفای منداڵان دەگرێ
دەیانهێنێتە بەر دەرکی سەرا
لە ڕووباری لێڵ و وێڵ دەپرسن
تۆ کێیت و دڵی کێت سەر شەپۆل خستووە

پاککردنەوە

درووود بۆ باڵندەی گۆشتخۆر
دەنووکی پڕشنگدارە
ناهێڵێت زەوی بۆگەن بکات
مرۆڤ ئەو پڕشنگەی لە خۆ ئاڵاند
کۆمەڵێك وێنەی بەسەر زەوییەوە
پەرش و بڵاو کردەوە
مەشخەڵی ئاگرێکی کردە دیاری ئاسمان
بەدیارییەوە
سڵاو لە ڕێبواران وەردەگرێتەوە
دڵخۆشە بە ئاوو هەوا
عەوداڵیشە ئەوە بزانێت
چ شتێك وا لە تەمەن دەکا
ئاوا بێباك بڕوات
کۆشکیش زۆر بەرز بێتەوە بزر دەبێت

حەسانەوە

سوپاس و درووود بۆ ئازارەکانی ژیان
مرۆڤ دوای مردن
پێویستی بە چوونە بەهەشتە
جۆگەلە بباتە بن درەختی ئومێد و نەمری
میوە لە شکۆمەندی دوای زەردەخەنە زیاتر نییە
خودایە ئاگرێکم بۆ دەستنیشان بکە
چاوی هەموو بینینەکان بنووسێت
دڵم دەتوێنمەوە و گوێڕایەڵی دەبم
مردووەکان بە چ شێوەیێك دەگەڕێنەوە سەر زەوی
کاکەی فەلاح بە پشوویەکی ئارامەوە
لە سەنگەردا هاتەدەرێ
نەختێك ڕاما و گۆڕەپانی بەردەمی کردە بەردەنوێژ
بە قووڵایی وێنە ڕەش و سپییەکانی خۆیدا هات و چوو
قەڵەمەکەی بە ئەسپایی لەسەر شووشەی لامپا دانا
بەرەو گۆڕ هەنگاوی خۆشکرد
گۆڕ سەنگەری شۆڕشگێڕانە
نووسینەکانی ڕووەمەتی کێلش بزەی واتادارن

قولاب

خانووی بچووکی ڕاوکەرەکانی ماسی
لە ڕۆخ دەریان
ئاوازی هەڵخەڵەتاندنی لەناو دەخوێندرێ
نزیك ببنەوە و سەر ئاو کەون
میوەی سەر لکمان بۆ ڕنیون
قولاب هاوێشتن دەست شل دەکات
ڕاوکەرەکان بە کەشتی شەڕ
دەچنە ناو دەریا
سێبەری مردن دەخەنە سەر
دەم و چاوی مانگ لە مەنگی ئاودا
ئاوهایە سنجاقی مراز
لە دووگردی پەرییان بدەیت
کاتێك لە دروود خوێندن بوونەتەوە
ڕاوکەریش لە برژانی ماسی
ئاگری ماڵیان دەکوژێتەوە و دوعایان گیرا نابێت

خنکان

ئەم شەوە
بەچی دەچێت
کە ملپێچ و قەمسەڵەکەم لەسەر مێزی خواردنەوە
لەگەڵ شووشە بەتاڵەکان لەبیرکرد
با و باران لێی دام و نەخۆش کەوتم
با و باران ئەفسوونێکن درەوشاوە
جەستە بە خوێنی گەرم وگوڕ داپۆشراوە
هەویری شیرینەمەنی
لەهەموو شت دڵنەرمترە
پیاوی خۆشبەخت ملپێچ و قەمسەڵەکەت بهێنەوە
مرۆڤ و سروشت یەکتریان خنکاند
خودا یەکەم شێوە کە بەخشی
سروشت بوو
دوا شێوەش دەم و چاوی مرۆڤ
ئادەم ئەی بەدبەختی نەمر

تۆڕ

پاڵم بە كەوانی بێشكەی منداڵەكەمەوە دا
لە تەلەڤزیۆنەكەش
دوو كەس لە قووللە و كەلوو هاتنە خوارێ
مامەڵەی تۆڕی ماسییان كرد
ئەگەر لە تەلەڤزیۆنەكە بهاتبوونایە دەرێ
لەگەڵ یەك دادەنیشتین
یاقووت و مرواری و ئەستێرە
دەكەونە خوارێ
بەرزاییەكانی سەر زەوی ئومێدن
وەك درەختی بەردار چاویان هەیە
هیچیان لە چاو ون نابێت
جەنگ لە سروودەكانماندایە
كوردستان لەناو سروودی جەنگدا
شەهیدەكانی ڕوو سوورن
پیرەمێرد بەوە هێز كەوتەوە ئەژنۆ و چاوی
زانی واتای سروودو سروودبێژی چییە
بە توندی غاری دا تا بە دیداریان گەیشت
ئای دیداری نەمری خەزنەی بەهرە و سرووشی

گۆرانی

ئەسپ تا ئەژنۆی لە ئاوێیە
بە کلکی جانەوەر دەکوژێت
پردیشی هێناوەتە پێش چاوی
کاروانچی بە دوایەوە
لەبن لێوان بە دەنگی شاد و ڕوون گۆرانی بۆ دەڵێ
ئەو دەمەی ئومێدێك لە گۆرانیدا بە کوڵە
کاروانچی دەتوانێت بڵێ
گۆرانی لە ناکاودا
سارد نابێتەوە و گەرمی دەخاتە ڕەگی دڵ و جەرگ
ختووکەی ڕێگاش دەدات
ئای ئەسپ گیانداریێکی چەند بەختەوەری
دڵمان دەبینی
قەڵا بە ما سوولکەی بورهان جاهید تاجدارە
دەڵێن تارمایی یەکەم و دوایی بینیوە
لە پەرا سووری ئادەم دۆزەخ دروست بوو
ئازا ر زیاد بوو
ناوچەوانی بەر چوا ڕپەلی ورچێك کەوت
دڵی هاوڕێی نەمرەکانی بە دە ستەوە گرت و بە ناو گولاوی بادەدا غاریدا
دەستی پەشیمانی خستە ناو دەستی ڕێگاکان
لە گەڵ خۆیدا بیبات بۆ ئەو سەری دنیا

مۆتەکە

بەناو شاری زەنگەزۆرە ڕەت بووم
ڕێوڕەسمی پێشوازی
خاوەن شکۆ ڕووبەڕووم بووەوە
گەشتێکم بەناوی فریاکەوتنەوە دەست پێکرد
هەوای ناوچەکە ناخۆش بوو
سییەکانم نەخۆش کەوتن
لەناو شاری زەنگەزۆرە نووستم
ڕێوڕەسمی پێشوازی
خاوەن شکۆ هاتە پێش چاوم
خەونێکم بە ئومێدی فریاکەوتنەوە بینی
سەید عەلی ئەسغەر و تیپی مۆسیقای نەگەیشتن

پۆپیتە

کەڵەشێرێک هەموو نیشانەکانی
شانازی بە پۆپیتەیەوە درەوشایەوە
بانگەوازی بۆ مریشکەکان کرد
تێکڕای هێلکەکانتان بهێنن
دەنووکی لێ بدەم
پاشان گرژییەکان ئاسایی دەبێتەوە
جوانیش بەدوای پێڵاوێکی ئاسنیندا گەڕا
دەستی کەوت
ڕووی لە کێوی قاف کرد و پێی لەسەر بەرد دانا
تەڵەکان هەموو تەقینەوە
کەروێشک بووە خاڵی درەوشاوە بە کوڵمی چیاوە

شەرم

ئەستێرەیەك
لە شەرمی كزبوونی فرمێسكی ڕشت
شوێنێكی نزیك هەواری خاڵی تەڕ كرد
شەرمی ئەستێرە لەناو كتێبدا دەشكێ
هێمن لە شەوێك كە خۆزگەی تێدا دەخوازرا
كەوتە ڕێ و دنیا لەبەرچاوی گەش بووەوە
كۆمەڵێك قەتێ و سوێسكەی لەماڵەكەی خۆیدا پەروەردە كرد
ئێمە هەموومان لە وڵاتەكەماندا خۆشمان ویست
گۆڵە گەنممان لە شوێن پێی چاند
باران بە دوایدا باری
ئەوەتا بێرەدا دەڕوات
بە دڵماندا
خۆرێك لەسەر شانمان بە جێ دەهێڵێت

بیرنەچوونەوە

ڕەنگی خودا
ڕەنگی ئاو
ڕەنگی شیعر
پێکهێنەری هەرسێکیان منم
پەلکەزێڕینە قەردارمە و قەردەکەی بۆ نەگەڕاندوومەتەوە
لە مێوانداری و بۆنەدا دەیبینم
تەماشام دەکات و هیچ ناڵێت
جارێك ڕەنگی خودا و ئاو و شیعری
بینیبێت و بیری چووبێتەوە
بیرنەچوونەوە بەهەموو ڕەنگەکان خۆی دەنوێنێ
لەتیف حامید دەیویست شتێك بڵێ
هەرچی شتێك بێت
ئەسپی جەنگ لە خوێنیدا چوار ناڵەیەتی
چ ڕوویدا
حیکەتێك لە نێوان گەروو و زمانیدا بووە چرای سەر پرد
بە ئارەزوو لە کەرکووك چووە دەرەوە
بۆنی ناخی بەهەشت بکات
هەوڵبدە دوانەکەوی
کە گەڕایتەوە
بیرت نەچێ

سەرنجی قووڵ لە گوڵە فریوی ئادەم و هەوا بدە
ئێمە گوێ لەو شتە دەگرین
کە دە یڵێیت
دڵیشمان دەکەینەوە و
هەڵیدەدەینە توێی لا پەڕەکانی کتێبێك
کتێب بە دیوی خۆری ئێوارەی چیادا هەڵمان دەخات

دڵتەنگی

هەر ڕێگایەك وێڵبوونێكی بەدواوەیە
وێڵیشە دەتگەیەنێتە قووڵایی گیان
دوای لەدایكبوونی حەمدی
خوێن لە ناخی چڵ ڕژا
زەوی بە شەونم تەڕ بوو
ڕۆژ نیوەی تەمەنی بەدیار زەوییەوە ڕادەوەستێت و دادەمێنێ
شتێك بدۆزێتەوە
نەیدۆزییەوە
لە ئاوابووندا دڵتەنگییەكانی بەدی دەكات
هەر كێ دڵم بڕەنجێنێت
هەولێر دەملاوێنێتەوە
كاوێس ئاغاش مۆڵەتم لە مەرگ بۆ وەردەگرێت
گوێ لە داستان ڕابگرم
شكۆی خودا لە دەوروپشتم
ئاڵایەكە هەڵدراو
سێبەری بەسەر برینی قوربانییەكان دەشكێ

شوێنپێ

برووسك ڕووی بۆ ڕاگرتم
گوتی ڕستەیەكی بەكارم تێدا بنووسە
ئەسپ شوێنپێی خۆی فەرامۆش ناكات
شوێنپێ
چاوی ئەزەلی زەوییە
قادر كابان لەناویدا
وێنەی زۆری لەسەر دیوار بینی
باڵندە و كەڵەكێوی كێشابوویان

شەهید

لە تەختایی ناوچەوانی شەهیدێك
نووسیم
وڵات هێندەی ناوچەوانت بچووك بووەتەوە
پیاسەی تێدا بکرێ
چارەنووست دەبێتە پێخوست
هەموو ئەو شتانەت نەبینی کە پێویست بوو بیانبینی
گوڵ کە جوان بووە و لە بۆنەکاندا دەیکەینە دیاری
بە دڵۆپە خوێنی تۆ ڕسکاوە
شەهید خوێنی نەخۆش نییە
وەك یەکەم دڵۆپەی پەڵە پاك و بە پیتە
ئەی شەهید لەخەم نەخواردنی خۆتم
بێ بەش مەکە و دیوانەکەی منیش
لە سندووقی ڕازەکانت هەڵگرە

شاخ

خۆڵێکی نەرم و جوان بوو
لە حەزی مانەوەیدا خۆی کردە شاخ
پیر بووە و خەو بەسەر
هەردوو چاوانیدا زاڵ بووە
لە تافی لاویدا چالاك و سەررێژبوون لە نیاز
درەخت لەناو سینگیدا دەڕوا
شەونمی پاراو
لای لایەی بۆ پێگەیینی میوەی دەکرد
با تێر سەیری ڕوخساری خۆڵ بکەم
گوێچکە شەیتانۆکە هەموو شتێکم تێدەگەیەنێت

نەمری

باخچە بەسۆزەکەم
بزەیەکی بۆ کردم و پرسی
ئەرێ وزەی گەرمی گەشەکردنم
لە ئاسمانەوە بۆ دێ یان لە زەوی
چاوێکم بۆ بینینی ژیان تەرخان کرد
چاوێکیش بۆ خەونبینین
چوومە ناو خەیاڵی نەمری
بەختەوەری هاوڕێیەتی کردم
خۆڵ و شتەکانی دیکەش گرینگن

گفتوگۆ

باوکم بەدوو ئەسپەکەی
دەنکە گەنمی لە چاوی کێڵگە
دەچاند و بە ڕووی دەخەنینەوە
سەرنج دەداتە گڵێنە و پێڵوویان
بانگیان دەکات هۆ منداڵەکانم
لەبن پەراسووی چەپی منیش
دڵێکی هەمیشە بە خورپە
پێش هەتاو هەڵدێ
چاندن گفتوگۆی خودایە لەگەڵ زەوی
شکۆ و شەرمی چاندن
گەمە بە هێڵەکانی چارەنووس دەکات
ئاگاداری کردووینەتەوە
بەڕێوەیە بۆ مێوانیمان

حەسرەتدار

ئەی بێ نیشتمانتر لە حاجی لەقلەقەکەی
کە لە ئێمە بەگومان نەبوو
دڵم بچووك بووەتەوە
هێندەی کونی دەرزی دایکم
کاتێك قۆپچە وەریوەکانی
کراسە ئوتوونەکراوەکەم توند دەکاتەوە
پیرۆزی تایبەت ڕەنگی خەملیوی
ناو ئاخاوتنی بێدەنگی حەسرەتدار
بەبەردەرگا و شەقامی باخچەی گشتی دەپرژێنێت
خوێنی شیعر لە گورچیلەی پاراوە و حەکایەتی شارە
لە بۆنە دڵخۆشییەکاندا کۆترێك هەڵدەفڕێنێت
لە کانی ڕوونی ناوچەوانی عوسمان شەیدا
باڵی لەئاو دەحەسێنێتەوە و شەڕی چارەنووس دەکات
چەتر و پەڕەشووت و کۆلارە هەڵدەدەم
لەو کۆترەش سووکتر هەڵدەفڕم
ئەستێرە لەسەر باڵی خاوەنی خورپەیە
ڕازی دوورناسی و دڵخەبەردان بە کەروێشکەکێوی دەدا
فڕین بە تەنیا هەر بۆ باڵندە نییە
بیر لەزەنگ و مۆسیقای ناشتنیش دەکەمەوە

ویست

لەشاخێكدا كە داڵدەی چەند شەڕكەرێكی دابوو
تونێڵی هەڵكۆڵی
لە ناوەڕاستی تونێڵدا ماڵێكی شێوە
شوێنەواری بۆ خۆی دامەزراند
دەشیەوێت ئاگای لە ئەستێرەكشان بێت
ژیان لەمە باشتری تێدا نییە
غاردەی بۆ سەر كانی و بۆنی گژوگیا
یان هێلكە پاككردن بۆ منداڵ
بیریش لە هەستیاری چاوی گورگ بكەیتەوە
محەمەد مەولوود مەم لەسەوڵی كەشتیدا گێژەنی خاوكردەوە
كانییەكی زوڵاڵ ڕسكاو پشكووت
بەناوی بەخت و چارەنووس
ڕۆژێ حەفت جار
بۆی دەڕوانین و مەشقی ڕیزبەستنی پۆلە كۆتری ئاسمان دەكەین
پۆلە كۆتر بەدوای كەڵە گیایەكی بۆنخۆشدا
چاویان كێواو كێو دەكەنەوە و
بەسەر بەشی خۆیان دەنیشنەوە
محەڕەم محەمەد ئەمینیش بەشی پۆلە كۆتری لەسروشت دەستنیشانكردووە
سروشت پێكەنی و چاڵێك كەوتە سەر گۆنای
لەو چاڵەدا كانی زوڵاڵ ڕسكاو پشكووت
داخ لەدڵیش مردن و داخ لەدڵیان مایەوە

پۆلەکۆتر داوی هەڵکردنی
ئالآیان دایە دەستی کامەران موکری
ڕووناکی مەشقکردن لەسەرو پرچی بڵندبووەوە
سێبەری ئالآ درێژ بووەوە
شەهید بەقاجاغ هاتنە ناوی
پەردەی گوێیان بە ئاوازی کۆن و نوێ تەنك بووەوە

نووسین

جەمیل ڕەنجبەر وەك ئاگرێكی بەخشندە هاتە ناو ژیان
لەشەربەی ماڵەكەیدا گەرمایی ڕژا
لەدەست و پلی كیژ و كوڕانی هەولێری دا
ئەو دەست و پلانەی پەراسووی هۆلا كۆیان لە بن و بۆتكەوە دەركێشا
ئەوە دەستە ئاسۆكان دەكاتەوە و ژێی عوود ڕێكدەخا ت
پڕۆژەی نووسینی داستانێك
بووە خولیام و یەكەم هاواریم ڕژاند
پاڵەوانەكانی یەك دوای یەك
لەسەر ڕووپەڕ قەڵەمی د
ەست و پێیان شكا
عارەبانەی زبڵڕێژ بە كۆڵاندا تێپەڕی
بەدوایەوە غارم دا
بە پەڕەكان باری ئەسپەكەم گران كرد
گەڕامەوە ژوورەوە
چاوم بە هەموو شتێكدا گێڕا
لەسەر كورسییەكی پلاستیك دانیشتم
پێیەكانم خستە سەتڵەئاوێكی شڵەتێنەوە
بیریشم لە قرژاڵ دەكردەوە
مێژووی لەكوێ بخوێنمەوە
ئەرێ مێژووی دەربار بۆ كوێمان دەبەیت
ئەو بەیانییە مێژوو پێش خەڵكی شار لە خەو هەستا
بە كۆڵانی حەڵواچییان هەڵات و بەتەواوەتی ون بوو

حەکایەت

بەرانبەر دوو کۆتر ڕاوەستام
کە بە دیار باڵەفڕێی بێچووەکانیانەوە
سەرسامن
لەم ڕاوەستانەمدا
ئەم لاو ئەولای ژیانم ماچ کرد
حەکایەتی تا هەتایە دروست بوو
کڵاوی بەڕووماڵی خدری زیندەیە
دڵشاد مەریوانی زەنگۆڵەیەکی
بە دەرگای حەوشەی وەکرد
لە نزیکی نووسی
هەبوو
نەبوو
تابووت ژوورێکی تاریکە

مانەوە

ئاوێنەیەك لە ژووری دانیشتن مابووەوە
باپیرم دەم و چاو و مرادخانی لەبەری ڕێك خستبوو
باوکیشم
منیش
هەروەها کوڕەکەشم
لە مردنی هەریەك لە باپیر و باوکم
قردێڵەی ڕەشی لە ناوچەوانی بەست
کەچی ئێستاش لە پێشوازیدا
دەمودووی گەرمە و چاوی هەر پڕشنگدارە
حەفت شاعیری کلاسیکی پێیان لە پێڵاوی ژیان دەرهاتووە
خامۆشانە ئاشقن و غەمبار و وەڕس
تەماشای شارێك دەکەن
خەڵکەکەی دڵیان لەسەر دەستیان دایە
مەلا عەبدولکەریمی مودەڕیس ئاگای لە لێدانی دڵی هەموویانە
هێزی دڵدانەوەی دانی و گوتی
کاتێ پێ دەنێنە دنیای پڕ ڕەنگ و ڕوو
برای گیانیتان زۆرن و هەمووشتان دەستتان ڕاگرتووە
دەماری ناوچەوانی یەکتری بۆنخۆش دەکەن

زانین

ئەو مانگەی کە بەسەر ئێمەدا هەڵهات
سێبەری گەورە و نزم و ئاشتیپەروەرە
ئەو ڕێگایەی پێیدا نەڕۆیشتم
برادەرانم لێوەی سروودو ڕازی زەوییان
کردبووە ژووری خۆشحاڵی سرووش و دیدار
بۆ ڕێکەوتێکی ترم دواخست
ئەی مانگ بێ کەس بە وجاغزادە بزانە
لە باوەشی دایکانەتدا زانی
کۆتر و هەڵۆ
هەریەکەیان چەند بەرز دەبنەوە
کەمێکن لەو شتانەی
خوداوەند و گیانی پاك
لە بارەی زەوی بە وجاغزادەی خۆیان وتووە

خوان

ئێوارە بەناو کۆڵاندا گەڕامەوە
با بۆن و بەرامەی خواردنی
تازە لێندراوی ماڵەکانی بەرز دەکردەوە
کەشێکی تەواو جۆشابوو
مرۆڤ حەزی دەکرد
شەقام درێژتر بێتەوە
دەست بە تەمبوور و پڕ هەست گەیشتمەوە ماڵ
خوانێکی سادە و چەند دڵێکی
بە خورپە و لێوڕێژی سۆز
منیش تێکەڵەیەك بووم لە بۆن و بەرامەی
خواردنی گەڕەك
دانیال قەساب سرووش و ڕەنگی
تابلۆی منارەی
لە هەڵمی چێشتی گەرم وەرگرتووە
هەڵم نانیشێتە قووڵایی چاڵەکانەوە
یۆتۆپیای قەڵاو قوللەیە

ئەستێرە

شەوە و پەنجەرە داخراون
ئەستێرە هەموو چاو و چاودێرن
مانگیش تاقانەی دایکیەتی
بەڵام تەنیا چاو دەدەنە
ئەو ئادەمییانەی گەنجینەی بەهرە و جوانی دەوڵەمەند دەکەن
لەناو باخچە دانیشتم
فەرامۆشی فرمێسکی خوداوەند و دەنگی دەف
ئەو منداڵەی لەناو دڵمیان دەلاواندەوە
زیندەوەرێك لەژێر زەوی هاتە دەرێ
هەوایەکی پاراوی هەڵمژی و بەچاو نزایەکی نواند
سوپاس بۆ بۆنی خۆشی پەڕەسێلکە
کە نەیهێشت
ئەستێرە تەماشای ئەو ئادەمییانە بکات
درۆیان بە دەمیەوە کردووە

ئاشق

گوڵەبەڕۆژە ملکەچترین ئاشقە
بەشەو ئەشقی بەتاڵ دەبێت
کەواتە نیو دڵی هەیە
نیو دڵ لە ژێر گومان و چاودێریدایە
وێنەی سەروەری
لەناو بیرکردنەوەی بەرز نابێتەوە سێبەر بڕێژێت
خودا مەلی هۆگر بکات
مەل گەلێك شت دەزانن
دەنگیان بە ئاستەم دەبیسترێت
داوای بەختەوەری بۆ سەر زەمین دەکەن
گۆڕ وەك هەموو ماڵەکانی تر
بکوژی پەروانەی هەیە
چرا
بەیانی لە پێڵووی گرانی کەڵەباب تێدەپەڕێ
نواڵە تا ڕەنگی کوڵمە کانتم بیر نەچووەتەوە
بەرنبەر وێنەکەت دەوەستم
سڵاو لە بزەیەك دەکەم کە سۆزی دەشارێتەوە
باڵندەی شیردە ر تامەزرۆیی بۆ دیتنی خۆر نییە

نەترسان

لەسەر یەك لە تەختەكانی باخچەی گشتی هەولێر
كەشكۆڵی پێغەمبەرانم بەجێ هێشت
بۆ ئەوەی وره و هێز و توانا
بدەمە پیاوێكی دڵشكاو
لە زەوی ڕەق نەترسێت
چەمێك بۆ بەخێوكردنی ماسی و مەلە
ڕژایە بەر ماڵیان و پرسی
دوژمنان ڕۆیشتن
ئەدی برادەرانی من لە كوێن
ئەم پرسیارە كەمێكی تری ماوە

سوێند

دیلان خەریکە مەلۆتکەیەك دەباتە گردی سەیوان
لە دار ئەرخەوانێکی نزیك دەکاتەوە
مامەکڕنوو وەك میوەیەکی ئاو لێگیراو
هاتە پێش چاوی و بۆ مێوانداریيەك دەچوو
ناوچەوانی هەژا و تەزوویەك ڕایگرت
لێی پرسی
ئەرێ کەس و کار و برادەرانت
هیچ لێتیان پرسیوەتەوە
لەژێر خۆری ساکاردا
کە سێبەرەکان تێکەڵ نابن
هاتوچوون و دۆنایدۆن بەردەوامە
دیلانیش لە نزیککردنەوەی
پارچە شووشەکانی شەبەنگ دروست دەکەن
مامەکڕنوو هێلکەی سەمەندەر بوو
گاڵتە و گەپی هەڵێنا
ژیا و سوێندیشی بەدرۆ نەخوارد

کاتژمێر

بەو نیازە پەنجەرەکەم کردەوە
با بێتە ماڵەکەمەوە کەمانچە بژەنێت
درەخت گۆرانیبێژ و خاوو خێزانیش کۆرس
کەلوپەلیش گوێگر
ئەستەمە لە ماڵێکدا دەنگ ئاواز نەڕسکێنێت
کاتژمێری هەڵواسراو
کات نەکاتە ئادەمیزادێکی درۆزن و فریودەر
مۆمم لە هەموو پەنجەرەی
ژوورەکانی ماڵم داگیرساندووە و گۆرانی دەڵێم
سڵاو لە ئاڵای وڵاتەکەم
سێبەرەکانی تێکەڵ نەکرد
بەخیتار زێوەر گوڵی سەربەستی
لە دەستی نزیك خستەوە
بە کۆڵانەکاندا بڵاوی کردەوە
درەنگ گەیشتە ماڵی خۆی
بۆنی تێدا نەما

سڵاو

ئەم بەیانییە سەیری قەڵا و بازاڕم کرد
فوئاد ئەحمەد دۆندرمەی
سەر بە گوێز و فستق و باوی بە دەستەوە بوو
بە چاوێك گیاکەڵەی بینی کە دەوری
یەنگی دنیا و قۆزاخەی داوە
چۆکم شلە
گرد و تەپۆڵکەکانی دەوروپشتم خەریکە دادەکەون
بەچاوەکەی تر
ناوچەوانی هەموومانی بەخەبەر هێنا
بە چینی گۆرانییەکانی گەیشت
خودا هێزێکی لە دەنگ ڕواند
ژیان بۆندارە بە جوانی و بینین
ئەم بەیانییە لە ماڵەکەی خۆمدا بینیم
ژنەکەم مەمەشیری دا بە نەوەکەمان
پاشان مەمەشووشەکەی شووشت
گوڵی لێواری پەنجەرەی پێ ئاودا
سڵاو لە وێنەکەی ڕەسووڵ گەردی
کە بە دیواری ماڵ و دووکانەکانتانەوە گیانێکی ماتە
تەماشای کووپەی شەرابی دۆنایدۆن دەکات
کۆترێك دەنووکی لێ بدات

چلچرا

پیرباڵ مەحموود ڕەشنووسی شیعرێکی
خستە ناو شووشەیەکی بەتاڵ و دەمی بەست
هەڵی دایە ناو ڕووبارێکی پڕ مەلەوانی نامراد
بۆ ماوەیەکی دوورودرێژ
لەلامان دانیشت
زوو زوو کورسییەکەی دەگۆڕی
نیازت چییە
ئەزموونی دوای مردنم کردووەتە شیعرێك
دەمەوێ بێمەوە ناوتانەوە
لەسەر سەکۆی پەیکەری گیوی موکریانی
بیخوێنمەوە و خورپەیەك بخەمە دڵتانەوە
چلچراش بەناوچەوانی خانووەکانتانەوە ببەستم
بە شاخی کەڵەکێویش بڵێم
داوای لێبووردن دەکەم
بۆ جوانییان کوشتووی

پووڵفرۆش

جەنگاوەرانی هێزی بووژانەوە
هێمنی گیان و بەرگرییان لە قۆزاخەی ئاوریشم وەرگرتبوو
لە دەفتەری بیرەوەرییان نووسیوە
ئەو پووڵفرۆشەی نامەمان بۆ کەس و کاری دوور دەنێرێت
میوەی نایلۆنی نەخستووەتە زەمبیلەوە
بەردی نەگرتووەتە باڵندەی تەختە
کەروێشکی لە سووڕی مانگانەی ڕاو نەکردووە
خەم و نیگەرانی جەنگیشی گرتووەتە دڵ
لە پاش جەنگدا
کلیلی سندووقی پۆستە
دەم دەبەخشێتە ئەو پیاوانەی
لەسەر سەکۆ دانیشتوون
دانیشتم و زۆر چاوەڕێم کرد
گوتم ئەوە چارەنووسە
تەنیا جارێك ماسیگرم لە ڕووناکی سبەینەیەکدا بینی
لە ئاسماندا هاتە خوارەوە
تۆڕی پڕی لە ئاوەکاندا کۆ کردەوە
بە تەنیشتمدا ڕەت بوو
لەو سبەینەیەوە نەمتوانیوە بە هیوا و ئەوینەوە وەڵامی بەیانی باش بدەمەوە

٢٠٠٧ هەولێر

ساڵی سفر

١

ماوەیەکی پڕ گیان و دڵ
لە دەشت و دەر و کێڵگەدا
هاوگیانی گا و ئەسپ بوو
بە دەستی پڕ دەمار و خوێنی
سمۆرەی ترساوی خستووەتەوە
سەر لکی بڵند و بە بەرهەمی دارگوێز
دوای ماندوویی و پڕ تاسەبوون
دەرگای ماڵی بۆ نەکرایەوە
خوێنبەری دەستی خۆی بڕی
خۆی کوشت و نەچووە جیهانی مردووانەوە
بووەوە منداڵێکی فڕفڕۆکەفرۆش
پاشان شخاتە و مۆم

٢

کێ بوو لەگەڵ مەسیح هاتە سەر زەوی
مریەم نەیکرد بە برای شیریی کوڕەکەی
مەسیح هەندێك درەختی چاند و ڕۆیی
زەویی جوان فێرە ناز بوو
ئەوەی نەکرا بە برای شیریش ڕۆیی
شەپۆل لە ڕووبار پەیدا بوو
گەراترووکا
ماسی بیری لە بۆگەن نەبوونی سەری کردەوە
لەو نێوانەدا تاقانەیەك مردووە
لە گەڕان بەناو کەلوپەلەکانی
دەستنووسێکیان دۆزییەوە
نامەیەکی کراوەی بۆ شاعیرێك نووسیبوو

٣

چ مرۆڤی چاك و چ بەد مەلە بکەن
ماسی دەترسێت
چی بپرسین
جوانی بۆ بێتە سەما
پاشا بۆ دڵکرانەوە چووە دەشت و ناو قۆپەنە گیا
لە گرانیی ترپەی پێیەکانی
کەروێشك
لانەی جێ هێشت و هەڵەتە بوو
بێچووەکانیشی بە دوایەوە بوون
خۆر بە دڵتوندی هێزی خۆی کۆ کردەوە و ڕۆیشت

٤

دەریای بێ ئامان
تەرمی خنکاوەکانی نەداینەوە
ترس و گومانی لە ڕۆخی ڕاخستووە
چی نەماوە
بە خەیاڵی چنگێك خۆڵەمێشەوە
دەست بۆ ماڵ و گۆڕستان دەبەین
خەتای ئێمەی تێدا نییە
دەریا
ترسناك و
ستەمكار و
سەماكارە

٥

تریفە لە خوێنی مرۆڤدا دەخنكێت
كە داشبەزێتە ناو گۆم
بەناو گۆرانییەكی دڵخۆشدا دێت
لاسكە گیایەك لە دوو توێی كتێبی
هەواڵە سەیر و سەمەرەكانی جیهان دادەنێت

٦

خودا لە خۆیدا
هەموو شتێکی دروست کرد
لە کۆتاییدا جگە لە خۆی
هیچ شتێکی تر نامێنێت
ئارەزووی ژیانەوە سەرقاڵی دەکاتەوە
هەموو شتێك دروست دەبێتەوە
هەردوو چاوی زەوی پڕ دەبێتەوە لە فرمێسك

٧

گالیسکەیەك بە ڕۆخی ڕووباردا گەڕا
پاشماوەی مەلەوانەکانی کۆ کردەوە
ناخ هەڵۆیەکی ئازاردراو بوو
بەرەو ئاسمان بەرز بووەوە
کەس نازانێ لە نیشتنەوەیدا چی بەسەر دێت
بەرزبوونەوە خودی گشتمانە
هەمیشەش لە دیواری بەرانبەرمان دەڕوانین

٨

پەنجەرە و دەرگا
دەستیان بۆ دەستمان هێنا
هەر یەکەمان بۆ خۆمان هەنگاومان نا
ڕوومان لەم ژوور و زیندانە وەرگێڕا
گزنگ ڕووخۆشە
چرای کوێران دڵە
کوێر تەمەن درێژن و ڕاز دادەگیرسێنن
ڕووناکییان لە ڕێوە بۆ دێت
حاڵ لێهاتووی نۆتە و ئاواز و دابەشکردنی تۆم
ئەی ڕێگای هەمووومان
سیمای ئەسپ لە بەیاندا جوان و ئەفسوونی دانبەخۆداگرتنە
باران نەرم و سەنگین دەبارێ
دڵی منیش دەڕژێ و ئاوازی بەدوادا دێت

٩

کەس ناپرسێت
یان نازانێت
کۆترە باریکە لە کوێوە دێت و بۆ کوێ دەچێت
ئەشقی خودایی لەگەڵ خۆیدا هێناوە
لادەداتە ناو کێوی سەر بەتەم
جاریش بووە
بەخت یاوەری نەبووە
لە ژێر باڵی واشەدا
سۆزی بۆ مانەوە کردووە
ئەشقت لە هاتندا بەچاو سڵاو دەکات
دنیا بە بۆنی خۆیەوە دەباتە بەهەشت
لە ڕۆیشتنیشدا بە دەست ماڵئاوایی دەکات
بە بیر هەمووومان دێتەوە
لە کوێوە دێت و بۆ کوێ دەچێت
بۆنێکی یەکجار خۆش
لە کوێوە
بۆ کوێ
لە نەزانینمان دەپرسێت

١٠

به هەڵەیەکی ئەنقەست
تەمەنی خۆم له شیعرێك دەرهێنا
شیعره هەر دێت و دەچێت
چاو له هەموو شتێك دەگێڕێت
کات ونه و ڕێگاش چ زوو بەسترا
جانتای گەشت ئامادە مەکه
ناگەی به گۆڕستان
بەخۆت نقومی له دڵی شۆڕشه کورتەکان

١١

ئەسپ کە لە ناو تەمی بەیانییاندا دەڕوات
شاژنی ڕۆژە
مانگیش شاژنی شەوە
پەپوولەیەك بەناو قوڕێکی شێلدراودا دێت
پرسیاری چرا بە دەستان دەکات
پێی وایە هاوڕازبوون ئاسانە
ئەی هاوڕاز کەمێك خێراتر ڕاکە

١٢

کاتێك گوڵەگەنم شیری دەمەیی
ڕەنگی سەوزی لە بیر ناچێ
سەردەمی وەفا دەستی پێ کردووەتەوە
با دڵنەرم و پەیامدەرە
بۆن و بەرامەی بۆ مێرووولەی باڵدار هێناوە
بە لێواری مەنجەڵی بیری بنیشێتەوە
لەسەر پێستی گا وێنەی گۆڕێکم کێشا
ئاگرم لە ناو دانا
ئەی خودای ئارامکەرەوە
مرۆڤـ لە تەك ئاگردا چاوانی بەسەر چاوی کۆتردا زاڵن

١٣

ڕۆژی پێش جەژن
داوای گوڵێکم لە کیژەکەم کرد
بۆ سەر گۆڕی دایکم
گەڵا سەوزاییی تێدا بێ هێز بێت
با چەند بە ئاسانی جێگۆڕکێی پێ دەکات و هەڵی دەدا
نازانم بۆ مردوو هێندە تەماشای گوڵ دەکات

١٤

مانگ وێنەگری گەڕۆکە
لە ئاسمان ماندوو دەبێت و لایەکی زەوی دەگەڕێت
لە کانییەکدا وێنەکان دەشواتەوە
مانگ جوانییەکی کوشندەیە
بۆنی قاچی قرژاڵ لە کانی دێت
کە بەناو قەوزەیەکی لینجدا هاتووە

١٥

هاوسەرەکەم ماسی ترش و خوێ دەکرد
منداڵەکەمان گوتی
بابە ئەها ماسی شەهید بووە
چاوی ماسی دیوانی شاعیرێکی پڕ ڕاز و داخ بوو
تاسام و ناخم داچۆڕا
هەنارێکی ترشم گوشییە چاوم
بۆ درۆ و فێڵ لەخۆکردن سوور هەڵگەڕا
شەقامی شار چۆڵ و وشك
دەتوانم لە ناو چاوی ماسیدا خەڵوەتدار بم
نزا و سۆز بکەم

١٦

مردوو لە گۆڕەکانیان هاتوونەتە دەرێ
لە نزیك کێلیان دانیشتوون
ڕۆژی لەدایکبوون و مردنیان یاد دەکەنەوە
دنیا چەرمی چۆلەکە بوو

١٧

بەڕەزامەندییەوە
دان بەژیانی دوای مردندا دەنێم
خدری زیندە
ئەو خەون و خۆشییەی بە با چووە
هاوتەمەنی کێیە
بیرەوەرییەکانی لەگەڵ کێدان
بەخت یاوەری نەبووە
trووسکاییەکی لاواز بوو
نەیتوانی بێتە ناو تینی ڕۆژ و سروشت گەرم بکاتەوە
مردن شکۆی ڕووناکییە
بەسەر زەوییەوە ڕژاوە

١٨

گوڵێك لە ناو گوڵان
گەیشت بە مانای بۆن
لە پەڕۆیەکی ڕەشدا بەخەتی سپی
بەداخ و حەسرەتێکی ئاگرینەوە
پیاوێك شاگەشکە بە دەفتەر و ئەفسوونی مەرەکەب
زەنگیانەی ناوی بە ڕستەی مەرگەوە کرا
لە گۆڕستانی شیعردا ناشتمان
ئەمڕۆ یەکەم ڕۆژی پرسەکەیەتی لە مزگەوتی دیوانەکەی
ئاو لە ڕەگدا سەرسامە و هەڵدەکشێ
لە پۆپدا دەبێتە هەڵم
زەوی بەڕاستی خەمبار دیارە

١٩

ئەستێرەیەك هەڵات و بووە نەخشی کەوچکی چام
زانیم بەڕێوەیت و دێیت
شووشەی چرام پاك دەکەیتەوە
گەزەیەك لە سەری پەنجەم دەدەیت
دەشبینم زەوی هەڵدەکۆڵن
تەرم دەشارنەوە
یان گەنجینە
ئەو دڵەڕاوکێیەم لە بەڕێوەبوونتدایە
قەلەباچکەیەکی کلك درێژ
خۆی لەبەر خۆری پایزان هەڵخستووە
بەدەنووك لەشی خۆی دەخورێنێت
پێیەکانیشی بە پەلکی گوڵەبەڕۆژە خاوێن کردەوە
باشترین هاوڕێی خۆی دۆزییەوە

٢٠

شەوی سەری ساڵە
مۆم بەسینگی قەڵای هەولێرەوە دەسووتێت
بەگوتنی گۆرانیی فۆلکلۆرییەوە
تا شل بووم
شەقامەکانی شارم تەی کرد
دەڵێی یەکەم جارە ئاشق دەبم
یان ژیان دەناسم
بەشی خەونبینینێك شەو مابوو
سەرما ڕاوی نام بۆ ماڵ
جلوبەرگی سووری بابەنوئێلم
لە ناو سندووقێکی گوللەنەبڕ دانا
ئێمە هەموو
ژیان دەناسین و ئاهەنگگێڕین
یەکەم جاریشە ئاشق دەبین

٢١

وەرزشوانی لەسەر پەت ڕۆیین
بەجوانی ڕێوڕەسمی یاریی بەڕێوە برد
ئێمە هەموومان سەرسام بووین
بەمۆمەکانی لەسەر دەستی دای گیرساندبوون
بۆ سواربوونی ئەسپی دارین
هاتە خوارەوە
دایکیشی ڕای سپارد
دەرزییە ونبووەکانی بۆ بدۆزێتەوە
ڕووبارێکی تیژ بردبوونی
لە ناو گوێچکەماسی
ئەفسوونی بێ ئومێدی هەیە
دەرزیی نەدۆزراوەش

٢٢

بەیان ڕەنگی تەنیا بە گۆرانی دەگوترێت
تەم گوێ لە ترپەی دڵمان ڕادەگرێ
گەرمایی دێت
ئەم چاودێرە دەتوێنێتەوە
زستان بە چ ناوێکەوە داڵدەی تەم دەدا
نەمانزانی ئەی دڵ
ڕەنگی بەیان بۆ تەنیا بە گۆرانی دەگوترێت
پەری باڵدار
هێشتان هۆگری ئاگر نەبووە

٢٣

مۆم لە داگیرسانیدا بە ئازارە
لەگەڵ تاریکی بە ئارامە و هێرشی بۆ نابات
ڕووناکی دەیکوژێت
لەسەر لێوی پەنجەرەیەك
ڕۆژێك تووشی بەڵایەك دێت

٢٤

ئەگەر بۆ نهێنیی بەختەوەری گەڕای
سەیری بەفرێك بكە
چەند ڕۆژێك لەسەر گەڵایەكی پان مابێتەوە
ڕێبوارێك بەلاتدا تێ پەڕێ
زیاتر لە سیمای خۆی
لە سێبەری ورد بەرەوە
گیان لە سێبەردایە نەك لە جەستە
شیعر لە سێبەر و جەستە تێ دەپەڕێت
دەچێتە ناو بڵێسەی گیان و ئەفسوونی
سێ شەو و سێ ڕۆژ باران بارین
لە كتوپڕدا سەكۆی پڕ دەبێت لە
خەڵك و
خودا و
دیدار

٢٥

خۆر بە ئارەزووی خۆی هێرش دێنێ
بەفر دەتوێنێتەوە
پیر بە ڕێگاوە بێزار و ماندوو دەكات
دەستیش دەداتە بن باڵی لكە گەنمی كەوتوو
خۆری نیوەڕۆ
ڕەنگی مرۆڤە
قەت بیرم لەوە نەكردووەتەوە
دەست بۆ ڕەنگی مرۆڤ درێژ بكەم
داوا و ئارەزوومە دەست بە پەیكەرە ئێسك دابهێنم و بۆنی بكەم
كە پەیكەرە ئێسك گۆشت و دەمار دایپۆشن
زەوی جۆرە ئەوینێك بەدی دەكات
لەناو گۆشت و دەماریدا
ئاگرێك دەستی بەرز دەكاتەوە
شادی سەرمایەی ئەم ئاگر و دەستەیە
ئێمە وەك نهێنی سروشت
لەدەوریدا ئاشكرا دەبین و نمەك دەناسین
هەست بە ئارەزووی منداڵانەی زەوی دەكەین

٢٦

ئەم لە بەردەم مێزێك دانیشتبوو
ئەویش لە بەردەم مێزێکی تردا
ئەم چاویلکەی ئەوی لە چاو کردبوو
ئەویش چاویلکەی ئەم
دەموچاوی ئەوانیان وەك تەم بینی
پێشتر جوان لە زەوییان نەڕوانیبوو

٢٧

مانگ لە ناو شیعرەکانمدا ماڵی خۆی گواستەوە
لەبەرئەوەی پێم گوت
ئەو ڕۆژە پشووی ئەستێران بوو
دڵی بە پەڕ و باڵم
خۆی دا لە پەنجەرە و داو و قەفەس
ڕووگەنمای دۆزییەوە
دەستی گرت بە
هەناو و
هەوێن و
هەنییەی چرای دیوار کۆ

٢٨

خۆر ئاگایی و هۆشیاریی بڵاو کردووەتەوە
ئەوەی لە تەواوی ڕۆژ تەماشام بکات
دەبێت بە مانگ
مۆزەخانەیەکی داخراو
حیکمەتی ڕەنگ و مانگی تێدایە
مانگ دەتوانێت
بەسەر لك و چڵەکانی
درەختی بنەماڵەی بابەنوئێل بنیشێتەوە
ئاهەنگگێڕان
تەماشای هەموو جوانییەکان دەکەن و دەپرسن
خۆر لە ڕۆژێکدا چەند جار ئاڵوگۆڕ بە ڕەنگی دەکات

٢٩

لە ڕۆخی ڕێگادا دانیشتووم
باش تەماشا دەکەم
چاوم دەکەمە پەرژینی هەموو شت
نە جوانەکان هەمان جوانین لە باڵی سیمرخەوە ڕژابن
نە دڵی منیش هەمان دڵی بانگکراوە بۆ زیکر و ئەفسوون
شوێن لەگەڵ دڵدا دەگۆڕێت
لەم نێوانەدا ئەوەی چنارە بووەتە دەوەن
مێشکم چەخماخەیەکی دا
لە ڕۆخی ڕێگا بێ ئومێد بووم
هاتمەوە ژوورەوە
لە هیچ شتێکم نەپرسی
تاریکی کۆڵانی داپۆشی

٣٠

شەڕی دڵ و زمان
هێندە گەرمە
وەختە یەکتر لە ناو ببەن
ئەی باڵی ئومێد لە بەرزبوونەوەدا بسووتێ
یەك ئەوی دی لە ناو ببا
ماڵەکەی ئێمە بزر دەبێت و خواردنی دایکم سارد دەبێتەوە
ڕێوڕەسمی مۆمیا بردنە ناو مۆزەخانەش
دەستی پێ کردووە
لە ناو تاشە بەردە هەڵکۆڵدراوەکەی
بێستوونی دادەنێن
کرمی ئاوریشم هەموو کەلوپەلەکانی
لەسەر پشتی هەڵگرتووە
لە مانگی یەکشەوەوە تا پڕبوونی مانگ
عەوداڵ و سەرسام دەپرسێت
ئەرێ پەپوولە بۆ نابێتە برادەری گیانی چرای دزان

٣١

لە ڕۆخی ئاوێکی بە ئارام دانیشتم
شەو کۆترە تەنیاکان و ئەستێرە
نیوە ڕژاوەکانی لەسەر سینییەك کۆ کردەوە
ئەوەی دەڕۆیشت
بەدڵخۆشی دەگەیشت و تاجە گوڵینە وەفاداری دەبوو
ئەو مانگەی من چاوەڕێی بووم
بێتە ناو ئاوەکە و مەنگی بپارێزێت
بریقەی نەدایەوە و هەڵوەری
منیش بەو ڕێگایەدا دەگەڕێمەوە
وشە دەست بەهێزی ئەژنۆم
دادەهێنێ و دەگەم
لە پێکهاتەی ئاگردا شارەزا دەبم
جامخانەی مۆزەخانەیەك دەکەمەوە
وڵاتێکی کۆن دەبینم و خۆزگەی پێ دەخوازم

٣٢

ئاسمان وەك كەڵەبابی چاوساغی دێ نووستووە
لاباڵێکی باخچەیە
ئەوەی تری کتێبی هێزی گیانی خوداوەندان
ئەو ئاشقانەی لە پیریدا بوونەتە داربەڕوو
نازی گوڵ ڕادەگرن
لە بۆنەکانیان پێیەوە دەنازن
منیش بۆ مەرگێکی بەختەوەر
دەچمە ناو مەشخەڵی ئاگردزەکانی وشە
درەختی بەرپەنجەرەم بەردارە
هەتاوم
سێبەریشم
هەتاو بێ سێبەر هیچ ڕێزێکی نییە
کەڵەبابی چاوساغی دێ
هەتاو و سێبەرە

٣٣

حاجی لەقلەق
شاری بە ئاڵا ڕازێندراوەی خۆش دەوێ
سێبەری منارە گیانی هەمووومانی پڕ ئومێد کردووە
مەیەرە خوارەوە
لە بەرزاییەوە دەنووکت هێزی ڕەوانبێژی
منداڵانی هەولێرە
سەگی نهێنگر بەرانبەرت وەستاوە
هەموو شتێك لە دۆخی خۆی دەرچووە
ئاکام بە پەیژەی ئاسن سەردەکەوم
گیانم لە ناو نهێنییەکاندا
کەسێکی لە سەمەندەر ئاگراوی تری لێ دەردەکەوێت

٣٤

درەنگی شەوە
ورتە ورتی گەرمی ناو کەشکۆڵم
بۆ نابێتە گۆرانی میللی
کتێب فەرمانی دا بچمە ناو باخچە
فریشتەیەك لە ئاسمان بە پەلە هاتە خوارەوە
دەموچاوی تەواو تێك چووبوو
بەسەرهاتی هاوڕێیەکانی زۆر لابوو
بێ هۆش کەوت
دەستم لەسەر دڵی دانا
دڵی لە ژێر دەستمدا
بەسستی لێی دەدا
چاوی سوور هەڵگەڕا و ئاوی کرد
ئای زەمین
دڵت بەهەڵچوونی لافاو سپاردووە

٣٥

زەمین دڵخۆش و هێمنە
لە نیشتمانی مندا دارگوێز پەرژینی
کتێبخانەی مزگەوت و تاتە نوێژە
سمۆرە بە ئاسانی بەدار هەڵدەگەڕێ
گاز لە دڵی فەریکە گوێز دەگرێ
گۆپکە و چرۆ بریندارن
سمۆرە دارگوێزێکی کلۆر کرد
چۆلەکەیەك بیر لە ماڵی خۆی دەکاتەوە
ورتەیەکی بەگوێ داین
ئەرێ لە زەمیندا چاو زۆرن بۆ چاودێریکردن

٣٦

قەتاری قورینگانە
لە کوێستان دێنە خوارێ
دەنووك دەخەنە گەوجێتیی خۆیانەوە
وەرزین
هێلانەیان لەمبەر و ئەوبەرکردندا
سارد دەبێتەوە
ئاوی چاوتان ساز بکەن بۆ مەشق
کۆچی سوور هەموو شتێکی لە دەست دێت
ئاوی ژیانت لێ دەتکێ ئەی چاو

٣٧

تەماشای تابلۆی سینگی دیوارەکەی کرد
دەریایەکی شین
ناز بەسەر شینایی ئاسمانەوە دەکات
ڕاوچی حەزی ڕاو جۆشاندی
هەندێك کەلوپەل و خواردنی قوتووی خستە ناو جانتاوە
بەدڵتوندی ژوورەکەی جێ هێشت
چووە سەر دەریا
لە خۆشەویستیی ماسی و خوداوەندی ڕاووشکاری پرسی
دەمەوێ چەند ڕۆژێك لێرەدا ئاگر بکەمەوە

٣٨

بازێك هێلانەی
لە ناو کڵاوی بەڕوو دانا
باز و بەڕوو
شکۆ و مێژوویان
بۆ یەکتری نووسی
شکۆ سێبووری مێژووە
مێژووش چاوی لە شکۆیە
جەردە و کرم توخنی نەکەون

٣٩

کتێب گۆمێکی مەنگ نییە
بەردێکی هەڵدەیە ناوی باری دەروونی بشڵەژێ
مل بەدێویش کەچ دەکات
خودایە
ئەی خودا و سۆزە بە کوڵەکەم شیعر
بە جلوبەرگی
پیت و
وشە و
ڕستەوە نوێژ دەکەم
نیشان و بەهەشت ناولەپی تۆن
دەستێك بەسەرمدا بهێنە
لە نزیکەوە گوێت لە هەڵبەزە و دابەزی سووتانی مۆخم دەبێت
زەرف بۆ شەکرۆکەی ترش و شیرین دەئافرێنێ

٤٥

لە حەوشەیەکی دوور و درێژی ڕەنگ مردوودا
قەلەڕەشێکی دەنگ گڕ
عەردی هەڵدەدڕی
چاوەڕێ بوو شتێك هەبێت تێیدا بینێژێت
خودا ئەسپێکی دانایە سەر زەوی
قەلەڕەش شڵەژا
زانی ئەسپ دڵی چۆن لێ دەدا

٤١

هەموو شەوێك بۆ کوشتنی پڵینگ
دەچمە چیا
چەند ئاشقێکی ساویلکەم
بە شیعر شەڕ دەکەم
شیعر هیچی لێ شاراوە نییە
دامێنێت
شۆڕ دەبێتەوە ناو ئومێد و دەمانووسێتەوە

٤٢

ئەمڕ
له
باخچەی گڵکەند
گوڵەکان ڕێپێوانیان ساز دا
دەنگی بڵندیان ئەوە بوو
نامانەوێ باخچە ساختە و پیلانگێڕەکان
نەمام و تۆومان لێ بدزن
یان بخوازن
ئێمەی زەویناس
گوێمان بەدەنگی خەمگینی
ئەو ڕیشۆڵە و چۆلەکە بەجەرگانە ڕاهاتوون
لە ناو چڵ و گەڵاکانماندا بیر دەکەنەوە
ڕێبوارانیش زڕخەو ناکەن

٤٣

مردن بووەتە ئەڤینم و بۆی دەسووتێم
لەناو ئەو جانتایە بمشارنەوە
کە دایکم لە پۆلی یەکەمی سەرەتایی
لە پاشماوەی پارچە قوماشی ماڵەوە
بۆی دووریم
تەرم لە ناو جانتادا
جوانیی دەسکە ڕەیحانەی لە خۆیدا کۆ کردووەتەوە
بمرم لە ئێوە بزر دەبم
خودا لە ناو پەڵەیەکی ڕووناکدا
دەمبینێت و دام دەگیرسێنێت
کات درێژەی کێشا

٤٤

مێژووی یەکەم مردن نازانم
ئاگام لەوەیە
ڕەنگی یەکەم مرۆڤ
لە خۆری سبەینان دەچوو
پاشان خۆر
ڕەنگی بردەوە سەر ڕەنگی هەموو شتەکان
خودا هەموو شتەکانی کرد بە ئەڤینی مرۆڤ
لەمەو بەدوا
بەڕێگای ڕەشدا هاتوچۆ ناکەین

٤٥

ترسێك کەوتە دڵمەوە
کتێبەکەی دەستم دانا
زۆر بیرم لەو ڕستەیە کردەوە
کە ترسی خستەوە
هاتمە باخچە بچووکەکەی گەڕەك
هەمووما‌ن چاوەڕوانین
پاشا کڵاوەکەی لە ناوەندمان دانێت
هێلکەی خۆمانی لە ناو هەڵگرین

٤٦

شەمەندەفەرێك لەسەر هێڵی
ئاسنین خلیسکا
کەوتە ناو گیا
بوو بە ئەسپ
کاروان دوانەکەوت
باڵندەیەك فڕی و نیشتەوە زەوی
زەوی دڵۆپێك ئاوی لە چاوی هات

٤٧

س
یر بوو
سەرسامبوون هەمیشە سەیرە
کە باوکم مرد
دایکم لە چلەیدا
حەلوا و تاخمی ددانی لەگەڵ خۆیدا بردە گۆڕستان
حەلوای بەخشییەوە شاگەشکە بووم
تاخمی سەرەوەی لە ژێر کێلی پشت سەری دانا
تاخمی ژێرەوەشی
لە ژێر کێلی بەرپێی شاردەوە
ئەگەر خۆم پێویستم پێی بێت
بچم دەریبهێنم لاتان سەیر نەبێت
نهێنی بە یەکەم سەرسامبوون ناو دەنێم
هەموو شتێکیش دەچێتەوە
ناو یەکەم سەرسامبوون
دڵتوندیی دارستانی دوای گەڵاڕێزانیش

٤٨

دڵە خورپەی چرام
بۆ نواڵە ناردووە
کاتێ پەپوولە لێی نزیك بووەوە
درەختە بڵندەکانی شاری
پێشکێش بەڕیشۆڵەکان کرد
منارەکانیش بۆ کۆترە لانەوازەکان
پەپوولە و
ڕیشۆڵە و
کۆتر
بەخاكناسپێردرێن
چراش دوێنێ ئاشق بوو
نواڵە قەڵەمکێش بۆ بەرگی دیوانم بکە

٤٩

سەرپەرشتیاری دارستان
بەتاساوی بەهەموو لایەکی ڕوانی
تێبینیی کرد
باڵندەی کێش جیاجیا
بێ ترس بەسەر لك و ناوقەد دەنیشنەوە
ئاکام بیری لە هێلّی بێ سەروبەری
ناو لەپی کردەوە
ئایا بەخت یاری دەبێت یان نا
چۆنیش لەبارەی ئاسنی داخبووی
سەنگەر و مەیدانی بێئامانی جەنگ دەدوێت

٥٠

له خودا پاڕانەوەی
پێش نوێژ و پاش نوێژم ئەوەیە
زەوییەکی بەتاڵ مابێت
درەختی لێ بچێنم
سێبەری سووك بێت
جێی ستایشە درەخت بڕوێ
باڵندەش بێ ماندووبوون تێبپەڕن
خۆر هەواڵمان دەپرسێ و بەسەرماندا ئاوا دەبێت
چاومان بەسەر پەنجەرەوەیە
خۆر نەخۆش کەوت و لەشی ئاوسا
بە پەنجەرەوە نەهات
لە ناو چورچولۆچی ناوچەوانی ورچ مایەوە

٥١

بەهەردوو چاوان لە سەرەوە تا خوار
لە بەژنی ورد بوومەوە
شار کەوتووەتە تەمەن و کلۆر بووە
هەر چڵی ئەی خانمی رووناکی و مۆزەخانەی دڵ
وەك هەناری سەرە پایزان
بە یەکەم ڕێژنەی باران پاراو دەبێت
پرچت شکۆی گوڵی سپی کردووە
ستایشی ئەو هەموو تیشکە چۆن دەکەیت
نەیانهێشت گۆمی دڵت
وەك حەوزێکی درز تێبوو ئاو کەم بکات
لە سەکۆی وەفایان دەخەوم و بێدار دەبمەوە
ئیتر پرخەی ورچ پەنجەی ئاماژەم نانەوێنێتەوە

٥٢

باڵندەیەکی لە مەیدانی شەڕدا سەرودڵ کەوتوو
هێلکەکانی کە نزیك بوونەتەوە لە ترووکان
گواستییەوە ژێر چەتری ئاش
بەنێرەکەی گوت
بفڕە بۆ لای دانەوێڵەی چاوسوورکەر و هاربوون
بزرکردنی ئێمەش
لە پیسکردنی پەمۆیەك ئاسانترە

٥٣

زۆر بە تەنیایی هاتمە ناوجەرگەی ڕێگا
دەستی ڕاست و چەپی بە وێنە تەندرابوو
ئەی خوێنی وێنەکان سڵاو لە برادەرانم بکەن
بورهان جاهید
عومەر خامۆش
مەجید خەمناك
مستەفا پەژار
پیرباڵ مەحموود
دڵشاد مەریوانی
محەمەد حوسێن هەڵەبجەیی
عوسمان شەیدا
ئەنوەر مەسیفی
هیدایەت عەبدوڵلا حەیران
عەبدولخالق سەرسام
سەلاح محەمەد
خودا هەردوو دەستی
وەك کێك و کولیچەی تازە لە فڕنی دەرهاتوو ڕاگرتووە
هەڵمی نزاکانمان لەسەری دەمێنێتەوە
حەسرەت هەڵمەکێشە
فریای نزا وەرگرتنمان دەکەوێت
دەمم کراوەیە بۆ باش قسەکردن لەبارەی
وڵاتەکەم و درەختە ناودارەکانیەوە

٥٤

دەنکە جۆیەکم
لە قەوزەی لێواری کووپەدا چاند
پەلەی لە تەمەن کرد
زوو چەکەرەی دا
بەچکە چۆلەکە
تا پەڕی نەیەت و باڵی هێز پەیدا نەکات
نافڕێت
سۆراخی دەنکە جۆ دوای فڕینە

٥٥

پێی پیاوێکی بکوژ و پێی منداڵێك
کە بەدەستی باوکییەوەیەتی
بۆ سەرتاشخانەی دەبا
یان لە ژێر چەتری وێستگەی پاسدا
دەوەستن و بۆ ماڵەوە دەچنەوە
هەموو پێیەکان بەشێوەیەك
بەسەرتدا دەڕۆن
یەك سۆزت بۆیان هەیە و خۆشت سزا نادەی
زەمین ئەی کێڵگەی خەونی سیمرخ
هەقیقەتی چیت

٥٦

له دەشت و
له چیا و
دۆڵ
باڵندە بەشێوەیەك دەفڕێت
جوان دێتە بەرچاو
بەڵام کە گیا تازە سەر دەردێنێت
باش سەرنجی دەدا
دەنووکی تەڕ
قانە گیا دەم و لێوی سەوزێکی تایبەتە

٥٧

کۆتری سەرگوومەزی مزگەوت
کە هەمیشە خۆشم دەوێن
دێمە دیدەنیتان
چاوم لەگەڵ باڵتان ئارامی وەردەگرێت
ئەمڕۆ ئاوی پاش شۆرینی مردووتان خواردەوە
بیرم لە ئاوی پاش شۆرینی
برازا جوانەمەرگەکانم کردەوە
چاوم تەڕ و تەزیوە
هەرچی ئاوی پاش شۆرینی مردووانە
لە ناوی دەگەڕێتەوە دۆخی جارانی
ماسی تێیدا هەناسەی توند نابێت
دەتوانم بەڕێگاشدا بڕۆم
پارچە گوڵجار لەسەر زەوی ببینم
لەگەڵ چۆلەکە لەبەرهەتاو دادەنیشین
دنیا دەکەین بە
تاسە و
جریوە و
غەزەل

٥٨

له دەرگای گەورەی قەڵا
وێنەی چەند ئاژەڵە کێوی نەخشابوو
پیرێك خەریك بوو لە بیرکردنەوەی مەرگدا
ون دەبوو
گوێی لە دوا کۆپلەی گۆرانیی دەروونی گرت
هەموو شتەکان پێشتر بیندراون
ئەی جەنگاوەری ڕووناکی
شتەکان بناسەوە و سڵاویان لێ بکە
پاشان بڕۆ بۆ ئاهەنگ
ئاژەڵە کێوییەکانی سەر دەرگای قەڵاش
دەچنە ناو پاوانی خودا

٥٩

بەفر بەناز و خاکەڕایی
چەتری بەسەر گۆڕی جوانەمەرگان بەستووە
لە خەرمانی گەنم دەچێت
ئەسپی پەیتوونەکانیش کلکیان لە ژێر بەفردا ڕادەوەشێنن
ڕێ دەدەن کیژان پرچیان
بەیاڵیان بچووێنن
خۆ بەراوردکردن چەند ئاسانە

٦٠

ماسی لە ناو ڕووباری تیژدا
ناتوانێت بنووێت
کە گیانداریش خەونی نەبوو
بەرد ئیرەیی پێ نابات
بەرد تەمەنت لە برژانی قلە نۆکێك کورتترە
سەرزەنشتی گیانی ئادەمیزاد بکە
بۆ ئەوە دەچێتە بەرباران
پێستی ئەستوور ببێت

٦١

بەبەغا لەسەر بەردی سەرشانی سیزیف
نیشتووەتەوە
نیاز دەخوێنێ و فاڵ دەگرێتەوە
هەر کاتێکیش خەوی بێت دەنوێ
باڵی باڵندەیەك ئازاری هەیە

٦٢

گوڵە شەوبۆ لە ژێر تاریکیی شەودا
قژی خۆی بڵاو دەکاتەوە
گوڵەبەڕۆژەش لە گەرمایی ڕۆژ
چاوی گەورەی دەکاتەوە
شەوبۆ و گوڵەبەڕۆژە
ڕەگیان لە نەوت نزیك بووەوە
قەد هاواری لێ بڵند بووەوە
ئەمشەو خەونم دی کەس و کارە نزیکەکانم مردوون
ئەرێ گوڵ لە کوێندەرێی کاتدای

٦٣

هەرچی ڕوخساری ئاشقەکانی هەولێر هەبوو
هونەرمەندێك لە دیواری قەڵا
کردی بە تابلۆ و ڕەنگەکانی گونجاندن
باران ڕەنگەکانی نەسڕییەوە
خۆر لە ئاسمانیاندا بڵند بووەوە
تێر بۆنی بن باڵی چەوری مراویی کرد

٦٤

دەستی خستووەتە ناو دەمی سەگی هار
لە شەقامیشدا
چاو بۆ هێمنیی خەڵك دەگێڕێت
خەیاڵ بردمیەوە سەر ڕووداوێکی ناخۆش
هێزی ڕسکان و ناخ
نوێژم درێژ دەکەمەوە و داوا دەکەم
لە خەواڵووبوون و خەونیشدا
بەسەر ئاگری هەڵەشەدا پاز نەدەم
ئەی خودا مردوو لە باوەشتدا
وریای کەلوپەلەکانیەتی
ئەمڕۆ شار ئاسمانێکی شینی هەیە
ڕۆژ جوانە و دێتە ناو ڕوخسارمانەوە
ئەی هێزی ڕسکان و ناخ
نوێژم درێژ دەکەمەوە
خەیاڵیش دەمباتەوە سەر ڕووداوێکی خۆش

٦٥

ژنێك كتێبی مێژوویی زۆر خوێندبووەوە
لە هەوای فێنكی ئێوارەدا
بەسەر مەكینەی دوورمانەوە
ڕادیۆی ناوخۆی لە نزیك خۆی دانابوو
كراس و بێجامەی بۆ مێردەكەی دەدووری
بێژەریش پرسە و ڕووداوی كوژراوێكی ڕادەگەیاند
لەم وڵاتە كەس بۆی نییە كەسێكی تر بكوژێت
ژنەش درووماني ڕاگرت و سەری هەڵێنا
بۆچ نا
كێڵگەی پەمۆ و گەنمەشامی
شیریان پێشكێش بە جۆخۆركە كردووە

٦٦

باڵندەی بەیان
هیچ شتێك لەبارەی تاریك و ڕوون نازانێت
دەستەوەستان چاوەڕوانی ڕژانی خۆرە
باڵندەی باران
هیچ شتێك لەبارەی تێنوویێتیی زەوی نازانێت
دەستەوەستان چاوەڕوانی دابارینە
جادووبازی حەکایەتخوان
لەسەر چیای زێڕ و زیو وەستاوە
باڵندەیەکی فریودەری
بۆ بەڕێوەبردنی زەمین ناردە خوارەوە
باڵندەی فریودەر
بەردی یاقووت خۆراکیەتی
لەسەر کلکی هێستری چەمووش نیشتووەتەوە
فەرمانڕەوایەتی دەکات
ئەی فەرمانڕەوا
چ نوێبەخشێکی بەزەبری

٦٧

خەو لە چاومدا شکاوە
مانگیش بەنیازی بەجێهێشتن
بەڵام بەدڵڕەقی نا
بە نەرم و سەنگینی دەستی لە ناو دەستم کێشایەوە
لای من جوانترین خەم ئەوەیە
لە مۆمێکی تواوەی بخۆی و بەخەڵاتی دیداری بگەیت
خەم پشتگوێ خستنیش
بەختیارییە خودا دەتداتێ
قوربانیی زۆریشی ناوێ
مەلی خۆشبێژ نیشتەوە سەر کتێبخانەم
لە گشت ئاگادارە و هیچ دەنگیشی نەکرد
ئاشنابە ئەی گیان و دڵ بە بەختیاری خودایی

٦٨

بەهرە و سرووشی شاعیرێك ڕژا
باخچەی لە کێو دروست دەکرد و دەیهێنایە ناو ماڵان
باڵندەی خۆشبێژی لە ئاسمانەوە بۆ دەستنیشان دەکرد
دیمەنی پڕ لە ڕازی بەهرە و سرووشی خەوی لێ خستم
هەموو شەوەکە باران باریبوو
کێو هەستدارە
کاتێك بەردێکی لە سینگ هەڵدەگرن بۆ پەرژین
چاوی ڕوون و گوێی سووك دەبێت
لە هەمان تاسە و شاگەشکەیشیدا
بەردێکی لە سینگ دابپچڕن
بۆ سەرشکان و داخستنی دەمی کانی
کوێر و کەڕ و ئازاری زۆر دەبن
زەمین بەشێوەیەکی نارێك ڕێك ناخرێت
فیشەکێکم بە باڵی ئەو باڵندە خۆشبێژەوە نا
کە دەیویست دەستم بگرێ و بمباتە ئاسمان
ئەستێرەیەك باوێشکی دا و تیشکێکی گەیشتە زەوی
جەژنی کۆچی ڕیشۆڵان بوو

٦٩

یاڵی ئەسپی دارین بۆنی با خۆش ناکات
ئەسپ ئارەقە بکا
بۆنی ڕێگاوبان خۆش دەبێت
لەماڵیشدا
هێل و
دارچین و
قاوەی کوتراو و
بڕمووتی
خۆر کە ئاوا دەبێت
گیانی ناسپێرێت
گیانە و گیانی جەستەی شەهیدێك دەبێ
گیانی بەهێزی جوانی
دەباتە مەیدانی پێشبڕکێ و نیشان
ڕووبار بەماسی دەڵێت
کاتێك دەستی مرۆڤت پێ کەوت
مەیەرەوە ناوم
ڕاوچی شکۆی شێواندووی
با دەچێتە ناو شکۆی جوانی
لە یاڵ و ئارەقەی ئەسپێکەوە

٧٠

کۆترە باریکە پێویستی بە تۆماری مێژوو نییە
بزانێت لە جەنگە گەورەکاندا
کێ دۆڕاوە و کێش براوە
ئاو تێکەڵ سەرچاوە دەبێتەوە و بیرکردنەوەیەك
دەیباتەوە ئەوسەری ژیان
تەماشای چاوی هەر یەکێکیش دەکات
بیەوێت بیخواتەوە
یان لە گۆزە هەڵی گرێت
بە پێدزە و ئاشکراش دێتە ناو خولیاکانمانەوە
ڕەنگە لە بیرکردنەوەی باڵندەیەکدا
مێژوو ببێتە ویژدانی شوێنێك
کە دانیشتوانی هەمووی دەنگخۆشن
یان جاڵجاڵۆکەیەك
تەونی بەدەوری لکە گیایەکەوە کردبێت
نازاندرێت نە ڕێگەی خۆری لێ دەگرێ
نە لە تەپوتۆز دەیپارێزێت
مێژوو ئەی کەف
بۆ هەموو شتێك بەکار دێیت
لە نائاگاییتدا کەڵەباب دەنگی
دەڕسکێ و بۆ ئاگادارکردنەوە دەزرینگێتەوە

٧١

من لە ماڵەکەی خۆمدا
ئاگری فەرامۆشیم داگیرساندووە
سەرقاڵی نهێنیی ڕووناکیم
ئاگر بۆ دڵێکی نەسرەوتوو سێبوورییە
مەڕ کە شیر دەداتە بەرخەکەی
بۆنی دەمی خۆش دەبێت
بەرخ بەشکۆوە یاری دەکات
دایکیشی دڵڕێژ دەبێت
لە زەردەخەنە و تاسەی بەخۆوە نازین
چاوچنۆك کێش و سەروا نابەخشێت و ئاگری فەرامۆشی پێ ناکرێتەوە

٧٢

تراویلکەیەکی تەنك
وەك خوری بەرخ لە ناوچەوانی شار درەوشایەوە
کێش و سەروای شیعرەکانی تەرازوو کردینەوە
براکوژی یەکەم
براکوژی دووەم
براکوژی سێیەم
براکوژی چوارەم
براکوژی پێنجەم
براکوژی شەشەم
براکوژی حەوتەم
براکوژی هەشتەم
براکوژی نۆیەم
براکوژی دەیەم
براکوژی یازدەم
براکوژی دوازدەم
براکوژی سێزدەم
کوڕ و کوڕەزام زۆر ماون
بۆ زیادکردن و شکۆدان بەژمارە
چاویلکەمان لەسەر کۆلکە دارێك دادەنێین
مردووەکەمان پشت و پەنا بوو
لە ناو گۆڕێکی کراوەدا مایەوە

٧٣

درەخت بەتەپوتۆز ناخنکێ
منداڵێك چەترێکی سووری
بەسەرەخۆیەوە هەڵدابوو
وای ڕاگەیاند
سروشت وریا بووەوە
جاڵجاڵۆکە لە جۆشی ژیان
داوی تەونی خۆی توند دەکات
تکایە خێراتر تەونت بچنە
سروشت وریا بووەتەوە

٧٤

لە ڕووبارێکی کورتدا
لەو قەراغی کەروێشکێك دەست و پێی خستبووە تەنکایی
لەم قەراغیشیدا ئەژدیهایەك
ناوەند چ خەسڵەتێکە نازانین
زەوی هێمنیی خۆی دەپارێزێت
خۆشبەختی گیانلەبەری دەوێ
چاو و
گیان و
ناخ و
دڵ ماندوو ناکات
شنەیەکی نەرم و ئارام هەڵی کردووە
دانە مرواری تاسە و گەرمایی خۆی
دەباتەوە ناو
چاو و
گیان و
ناخ و
دڵ
مرۆڤ تاڤگەیەکی ڕژاوە
ڕووەو ڕووبارێکی درێژ

٧٥

ئەگەر تەشیی ژیان باتنەدا
دڵخۆشیی میوە هەست پێ ناکەین
لە کاتی پێگەیشتنیدا
خرۆشی ئەو دەستانەش
کە لە هەوادا دەیگرێتەوە
پێستی دەست و پێستی میوە
گرانی لادەدەن و هات دێنن
ئاسمان حەکایەتی ڕژانی ئەستێرە نازانێت
زەوی ئیرەیی نابات و گیان لە وێرانەیی دەپارێزێت

٧٦

بۆ ئەوەیە بەدوای ڕسکانی دوو باڵدا
دێم و
دەچم و
دەوەستم
بزانم هەوای ئاسمان پاراوە
یان زەوی
ئەی بۆ باڵندەی بەجەرگ و ئازا لە ئاسماندا دەمرێت
لە زەوی لە پەنای پنجە گیایەکی هەناسە گەرمدا
جەستەی دەبێتە سەرچاوەی شەبەنگ
هوماش گومانی لە زەوییە
ئای سەرسامی نەزانین

٧٧

جەستەیەکی سارد و خامۆشە بەدی
بەدیار تەرازووی سەرشانی فریشتەوە
ئای باڵندەی لە سینگی زەویی شێدار هەڵفڕیو
مرۆڤ لە ناو کێڵگە پەمۆدا
داری دەستی داپڵۆسێنەر بشکێنێت و دڵی نەلەرزێت
لە وەڕینی سەگیش تەنیا خۆی
بێتە بەردەرگا و سەیری بەردەمی بکات
چارەنووس دەمارەکانی دەموچاوی گرژ ناکات

٧٨

دەریا ئەم هەموو هاوار و خرۆشانەی بۆ ئەوەیە
لەترووسکەی چاوێکدا دابەزێتە ناو گیان و جەستە و بڵێت
ڕێگەی شیعر یەکە
ڕێگەی دڵپیسی هەزار
ئەی شیعر کوڕە تاقانەکەت
ئاگری جگەر هەڵی گرتووە
نامەیەکی دوور و درێژی بۆ نووسیویت
تێیدا سڵاوێکی پێشکێش بە پێغەمبەر کردووە
نە دڵم لە شیعر شکاوە
نە شیعریش دڵی لێم کەوتووەتە خرتە و پرتە
ئەوە ئاواز و سیمای تۆیە
لێم ون نابێت
ئەی شیعر و هاتی دڵ
بۆیە پەنجەرەم بەسەر بێباکی کردووەتەوە
ئاوێنەیەکی بێگەردم لێوە داناوە
قازی دەغەڵ ناوێرێت بچێتە ناو ئاوی ڕوونەوە
یان لەسەر بەردی قەراغ ڕووبارێك بوەستێت
تەماشای تریفە بکات و لەرزوتا نەیگرێ

٧٩

پەلەمە لەگەڵ خۆر لە ئاوێکدا
مەلە بکەم
پاشان نازی چاوی گۆپکە
ببەمەوە سەر گەرمایی چاوی شیعرێك
کە هێشتان فرمێسکێکی گەرمە
هەموو شتێکیشی لە یاددا دەمێنێت

٨٠

جادووبازێك كتێبی ئومێدی ئاسمان
تەورات و
ئینجیل و
قورئان
هەریەكەی چەند بەشێكی لێ خوێندبوونەتەوە
لەو شوێنەی جێی هێشتبوون
وەك نیشان و دڵنیابوون پەڕێكی تاووسی لە ناو دانابوون
ئەمە زانینێكی نوێیە
بۆ تاهەتایە لە ناویاندا ڕەنجەڕۆ و سەرگەردان دەبین
بەدووكەڵ دەستی خۆمان ڕەنگ كرد
ڕێنووسی ناوی پێغەمبەرمان لێ تێكچوو
نازناوەكانی خوداش

٨١

ئەمڕۆ سێبەری برادەرەکەم
لە زەوی هەڵات
سمۆرەیەك بەدوایدا چوو
مژدەی بۆ نەهێنایەوە
نازانم بێزار بوو
یان لە ترسی لەناوچوون
ڕێوڕەسمی ئەو کۆچەی هەڵبژارد
کات بەزەبرە و توانای قسەکردنیشی نییە
دەستکاریی ڕەنگی سێبەری پێ ناکرێت
بەپێی ئارەزووی
هەنگاوی خاوە و بەپەلەش
زەنگی دەرگاشم لەسەر ئاوازی کەوە
چاو گرانایی سووك بوو
لەسەر سێبەر لای دەدەم
بەهیوایەکی لە ڕادەبەدەریش
گوێ لە زەنگی ئاوازی دەرگاکەم دەگرم
ئەڤینی بێباکیم زیاتر دەکات

٨٢

قسەیەکی نازکێشراوم لە دڵدایە
پەیامێك دەخاتەوە
گۆرانییەکی خورپەهێن و پڕ مووچڕکەش
لە گوێم نزیك دەبێتەوە
دڵ و گوێ
شەرم دەنووسرێت و دەسووتێندرێت و چاو دەبووژێنێتەوە
قسەم دوابخەم
گۆرانییەکەم تەواو دێتە گوێ
گۆرانییەکەم دوابخەم
قسەی دڵم پەیامی دەگەیەنێت
قسە و گۆرانی
کەشتیی جەنگ
لەمەیدانی مان و نەمان کشایەوە
بۆ ڕاوەماسی چووەتە ناو دەریا
مەتارە ئاوێکی سازگاریشی لەگەڵ خۆیدا بردووە

٨٣

له ئاینده‌یه‌كی زۆر دوور نا
شه‌یتان گیانه‌وگیانی نووسه‌رێكی گوێڕایه‌ڵ ده‌بێت
هه‌مووومان ده‌هێنێته سه‌ر كاغه‌ز
له‌م نزیك و ده‌وروبه‌ره‌دا
ڕێگه‌یه‌ك ده‌ست پێ ناكات
له هیچ شوێنێكیش كۆتاییی نایه
كاروان نائومێده
مرۆڤێك هه‌ردوو پێی به مین په‌ڕیوه
عه‌زیاش ڕێگه ده‌گرێت
برسی بێت لاده‌دا
دره‌خته‌كانی نزیك سه‌رچاوه وشك بوون

٨٤

بەسەر گردێك سەركەوتین
دووڕیانێك دەركەوت
دوو پیاوی لێ نزیك دەبوونەوە
ماسیگر پێش هاوێشتنی تۆڕ و قولاب
ناتوانێ بیر بكاتەوە
لە شوێنێكی هەڵە چاوەڕێم كردی
ئەی وەفا و دروود
من و تۆ
نان و خوێی یەكتریمان خواردووە
ئەی خودا
ئاگر سزا نییە
گوێڕایەڵتم و دەتپەرستم
دڵ بە نووسینی ناوچەوانت لە كزە و خورپەدایە
گوڵاو دەڕژێتە سەر یاقووتی ئەنگوستیلەم
وەفا و دروود دێتە ژوورەكەم و تابلۆ هەڵدەواسن
هێز و حیكمەتی خودا
لە ناوچەوانی تابلۆ دەدرەوشێتەوە

٨٥

دێر
کەنیسە
مزگەوت
سێ دەرگای خەواڵوون
بەهرەمەند تابلۆکان لە کوێ هەڵواسم
ژەهر هەیە و مانگیش تریفەی دێ
ساڵانێکی زۆرە هەرسێ دەرگا
هاتوچۆیان تێدا گەرمە
لە دەرگایەکیانەوە ناوی خۆم بیست
هەڵۆی خەواڵوو بڕۆرەوە ناو ژوورەکەی خۆت
دڵ تیشك و چرایەتی
ئاگردان و پیانۆشی تێدایە
ئاسانە لە مێرگێکی بۆنداردا
مرۆڤ بیت و لێیەوە هەڵکشێیت بەرەو ئاسمان
لەزینداندا دووباڵ
لە دەستی مرۆڤ دەڕوێن

٨٦

ئەرێ خۆر لە هەڵاتن و ئاوابوونیدا
چۆن بیر دەکاتەوە
شۆڕشگێڕێکی بەجەرگە
لە هاتن و چوونی خۆی پەنا نادا
بەپێوە شەڕ دەکات
جێی پێشی لەسەر هیچ شتێك نامێنێتەوە
بە بەختە نازانێت بیر بکاتەوە
تەنیا دەزانێت هەڵبێت و ئاوا بێت
گایەکانی ناو سێرك بەسووری ئارام دەبنەوە
خۆر بەدڵ نەلەرزینەوە ڕای گەیاند
نەژادی دەچێتەوە سەر گای لە شەڕ

٨٧

سێبەر و هەتاو
دوو دیکتاتۆرن
یەك ئەوی تر لەناو دەبا
تاهەتایە لەم شەڕەن و نابژیوانیان نییە
دوودڵی ڕوخساریانی گەرم و سارد کردووە
قەت تێرخەو نابن

٨٨

ئەمرۆ شیعرەکانم بە بن باڵی کۆترەوە وەنووسان
بەشیعر بگەم
بەهەموو چرکە بێ پەرواکانی ژیانم دەگەم
چونکە سبەینێ مردنە
چەند ڕۆژێك لەمەوبەر
خدری زیندە بەپێش ماڵەکەی مندا تێپەڕی
لێرەوە مەڕۆ
بێرەدا بڕۆ
چاوساغت بۆ چییە
ژیان بەدیلی گرتووی
بۆنی خۆشی خۆی لە ناو خونچە دەهێڵێتەوە

٨٩

هەنگ حەوانەوەی نییە
گوڵ لە کوێ چاوەڕوانی دەکەیت
ئەی جادووگەری پیت و فەڕ
بەخت لە ناوچەوانی قۆزاخە و چلچرا دەخوێندرێتەوە
خەڵکێکی بێ شوماریان خستە ڕێگاوە
بۆ خەولێخستن و خەوخۆشکردنی گورگ
لە شوێنپێی مرۆڤ
قاز و مراوی
لە ڕووبارەوە فڕین
بۆ نزیکبوونەوە لە گۆم

٩٠

سێ تێلم لە سینییەك بەست
بە بنمیچی بەلەکۆنەم وەکرد
کوکوختی ئەو پووشانەیان هێنا
بەسەوزی هاتی دڵی من بوون
بەدەستەکانم وێنەی هێلانە و کوکوختیم کێشا
ئێستا
سینی و
هێلانە و
کوکوختی
نەرمونیانن بەدەستمەوە
یان نامۆ و لەرزۆك
دەست دەتوانێت پاشماوەی ڕووداوەکان کۆ بکاتەوە
لە ڕووداوەکانیشی جوانتر بکات
دەستکێشی سینی زانی
لە گرانایی ڕزگاری بوو
ژیانی هی دەنگ و دەنگدانەوەیەکە
ئێمەش گوێمان لێیەتی
چی فریومان دەدا
بە ئاراستەی ڕۆژهەڵاتن دەڕۆین
بە ئاراستەی ڕۆژئاوابوونیش دێینەوە

کێشانی وێنەی شتەکان ئاسانە
کۆشام و خۆم کۆ کردەوە
نەمتوانی وێنەی پەپوولەیەکی تووڕە بکێشم

٩١

باخچەوانی باخچەی بچووکی گەڕەك
قەوزەی لێواری جۆگەیەکی بەر سێبەری لێ کردەوە
وەك پەین بەناو
باخچەی بەرهەتاوێکی سووری پەرت کرد
پەڵەی خوێنی
ماسی و
بۆق و
قرژاڵ دەرکەوتن
بەکراس و پانتۆڵی پیاسەکەرانەوە لکان
سیسارك ئامۆژگاریی بۆ بەچکە چۆلەکە هەیە
گەمارۆی گەلەگورگ
ڕێگای بەرخ دەبەنەوە سەر قیرِی کوڵاو
سەرنج و سۆزی خەڵکیش

٩٢

خودایە یارمەتیی چرکەیەك لە کاتت
هیچ گوناهێکم نەکردووە
داوای لێ خۆشبوونی چی بکەم
خۆشحاڵ دەبم لە کاتی لێپرسینەوەدا
بەتوانا و ڕێگە دۆزەرەوەی ڕووناکی دڵ بمناسیت
خەڵاتی تەمەن درێژیشم ڕەت کردووەتەوە
لە نزیك ماڵەکەی تۆ
لە ناو ڕەز و خانووە خامۆشەکاندا
ڕووبارێك نەبوو لە قەراغیدا
هەڵگرتنەوەی مرواری و مەرجان و گوێچکە ماسی فریوم بدات
ئای ژیان و مردنی سەیر و سەمەرە
گوناهنەکردن چرایەکە
لەسەر کەوڵی بەرخی قوربانی نوێژی کردووە
دڵم پێتەوەیە ئەی چرای نوێژکەر

٩٣

وردە بەرد و زیخی سەر زەوی و ژێر ئاو
خولیا و خەمن
ئەو ماسی زگی لەسەر دەخشێنێ
ئەمیش پێی ڕەشی مرۆڤ
وردە بەرد و زیخ
جگە لە ماسی و مرۆڤ
چی ترتان خۆش دەوێ
لە ناو دەنووکی باڵندەیەکداین
دواتر لە ناو چین و ساپیتەی خانوو
بیر و دڵ نابن بەیەك
باڵندەی گۆشتخۆر لە بەرزاییەوە
دانەوێڵەخۆر لە ژێر باڵی خۆی دەبینێت
ڕەشەبا ڕووبەڕووی باڵ دەبێتەوە

٩٤

زۆرمان لەو باوەڕەیداین
سروشت لە کراسێکی سەوزی پاراودا
لەگەڵ هەمووومان سەما دەکات
لە دڵەوە دادەخورپێین و سوور سوور هەڵدەگەڕێین
لەبەر حەوشەی ماڵەکانمان
سەرمان بەسەر شانی خۆرەوەیە و دادەگیرسێین
دەشتوانین کلیلی دێرین
لە کونی دەرگاکاندا بسووڕێنین
دڵۆپەکانی باران بۆنی سابوون دەهێنن
لە کراس و پانتۆڵی تازە شووراومان دێت

٩٥

باڵندە درەختی بۆنخۆش دەخوات
خۆشبێژ دەبێت و بەبای باڵی
ئەویندارى شەیدا دەکات
دەمدەمییە
جاریش وایە دەنووك
لە ڕەژوو و شتی تر دەدا و هێلکە خۆی دەخواتەوە
شەڕانگێزی دەخاتە گەڕەکەوە
منداڵان دەستیان لە ئەستۆی یاری دەترازێ
کۆڵان وەك ناولەپی پیاوخراپ خۆڵەمێشی دەبێت
گوڵەگەنمێکی لەخۆبردوو
خۆی لە ناوچەوانمان دەسوێت
بۆ بۆنخۆشبوونی دەنگی باڵندەش
لە هەموو شوێنێك دەڕوانێت
دەنکە توویەك
لە درەخت دەبێتەوە و دەکەوێتە ناو ئاوەوە

٩٦

دوای پیاسە و ماندووبوون
تەمومژ بەرچاوی بەردا
گەڕایەوە ماڵەوە
مێرووله لە پێیەکانی دەرچوون
بەچەقۆ سەموونێکی شەق کرد
لەفەیەکی کەرە و هەنجیری لە ناو فەخفووری دانا
چەقۆ لەسەر مێزەکەدا بریسکایەوە
چەقۆکەی بەپەتێك بەملی خۆیەوە کرد
لەو بیرکردنەوەیەدا سەرگەردان بوو
خۆکوشتن بە چەقۆ
یان بەپەت ئازاری کەمترە
ئەوەشی دەزانی چەقۆ و پەتی ماڵەکەی خۆی
لە چەقۆ و پەتی هەموو شوێنەکانی تر
بێ ڕق و کینەترن
پێی لەسەر جوانی دانا و ڕۆیشت
جوانی دڵ و چاوی هەقیقەتە
تەمومژ بەرچاو و دڵ بەردەدا

٩٧

کیژ سێوێکی گەییوە
زوو نەیخۆیت کلیلی قفڵی کۆشکی بلوورینت
دەخاتە دەریاوە
باڵندە لە تاو ئازاردا
هەڵدەفڕێت و دەچێتە ناو شینایی نادیارییەوە
هێلانە لە ئازادیی نیشتنەوەدا
دروست کرا و گەرم و خۆش بوو
بەسەر دیواری ڕووناکییەوە هاتم
دەستم بردە ناو سوورایی ئاگر
سووتانم بەفیڕۆ نەچوو
باڵندەیەك لە زەویی بۆنداردا هەڵفڕی و نیشتەوەش
توانیم نهێنیی درەوشانەوەی
ئەنگوستیلە و چاوی گوڵەبەڕۆژە لێك بدەمەوە
دروود بۆ تەم
کە دڵتوند بوو کەس نازانی بۆ کوێ دەڕوات
زەنگی دەرگا دەنگی لێوە هات
خەریکە باران دەبارێ

٩٨

تەنیا و دڵخۆش لە خانوویەکی بە پیت و فەڕ
یان لە ماڵی گیان
لە ناو ئاواز و گۆرانیی کوردیدا
ڕێبوار و کاروان بووم
منداڵەکانم لە باخچەی ماڵەوە گوڵیان ئامادە دەکرد
دەچوونە سەردانی نەخۆشێك
مانگ خەو چاوی گران کردبوو
سەری خستە سەرشانم و سکاڵای کرد
بۆ کاتێکی کەم نۆبەتداری زەویی لێ وەربگرم
مانگ کە سەرت ئەوەندە گران و پڕبینینە
ئەی بۆ لە دەموچاودا
هەر لاوی و چورچ و لۆچت تێ نەکەوتووە
کەواتە فریودەر و نەوەی دووڕیانی
ئەشق لە کەسدا نادۆزیتەوە
وات کرد لە تەماشاکردنت دوودڵ بین
ئەی ئاواز و گۆرانی
کە مردم درەختێکی تێر ئاو و خۆری سێبەرسووك
لە خاکی گۆڕم پەروەردە بکەن
تا مانگ سەری گرانی لەسەر شانم
لابدات و لە پەنایدا بحەسێتەوە

٩٩

زەوی کراسی قورئانی لەبەردایە
هەموومان بڕوامان پێی هێناوە
بەردی سەرشانی سیزیفم وەرگرت
بەدارلاستیکھاوێشتمە
باڵندەیەکی ماندوو
کە دەیویست لە داری کرمی دان بخوات
بەرد وێنەیەکی کۆکراوەی توانایە
شانی سیزیف خوێنی لێ دەچۆڕێ
دەمارێکی چالاك ناهێڵێ بۆگەن بکات
توانا لە خوێندا دەسووتێت

١٠٠

کەسێکی پڕ تاسە
دەستی بەقوڵفی گۆزەوەیە
چاوانیشی دەبریسکێنەوە
باڵی نەرمی کۆتر
بۆنی هەڵووژەی گەییو بەرز و نزم دەکاتەوە
گوڵە شەوبۆش هەناسەکانی دەپێچێتەوە
دەیسپێرێتە کەمەری پەرژینێکی عاسێ
شەمشەمەکوێرەش بەدڵێك
کە لە خرپیلەیەکی بەتاڵی ئاڵاندووە دەڵێت
ئەی گوڵە شەوبۆی دەستەخوشکم
بینینی هەتاو بەدبەختی دێنێ

١٠١

تووڕەبوونێکی توند
بەڕوخساری زەوییەوە دەرکەوتووە
چاوەڕوانی بەخت ناکات
شوێنێکە بۆ گریان
مار لە گریانیدا دێتە سەر کلك و دەکەوێتە سەما
کراسیشی بە گڵۆپی ماڵەکانمان هەڵواسیوە
تووڕەبوون ڕوخساری زەویی بەردا
کێڵگە و بەرهەم بەبڕشت دەبن
ژنێك زانا لە بڕین و چنین و دروومان
کراسەکەی هێنا خوارەوە
لەسەر خشتێکی قوڕی دانا
خشتێکی تری لەسەر دانا
ئایا بۆ چینی دیوار بەکەڵك دێت
هیوا لە چینی دیوارەوە دێتە ماڵ
دیوار بەندێك
بەدەوری ڕەز و باخچەکەمان هیوایە
زەوی زەردەخەنەیەك دەکات

١٠٢

لك و پۆپی درەخت پەناگەی چۆلەکەن
بێچووی چاوی بەشینایی ئاسمان هەڵدەهێنێ
دەگمەنترین چاو چاوی چۆلەکەیە
هەموو شتێکی ئاسمان
ڕووخۆش و دەم بەمژدەن
بەڵام مانگ لە ناوەندی ئاسماندا
لەنگەر ناگرێت
هەردەم لەلادا دەدرەوشێتەوە
کەو لە ناو باڵندانا
قاچ و دەنووکی سوورە
زەوی دڵی لە خوێن شکاوە
لە ئاویش دەپرسێت
ڕاوچی تۆڕی شوێنی مەند و گێژەنیان
جیاوازە و میهرەبانانە نامرن

١٠٣

دەنگێ هەنار تکایە چاوی ئەسپ
مانگ لە ژوورسەری هەڵات
سواری سەر پشتی بەختیارە
خوناوی پرچی
هەتاو گەمارۆی نادا
تەمەنی مانەوەی خۆی
دەزانێت و بیری لێ دەکاتەوە
خوناو نمە ئاوێکی هەڵەشەیە
بەردەوام لە مانگی ژوورسەری دڵگرانە
حەز دەکەم پڕ بەدڵ ماچێك لە تریفەی
ناو ئەو کانییە بکەم
کە لە بوون بەچاوی ژن ناترسێت
زەوی خوێنی هەموو دنیا دەخوات
خوداش نهێنیی پاراستووە
یەك شت لە ژێر ئاسماندا تازەیە
سادەییی ژیان و بریقەی چاوی ژن

١٠٤

باران بێ ئەوەی بەناو ڕیشاڵی زەویدا بڕوات
مۆری لێوی بەسەر سینگ و ناوچەوانی جێ هێشت و ڕۆیشت
پەنجەم چاوە بەدوای جۆگەلەکانی بن زەوی
لە چاوترووکانێکدا ڕێی دادەخرێ
لە چاوترووکانێکی دیکەدا
هەزاران ڕێ دەستیان لە پێشدا ڕادێخن
جامێکی لێیە بۆ ئاو خواردنەوە
خاکی نێوان پەنجەکانم سەکۆی حەسانەوەن
گۆمی ئایندە پڕ دەبێت
قاز و مراوی نیازی هاتنیان هەیە
باران ئەی دۆستی باب و باپیرانم
هێدی بەسەرماندا تێپەڕە تاسەی نادیارمان دەڕژێتە سەرەتای جۆگەلەوە
ئەم دیمەنە ببینە
کەلووە ئێجگار بڵندەکان
ئیرەیی بەکەڵەکەداری حەوشەیەك دەبەن
کەڵەبابێکی لەسەر خەوتووە
دڵخۆشە لە بڕیاردان
یەکەم تیشکی بەیانی
سڵاو لە قاز و مراویی ناو گۆم دەکات
لە شادی نزیك دەبنەوە
ڕووناکیی ئەم نزیکبوونەوەیەی ئاشکرا کرد

١٠٥

باران ئاوریشم تەڕ دەکات و خۆریش وشکی دەکاتەوە
بۆنی ئاوریشمی تازە وشك بووەوە
هەرچی هێڵی سوور هەیە
دەیکات بە زەنگوڵەی ملی کەروێشك
ساڵەهای ساڵ دەلەرێتەوە
سەیر لەوەیە
لە مردن زۆر دەترسێم و ڕکیشم لێی نابێتەوە
ئاسمان بەس لە بەرزاییەوە شین نییە
مەرجیش نییە سبەی ژیان پڕ حیکمەت بکات
ئەمڕۆ بەسە
گیانی خۆی بۆم بەخت کرد
ئیدی سۆراغکردنم لە چی

١٠٦

من و شیعر گوڵێکین لە دەستی بادا
ئەدی ئەی یاری نهێنی
ئەو دەستە کێیە لە با وەرمان دەگرێت
ئەمسەر و ئەوسەری مەرگت بۆ دەکەم
ئەی ژیان و حیکمەتی بەرزبوونەوە تا لای شیعر
ئەوسەر و ئەمسەری ژیانت بۆ دەکەم
ئەی مەرگ و حیکمەتی بەرزبوونەوە تا لای شیعر
شیعر ئەی لای چەپی سینگی زەوی و ئاسمان
دوێنێ لە هەوای بەهاردا لەدایك بووم
دەمڕاستی بڕوا پێکراوی زەویم
دێم و دەچم
دەبینم قەلەڕەش لەسەر قاوغی کیسەڵ وەستاوە
بە بەربڵاوی دەڕوانێ
دڵ و دەنووکی لە هەموو شوێنێك داناوە
چاوی بەد پیرۆزەی ناوچەوان دەشکێنێ
بۆنی هێلکەی کوڵاو و قەزوانی تەڕ دەدا لانکەکەم
سمۆرەیەك لە ناو کێڵگەی پەتاتە و تووتنی بۆندار
دێت و دەست لە دەستنووسەکانم دەخشێنێ
بۆنیان لە ڕوومەتی دایکە حەوا و کیژەکانی دەدا
دوا کتێبم چاپ دەکات
بەختەوەرییەکی ناکامە

١٠٧

ئەی هاوڕێی لە تاریکی
دەستم بۆ دەستت درێژ کرد
دڕکەکانی ناو دەستتم هەڵکێشا
لە دێرزەمانەوە دڕك
لە ناو دەستدا نووکی تیژ دەبێت
بۆ ئەوەی تاریکی کلۆر بێت
پێویستە ئاگرێك جۆش دەین
لە کانە خەڵووزەکانەوە هێز و شکۆی بڕسکێ
بەناو جیوەی ئاوێنەدا
بێت و بمانکات بە ڕووناکی
لە بێزاریی سێبەرە
گوڵەبەڕۆژە ڕووی کردووەتە خۆر
ئەرێ خۆر دڵ نەرم دەکات
یان سێبەر
دڵنەرمی بۆنی چی دەدا
خەیاڵ بەدواکەوتوو مەزانە
ناوی هەموو بۆنەکانت بۆ دەدرکێنێ

١٠٨

زەوی زۆر دەوڵەمەندە
کە کانییەکی نەرم و کراوەی
چاوی لە ئێمە دەگێڕێ
جوانیش لەگەڵی لەدایك دەبێت و دەبێتە دایك
بوون بە دایك
نامەیەکە خوداوەند پیتەکانی لێکداوە
نازانی بۆ کوێی بنێرێت
زەوی و کانی
خاوەن و کۆیلە نین
گەیشتوون بە کرۆکی ئەشق
لە ئەشقدا سەما بەردەوام و گەرمە
وەك ڕازی گیان دەمێنێتەوە
ڕستەیەکە لە شیعرێکی درێژ
خۆی بە ئێمە دەناسێنێ
شیعر دڵی هەموو شتێکە

١٠٩

بەتاڵی کات هەناوی کەڵەبابی ڕێ ڕێ کردووە
تا جاڕسکردن دەنگی بەرز دەکاتەوە
یان داو بۆ شەڕ دەنێتەوە
تەنیا بەهۆڕنی ئۆتۆمبێلی فریاکەوتن
دڵی وەك لۆچی ئۆکۆردیۆن دەکرێتەوە
کە لاشەی قوربانی دەگەیەنێت
قاز و
قورینگ و
مراویش
بەسەر ئاودا دەگەڕێن
دەنووك لە بازنەکانی سەر ڕووی دەدەن

١١٠

که ئارەقە لە پێستی ئەسپ دەڕژێ
فرمێسکی جوانییە بۆ ماندووبوون
گەڕانەوە بەرەو
سەرەتابوونەوەی جوانی
ڕێگایەکە بای لێ هەڵدەکات
بای دار ئاوس و بای وادە
مرۆڤ تاسەکانت تێك مەشکێنە
ئارەقەی دڵی تۆش دەڕژێ
لە خاڵێکدا کۆ دەبێتەوە
وێنەی تاسەکان بەویژدانێکی ئاسوودەوە
لە چارۆگەی پاپۆڕ دەبەستێ
ڕووبار هاوارێکی لێ هەڵدەستێ
ئێمە تێی دەگەین
لە نەوای دەنگی سەری گرانمان سووك دەبێت
بەدوای هێلکەی کیسەڵ دەگەڕێن
کە لەو دەوروبەرانەدا شاردوویانەتەوە
گەڕان هێز بەگیانی مەردی دەدات
کاتێك هێلکەکان دەترووکێن
دایکیان تایەکی سوور دەیگرێت
شەقی زەوی لە هەزار لاوە دەم دەداتەوە
تکەیەك ئارەقەی ئەسپی دەڕژێتە سەر

برین قەتماغە دەگرێت
بێچووە کیسەڵ
لە زەوی دەردێن و لاڕێ نابن
دەم و دەستپاکن
دەتوانین بەدوای سۆراغی
هەموو شتێکیان بنێرین

١١١

ژیان کورتترە لەوەی من بیرم لێی کردبووەوە
بۆیە بەردەوام لە هەڵاتندام
تا سنوور دەمگەیەنێتە ماڵی پەرییان
گۆڕ نا
ژێر ڕەشماڵێکی چەپدەست
خوێن دیلێکی تاهەتایە
تا مردن لە لەشی مرۆڤێك دەمێنێتەوە
پەری چرایەکی لەسەر شانی مرۆڤ هەڵکردووە
تا خوێنی بسووتێ
جەستە خاکێکی بەپیت و بەرەکەتە
سۆز لە بەروبوومی خۆیدا پەروەردە دەکات
ناوچەوانی سۆز لۆچی تێدا نییە
هەموو شتێکیش لە ناوچەوان دەمێنێتەوە
لە ناو هێزی مانەوەدا
بیر لە کورتیی ژیان دەکەمەوە
سۆز پێی لەسەر ڕق دانانێ
بەدڵی خۆی دەڕوا و هەڵناترووشکێ
هەقیقەت شوێنپێی دەکاتە
کەناری لەنگەری کەشتیی نووح
سیمرخ بەچارۆگەی کەشتی دەنیشتەوە
گیانی سروشت لە پەڕی سیمرخ ڕژا
سیمرخیش سێوێکی پڕ بەدەستی
لە ئاو دەرهێنا بۆ کرمی نەبوون

١١٢

له شەممەدا باوکم فاتەڕەشەی ئەستوور بوو
له شەممەدا دایك فەرشەی شکا
له شەممەدا دوو برازام بەردی بن پێیان خزی
له شەممەدا خوشکەزایەکم لەگەڵ ئاودا شەڕی ڕاگەیاند و شکا
له شەممەدا یەکەم پایسکیلم دزرا
له شەممەدا بەردی خەتخەتانێی کیژانی دەربەندی گۆمم فڕاند و هاوێشتمە تیترواسك
شەممە جۆرێکە لە ئەفسوون
زوو کار لە ناخ دەکات
ئەو هەڵبەز و دابەزکردنە بەدڵ چییە
فیل ئاژەڵێکی خاو و خلیچك و حۆلە
ڕووەکی دڕکاوی دەخوات
له شەممەدا
یادکردنەوەی خودا و نیشتەجێبوون لە بوونی بزر بوو

١١٣

دەرگا و پەنجەرەی ماڵم کردەوە
پەپوولەی هەزار و یەك باڵ نەچوونە دەرەوە
بەدەست نەفڕینیانەوە گیرم خواردووە
دەستنووسەکانم وژەیان دەهات
لە ژێر پێیانەوە دەفڕین
ناوچەوانی خوداوەندیان جوان بینی
ئاگری خۆش دەکرد
بۆ خواردن ئامادەکردن و گەرمبوونەوە بوو
یان بۆ سووتان
ئێمەش ڕاز و گلەییی چاوی یەکدی دەبینین
داوای خۆشمان لە ئاگر دەکەین
لە ڕووداوی فڕین و نەفڕینەوە
هیچم لە بیر نەماوە
تەنیا وێنەیەك نەبێت
بە منداڵی لە پەڕۆی سەرماست کێشابووم
باڵی پەپوولەیەك بوو
کۆمەڵێك کار و بەرخ لە سێبەریدا
بیر لەوە دەکەنەوە مێژووی جەنگ
لەسەر پەڕۆی ماست بخوێننەوە
مێژووی جەنگ بۆشاییی پڕ ناکاتەوە
نزایەك بۆ ئازارەکانی ڕوخساری زەوی

١١٤

له زستانێکی تەڕ و تووشدا
شەپۆلێکی ئاو کتێبخانەی کۆنی شاری برد
کوڕە بچووکەکەی من سەرپەرشتیی دەکرد
کە شەو دادێت ئاو خانم و جوامێر دەردەکەوێت
کوڕەکەم سواری کەشتییەك دەبێت
خاڵ أ لەسەر پیتی کتێبە ژێر ئاوکەوتووەکان دادەنێ
هیچ نیشانەیەك بە ناوچەوانی کتێبخانەکەوە نەبوو
ئەم ڕووداوە خەون نییە و لە باخچەی لێکدانەوەدا
دەچێتە قۆزاخەی خەونەوە
بەڵام کلیلە ئاڵتوونییەکەیمان دۆزییەوە
نائومێدی کردین
باڵندە لە نیشتنەوە ئازاری کۆ دەکاتەوە
لە فڕینیدا دەیشارێتەوە
ئەی ئەفسوونی کلیل دۆزینەوە
ترسێك لەسەر لێوی بەباری زەوی نیشتووە

١١٥

تکایە ئەم گوڵە لە ناو گوڵداندا بگوازەرەوە
کاتێک بەیانی
پێڵووی خەواڵووی ڕادەوەشێنێ و چاوی دەکاتەوە
بەناچاری دەبێت
بەخەوتووی ژوورەکە بڵێت ڕۆژباش
پێی بکەرەوە و بەختی بدەرێ
بچێتەوە ماڵی
گەرموگوڕی و خۆشی ڕۆچێتە دڵیەوە
تەزووی ساردی
جەستەی بەردەدا و پێوەندیی لەگەڵ مردن دەپچڕێنێت
باخچە بێ هیوای ناکات
دەم و ئەوینێک دەیدوێنێ ئەوپەڕی ژیانە
دوو چاو لە گوڵداندا ماونەتەوە
لە یادگاری بێ ئومێدبوونە و تەماشای
باڵندەی هەڵفڕیو دەکەن

١١٦

باڵندە
ئاژەڵ
خشۆك
دوور لە شار
چاوەکانیان زۆر غەمگینن
ئەڤیندار و ڕێبواری هەموو ڕێگا
هەوراز و لێژ و
تەختەکان
کە دێنەوە ناوشار
ڕێگا سەرگەردان نییە
هەمیشە بێدارە و چاوەکانی داناخات
بۆنی بای پاراوی ناو کێڵگەی گوڵەبەڕۆژە
ڕادەسپێرێت بێت
خاوەنداری ئەو دڵانە بکات کە خێرا لێ دەدەن
ڕێگا لە قووڵاییی ئاسمانیشەوە دێت
پیت لە زاریەوە دەڕژێت و خۆ لێك دەدەن
چاوە زۆر غەمگینەکان بەخێربێن
بە پەنجەتان کونێك لە گوێی زەمین بکەن
ترپەی لێدانی دڵ ببیستێ
لە کاتی بیستنیدا ناوت دەهێنم ئەی زەمین
مانگ لە ناخی مندا
بۆ دیدارت هەڵدێ و دەگاتە جێ

١١٧

ئەرێ ڕوخساری زەوی بۆ چورچ و لۆچی تێ ناکەوێت
ڕوخساری مرۆڤیش لە دڵ لە دڵدانێکدا
جوانی بەردەبێتەوە ناو هەویرێکی ترشاو
ناشتوانێت بەسەریدا بنووشتێتەوە
مەکینەی قەراغ شەقام
بزماری پێڵاوی دەردەکێشێت
ئەوکات ڕۆیشتن هیچ تامێکی نامێنێ
لەسەر کورسییەکی چەرمینی قاوەیی دادەنیشێت
لە تاسەکانی حاڵییە
بۆنی نەشونمای کێڵگەی بۆ دێت
سەرڕێژە لە بەهرەی بوون و گەیشتن بەسرووش و ژیان

١١٨

بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ
بۆ
بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ

ئەستێرە ئەگەر بەڕۆژ بەئاسمانەوە بوایە
خۆر گەرمی دەکردەوە

١١٩

بۆ
بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ
بۆ

خۆر ئەگەر بەشەو بە ئاسمانەوە بوایە
مانگ دڵنەواییی دەکرد

١٢٠

بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ
بۆ

زەوی لە هیچ شتێك بێبەش نییە
بەهارێکی خوێنگەرم هێز و ئاوازیەتی
خەمیش لە دڵدا ناهێڵێتەوە
بۆ بەخێرهاتنی خوداوەندی هەقیقەت
دەمودوو شیرینە و لە باوەشیدا
ئەنگوستیلەی مراز دەدۆزرێتەوە
هەموو خەڵك لەسەر یەك ڕێگا یەکتری دەبینن

١٢١

بۆ
بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ
بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ بۆ

یەکەم جارە دێمە ئەو شارەوە
پەرژین و
ڕەز و
باخی
تۆمار دەکەم
سەری ماندووم لەسەر دەرگای گەورەی دادەنێم
ئاواتە خوازم کتوپڕ خەوێك بێت و هەڵنەستمەوە
فریشتە جوامێری بەهەشتە
باڵندە بە هەزار باڵ بەرەو ئەو شوێنە دێن
دەنگێکی خودایی لە گەروویانەوە دەردێت
هەنگوین لە گۆزەدا دەڕژێ

١٢٢

خونچەیەك لە حەسرەت مۆسیقادا
دەمی نەکردەوە و بێ ئومێد بوو
دەنگی جۆگەلە هات
بەدوای دەنگی خودا شۆڕ بووەوە ناو زەوی
من لە ناو ئەو کڵوە بەفرەدا دەمێنمەوە
کە بەسەر لکی درەختێکەوە ماوەتەوە
چاودێریی ئەوە دەکەم
کێ لەسەر زەمین
کۆچ دەکات و کێش دەمێنێتەوە
باڵندەی ناو قەفەس وریا بوونەوە
دوو پیاوی کەتەی بولبولی چل ئاواز لەسەر شان
لە گوێی گادا گەشت دەکەن
یاداشتیشیان نابێتە دڵخۆشی بینینی باران

١٢٣

دڵی زەمین بە بێدەنگی
لێ دەدات و خەیاڵ بەرجەستە دەکات
بەبێ باران چی بەسەر ئێمەدا دێت
باران ئەو ژنە دڵنەرمەیە
گڕی بەفەڕی سۆبە
خۆش دەکات و حیکمەتی خودایی دەخاتە گۆزەوە
لە نزیك ئەو کانی و ئاوەوە
دارکونکەرەیەك تەقە تەق لە درەختێکەوە دەهێنێ
زەوییەوانیش لە نێوان تەقە و تەقەیەکدا
بیر لە سوانی بنی پێی ئەسپ و کیسەڵ دەکاتەوە
مار خۆزگە دەخوازێت هەزار و یەك پێی هەبوایە
خۆشڕۆتر دەبوو
دڵی زەوی منداڵێکی تێروپڕە
دەیەوێ یاریمان لەگەڵدا بکات
بێ دڵ لە دڵدان دێتە دەرێ
شوێنی یاری هەورەتریشخەی بەرناکەوێت

١٢٤

ئارد زەنگی لێدا
ماری دووکەڵبە
خەریکی قەڵەشکردنی بەردەئاشە
هەموو ڕازەکانی ژیان
لە ڕوومەتی سوور و سپیی بەردەئاش ئاشکرا دەبن
نانی خوداوەندان دەبرژێ
بوونەوەرە نەمرەکان بەو ڕێگایەدا تێ دەپەڕن

١٢٥

مانگ درەنگ گەیشتە سەر زەوی
خوێدان و شەکر لەسەر خوانن
خوانیش بە وێنەی کۆمەڵێك داری بە بەر چندراوە
ماڵی لە بەڵا دوور
لە ناو یەکتردا دەژین
دەستی گەورە و دەستی بچووك
پاتری کاتژمێری دەگۆڕن
چی تر خۆر وزەی ڕووەك نییە

١٢٦

بیرکردنەوە لە پەرییە یەك تەمەنەکانی بەهەشت
خەو و خۆراکی لێ ستاندووم
جیهان و ڕووداوێك
ڕووبارێك بە بەر باخچەی گشتیی شار
تێ دەپەڕێ و دەناڵێنێ
دڵی ڕووەکەکانی قەراغ ئاو بەهێزە
مەلەوان خانەکانی لەشی ڕووەك
دەگوازێتەوە ناو لەشی ماسی
ژیان بێ ویست و نەویست نییە

١٢٧

گیا ڕسکاوی وەفایە
سڵاو لە دڵەوە وەردەگرێتەوە
ڕێگا دەدا بەسەریدا بڕۆین
ڕەنگە ئەمە ئەفسوونێك بێت لە دڵی زەوییەوە ڕژابێ
زەوی وەك ڕێز و شکۆ دەقیقەیەك بۆ مانگی لە چواردە
ڕاست ڕادەوەستێت
حەکایەتخوان لەسەر گردێکی بە کانی و ئاو دانیشتووە
بۆ وەفای
گیا و
زەوی و
مانگ
سەری ڕێز و شکۆمەندی ڕادەوەشێنێ
ئەو هەبوو نەبووەی لە ناو چاڵدا لە بیرمان کرد
حەکایەتی گوناحکار و باڵندە کوشتن نییە

١٢٨

خودا زەویی ئافراند
دەنگی دا بە سروشت و گیانلەبەر
دوای ئافراندنی زەوی
دڵی خێراتر لێی دا
قووڵ لە مرۆڤ ورد بووەوە
لە نێوان ئافراندن و دەنگدا
زوو دەیمرێنێ و بەسەر بریندا دەیپەڕێنێتەوە
پاشان لە سزا و ناز و بەخششی خۆیدا دەیژێنێ
ئەی خودا لەگەڵ ئاوی کانی بەراوردم بکە
پێش ئەوەی بگاتە دەریا
چرای ماڵئاواییم هەڵکردووە
دە بەڕێم بکە
حەوشە و بانی ماڵم
سێبەر و هەتاوە

١٢٩

بەدڵێکی پڕ و ئاسوودەوە
بەناو تاریکاییی کێو تێپەڕی
کێو بەرگریکەر و هێرشبەرە
جیهانیش لێوی وشکە
گوێی سووك و مەست بە لەرینەوەی ئاواز
لە خەو هەستێ
بە ئارەزوویەکی زۆرەوە دەست بۆ کەمانچە دەبات
لە هۆڵی تاجداری گۆرانی و مۆسیقادا
سەرم بە سینگی درەختێکەوە کردووە
تا خۆم حەز دەکەم لە خەو هەڵمەستێنە
ئەی کازیوەی ناو باخچە فراوانەکان
منداڵێك لە درەختەکەوە نزیك دەبێتەوە
پەپوولەی بەسەر شانەوەیە
لە ڕەنگاوڕەنگی پەپوولە بێزارە و ترسێك ماندووی کردووە
نازانێت پەپوولە بەسەرشانی دەمێنێتەوە
یان بەهۆی شانییەوە دەچنە ناو لك و پۆپی درەختەکەوە
ئەوکات دەبێت یارییەکە دەست پێ بکاتەوە
خەمیش لە کۆتاییی گەردوون بخوات

١٣٠

ئەی وریایی دڵم مانگ
تا دەگەم بە دیداری
باڵندەی ئاو لە باڵ چۆڕاو هاوڕێم بە
باڵندەی ئاو لە باڵ چۆڕاو
خۆشبەختی سروشتە و بوومەلەرزە ڕادەگرێت
دەست لەسەر دڵ و ناوچەوانم دادەنێم
مەشخەڵی ناوچەوانی بەهرەبەخشم پێ دەگات
ئەی وریاییی دڵ مەرگ ماری لە شەڕە و بەتوانایە

١٣١

منداڵێکی بەسینگییەوە گرتبوو
پێیەکانی لە ناو باخچە
هەڵدەگرت و دادەنا
کە سێبەری دەکەوتە سەر گوڵ
گوڵ وەك ڕەگی ڕابکێشرێتە ناو شارە مێروولە
هەی دادی بوو
کێ لە ناو باخچە نیشتەجێ دەبێ
ئەگەر لە مەرگی دەستفرۆشێکدا
هەزار و یەك ئاوازی پێ نەبێت
بۆ لاوانەوە و دڵڕاگرتن
پیاوی بێزراو
بە منداڵی گەزەی لە مەمکی دایکی داوە

١٣٢

زەوی دوای دروستبوونی
لە کەسی نەپرسی
ڕابەر و بەڕێوەبەرم کێیە
گیانی زەوی
بەزەینێکی پاراوەوە هەڵدەبژێرێت
کێ بێتە ناو چاوی
گلێنەی خۆی نیشان بدات
لە ناو بلووری چرای دانێت

١٣٣

قەت لە بەرزاییيەوە تەماشای خوارەوەم نەكردووە
لە خوارەوە وەك ڕەنجی دڵ
لە بەرزاییم ڕوانیوە
هەردوو دەستم بۆ دروستبوون و ڕاگرتنی
دوو قۆزاخە بەرز كردووەتەوە
قۆزاخە
دز و
جامبازی قوڕگ نووساو و
چڵێسی تێدا نییە
ئەی قۆزاخە
خوێنی لەشی مردوو
خورپەی تەماشاكردن و ڕازی ژیان نازانێت

١٣٤

کێڵگەی گوڵەبەڕۆژە
لە ڕوخساری ئاگراویتدا
تریفە ستایشی سەرچاوەی دەکات
نازی جیوە جیوی بەچکە پەڕەسێلکە
بۆ تۆ ئەی سەرچاوە
ڕۆژ گوڵەبەڕۆژە میهرەبانە
شەویش مانگ
بەدرەوشاوەیی هات
بۆ بوون بەجوانی لەدایك بووە مانگ
لە شوێنێك دەسووڕێتەوە
خەڵکەکەی سێوی یەکتری بخۆن

١٣٥

مرۆڤ تیشکی پەرت و بڵاوی خودایە
توێکڵی هەنار بەدەوری خۆیدا فڕێ دەدا
سەرزەمین بەدەستی نامەردانەوە
چ زوو بێ ڕەنگ بوو
درەختی بەروبووم و سێبەر
چ زوو بەدەستی نامەردانەوە
ڕەگی لەقا
شوێنێکی زۆری خۆشکراوە بەتاڵە
سوارچاکی هەتاو و دروودی تێدا بجووڵێتەوە
بەهرە و هێز
ڕەنگ و ڕەگ
بدەنەوە باغی ڕووی مرۆڤ
بەدڵی پڕ بدرەوشێتەوە
دڵی پڕ وەك شاری لە ڕووبار نزیك وایە
کاتیش دوا بکەوێ
لە نامۆیی ناپرسێت
ڕکابەرایەتیشی لەگەڵ کەسدا نییە
هاوارێکە لە سینگی بەرخێکەوە هاتووەتە دەرێ

١٣٦

کات دڵی شین و مۆر بووە
ڕابردوو بنوو
داهاتوو تۆش
تا ئێستا بەتیژی ڕەت دەبێت
بەرانبەرتان
لەسەر باڵی پەیکەرێك دەوەستم
تیرێك دەوەشێنم
هەرسێکیان دەستیان ڕاگرتووە
بۆ نزا نا
بۆ ئەوەی ئێمە شتەکانی خۆمانی لەسەر هەڵگرین
بەدڵ شتەکانی خۆمان هەڵگرین
مانگ وەك پشت و پەنا لەگەڵماندا
دەوەستێت و گەش دەسووتێت
هەموو فرتوفێڵەکانی کات ئاشکرا دەبن
بازیش نەوی دەبێتەوە
دێت لەسەر پەیکەری خۆی دەنیشێتەوە
لە شکۆی مردنی خۆی بەهرەمەند دەبێت

١٣٧

هەوڵ دەدەم بەروبووم و سێبەری
ئەو درەختەم بیر بکەوێتەوە
کە لە باپیرانمەوە بەجێ ماوە
بە بەهرەی خەونێکەوە
بەیانییان لە خەو هەڵدەستم
دەست لەسەر دڵم دادەنێم
بەخوێنی ئاگری مەترسیدار دەکوژێنمەوە
چاپەست و سینیی پیاڵان
لە ئاگری سۆبە نزیك دەکەمەوە
پەنجەرە دەمە بۆڵەیەتی
بۆنی ژوورەوە و بۆنی باخچەی بۆ تێکە ڵ ناکرێت
کاکڵە گوێزی سەر خوان و گوێزی
بەلکەوەی ناو حەوشە و بان
لە بەراورددا بۆیان دەرکەوت ژیان لە مەترسیدایە
لە داربوونەوە
باجی نەویستن و بێهوودەییی ژیان نییە

١٣٨

جابولقا لەسەر قۆچی گای چاو سوورەوە
ڕێگای بۆ نەهاتووە
لە شەرمێکی گەرمدا
لە ناو فنجانی جادووبازێك دامەزرا
باڵی باز هێدی هێدی بەرزی کردەوە
تا زەمین بووە چاو و هەمووومانی دیت و ناسی
گەرمی بە
پێ و
دەست و
باڵ بەخشی
لەسەر پشتی گا هاتمە خوارەوە
دڵم بە باڵی بازێکەوە بەست
برادەران ئەی پەڕ و باڵم
دار چوالەی شەرم لە دڵ دەزانێت
باران لە کاتی نمە و ڕێژنەیدا
چۆنی بیر کردووەتەوە

١٣٩

سامانی سروشت چێشتی خودایە
بۆ
ئادەمیزاد و
ئاژەڵ و
پەلەوەر و
زیندەوەری لێ ناوە
ئەمڕۆ لە حەکایەتی شارێکدا
لە وێنەی گۆڕێك ورد بوومەوە
لە چ دەرگایەکەوە بێمە ناوت
کە شوێن هەمووی دەرگای تۆیە
دەرگا لەگەڵمدا نەرمی نانوێنێت
لە سەربانی ماڵی باپیرانم نووستووم
ئەستێرە و مانگ
کوڕ و کیژی منن
بە ئەسپسواری دەچنە
سەردانی شارە مێروولەی ناو مۆزەخانە و شوێنەواری دێرین
پەیامی چیتان پێیە
چاوی هەڵۆی تووڕە زوو کوێر دەبێت
ئەوانەی چوون
دەنگیان هاتەوە و ڕەنگیان لەگەڵ باران
چووەوە ناو هەموو شوێنێك
بای بەگوڕ و گەرمی هاوین تامی چێشت دەگۆڕێت

١٤٠

لە دەرەوەی پەنجەرەوە
گۆڕەپانێکی پڕ بەروبووم دەبینم
بیر لە ڕەنج و ژیان دەکاتەوە
ڕووناکی لە ژوورەکەمدا گەڕا
چاوی بەچکە پشیلە پشکووت
بەڵام هێلکەی مریشکەکانی ماڵی نەخوارد
دەستم لەسەر دڵمە
چاو خێرا خێرا دەترووکێ
وا خەریکە ڕووداوێکی گرینگ دەبێتە مێژوو
پەنجەرە خەڵکەکەی بەناو خۆیدا
تێ دەپەڕێنێت بچنە ناو مێژوو
بەهەشت یەك دوو مەتر لە پەنجەرەوە دوورە
دەنگی باران نزم دێتە گوێ
دەنگی بەرز نیاز خراپە
ئەو ناوە دەباتە کەناری چارەڕەشییەوە
بکەوم کەس شوێنم ناگرێتەوە
لە سێبەری درەختی باویدا
ئارەزووی خواردن و خواردنەوە ناکەم
سێبەری درەختی ئاسوودەیی و دوعای یەکتر دۆزینەوە
چاو و دڵتان ڕوون
نانم گەرمە و ئاوم سارد

خاچی مەسیح و پاچی فەرهاد
جوانترین کەلوپەلی گۆڕەپانی ئاگربازین
ئەی ئاگرباز
لە دەرەوەی پەنجەرەوە گۆڕەپانێکی پڕ بەروبووم
بەدڵنیاییەکی زۆرەوە بانگمان دەکات
دەنگتان گەرمە و ڕووخۆشی بخوورن
وەرنە ئاهەنگ و ژوان و ڕووەك چاندن
دوا مەکەون
لەبارەی مۆمی جەژنی سەری ساڵەوە دەدوێین
ئاگری دیدار دەسووتێت
گەرم گەرمە وەك لمی داخی بیابان

١٤١

ئێوارەیەکی نە ساردە نە گەرم
گلێنەی چاوم لە سپێنەیدا
ئاوازی هەڵاتنی مانگ
لە سەرەتای ئێوارەوە بۆ دوا بەشی شەو دەپەڕێنێتەوە
دەنگ لە دوور و نزیکەوە دێت
دەربڕینەکانی دەموچاو
شێوازی دڵن
تەماشایان کەیت وەك گوڵی خومار
چاویان دەکەنەوە و ساکارانە دەدوێن
حیکمەتی ساکاریی چییە ئەی دڵ
دنیا تەنیا بەخۆر ڕووناك نابێتەوە
دڵ وزەیەکی سەیری تێدایە بۆ ڕوونبوونەوەی
دەنگی زەنگوڵەی ملی بەرخ و کرانەوەی چاوی بەچکە کەروێشك
هەموو بوونەوەرەکانی خودا جوانن
خوداش سێبەری لە زەویدا نییە
لە ناو دڵ و چاوی بوونەوەرەکاندا درێژ دەبێتەوە
دەبێتە چەتری ڕوون

١٤٢

باڵندەیەك هۆگر بە سینیی دانەوێڵە بژارکردنمان بووە
دانەوێڵە بژارکراوەکان دەخوات
باڵ لێك دەدا
قاچی بەرز و نزم لە زەوی دادەنێ
دەنووکی ڕووەو ئاسمان دەکاتەوە
ناز بەملاو ئەولادا هەڵدەدا
ناشزانم چۆن بیر دەکاتەوە
چوومە بن باڵەکانی و بەگەرمایی خوێنی نووستم
بیرکردنەوە لە چۆنیەتیی بیرکردنەوەت
خەوی لە چاو سارد کردوومەتەوە
سینیی دانەوێڵە بژارکردنم هێنایەوە ناو خێزان
بڕوا بەوە دەهێنم چرا لە ئەستێرە گەورەترە
ئەڵماس بڕوای هێنا
دوای مردن هیچ درەوشانەوەیەك نییە
سینیی دانەوێڵە بژارکردن
لێواری ئاوێنەیە و یادەوەریی ماندووە
بەردەوامیش گلێنەی دەفڕێت
ئاخاوتن لەگەڵ خاڵخاڵۆکە فەرامۆشی چاوفڕینە

١٤٣

له ماوەیەکی کەمدا
ناتواندرێت ژیان و مەرگ ببینی
دێوجامەش تابلۆیە
له تەنیشت ڕووبارێکی بێ پێچی وەك
شیری تازە هەوێنکراو خەوتوو
بنەماڵەیەك له سەیران و وەرگرتنی چێژی تەواودان
ماسی له ئاودا خۆی نقوم کرد
له لەخۆباییبوونێکی بێ ئەندازەدا
کلکی هەڵدەبڕی و هێڵی دەکێشا و گازی دەگرت
له دووریی یەك دوو مەترێکیش
لەسەر ڕەژوو گۆشتیان دەفرۆشرا
کفەکف و قرچە قرچەی برژان
ئاهی حەز له ژیانبوونە دەدرکێندرێن
بەچاویلکەیەکی هەتاوییەوە له کەنار وەستاوە
هەر بەو شێوە نەرمونیانە
دەبێت قسەکانمان لەگەڵ ژیان و مردندا بکەین
باڵندەیەك بە باڵی بای ڕژاندە ئەم ناوەوە
ئاهەکان بەگۆرانی دەڵێ

١٤٤

لە منداڵی بەهێیەکم کرد بەدوو کەرتەوە
کەرتێکی بەهەشت
کەرتێکی دۆزەخ
هەتا ئێستاش لە کەرتی بەهەشت دەخۆم و تەواو نەبووە
چاوم ڕۆشنتر بکەوە دەچمە ناو پەڕەکانی تاووسەوە
کەرتی دۆزەخ نایەتە ناو دەستەوە
قەل لە نزیکییەوەیە و دەیەوێت دەنووکی لە ناو تەڕ بکات
پاشان لەسەر قوڵفی گۆزەی شەراب
پشوو بدات و خەیاڵی بەدەوروبەردا بسووڕێنێت
پیلان بۆ شێواندنی پەلکەزێڕینە دابنێت و گیا بشکێنێتەوە
سێبەری قەل خۆری نایەتە ناو
پەری لە سێبەردا نین
ناوی نهێنیی سەرپەرشتیاری بەهەشت پەرییە
ناوی نهێنیی پەریش خۆرە
ئەی منداڵیی بەهێیەکم بە دەستەوەیە
چاوم دادەخەم و دەیهاوێمە ناو ڕووبارێکی بێگەردەوە
کێ بەمن دەچێت
بیگرێتەوە بۆ تاهەتایە لە کەرتی بەهەشت دەخوات
ئەی شاعیری ناو پەڕەکانی تاووس
بەهەشت و منداڵی دوو لاڕوومەتی دەموچاوێکی خودایین

١٤٥

نازی چاو هێشووە ترێیەکی پڕ و مەستە
ڕژایە ناو ئەو کووپەیەی
لەسەر سێپای
منداڵی و
گەنجی و
پیری وەستاوە
کزەی جەرگ و بەیاد ژیان
بینینی لە نێوان زەوی و ئاسمان ڕاگرتووە
بینین هەڵدەچێت و دادەکەوێت
چۆکی دەدایە سەر زەوی و دەستی خانەدانی ماچ کرد
هاواری کرد تکایە دایك و باوکم مەکوژن
ئەو هاوارەیە درێژ بووەتەوە
ئێمەش بەناویدا تێ دەپەڕین
لەرزینێك لە گەروودا ماوە

١٤٦

ئەو وشە داستانییانە چین لە باڵتەوە دەڕژێن
ئەی باڵندەی خێرا فڕیوی ناو ئەفسانە پاشاییەکان
ئەڵماس نابریسکێتەوە
چ گلێنەیەکە لە ناو چاویدا ڕسکاوە
جاڵجاڵۆکە تەونی بەدەوریدا چنی
پاشان بە سەرنجێکی قووڵەوە تەماشای کرد و ڕۆیشت
باڵندە یادەوەرییەکی بەهێزی
لە چنینی موورووی شاڵی پاشاژن هەیە
موورووی شاڵی پاشاژنیش دەزانێت
باڵندە لەبەرچی ماندووە و چ گلێنەیەك لە چاویدا ڕسکاوە

١٤٧

مەسیح لە سوورانەوەی بە دەوری زەویدا خوڵقا
لە بەهرەی ناوچەوانی شاعیرێکی خودایی
سووری ژیانی تەواو کرد و خاکی حەڵاڵزادە وەری گرت
هاتە ناو خوێنی زێوان و فێرە لێبووردەیی بوو
یەکەم ژەم خواردنی لە خوانی ماڵی مندا خوارد
لێوی بەزمان سرپییەوە و ڕوخساری بە یادگاری درەوشایەوە
خوێدانێکی وەك پەند و حیکمەت کردە دیاریم
دەستی لەسەر دڵم دانا
دڵێکی خۆڕسك و شیرپاکە
تاسە لە زەوی دەچنێتەوە
لە شەقامەکان دوور بکەرەوە
بەسەر شۆستەدا بڕۆ و سڵاو بکە و دڵ بگێڕە
تەمەنی جوامێریت لە سوورانەوە بەدەوری زەویدا درێژ دەبێتەوە
لە پێناو ئاسوودەییی گژوگیا بڕواداربە
وێنەی زۆردارشکێنێکی سروشتخواز لە ئەلبوومت
چاو هەڵدەهێنێ و هەموومان دەبینێ
هەتاوی نیوەڕۆی بەهار هەقیقەت نییە
گۆرانی ناڵێ و نانووسێت
لە ئاخاوتن لەگەڵ تەمدا زاووزێ دەکا و دەفتەری ژیانی
لەسەر دووگردی نوێژدا لە بیرچووە
لە ئاوڕدانەوەیەکیدا چاوی ڕژا
ئێستا لە هەموو کاتێك خێراتر لە پردەکان دەپەڕێتەوە

١٤٨

گەنجینەی نادیار مێژووی بۆ چاخی جوانی دەگەڕێتەوە
چاخی جوانی
واتە کە گورگ زانی کون بۆ خۆی لێ بدات
مەمکی بۆ بێچووەکانی داگیرسێنێت
مەمك بەڕاستی مەشخەڵە
چوارچێوەی وێنەی پیاوی ئەدەب و جەنگ مەرجانە
چاوی لەسەر هەموو شت هەڵگرت
گیانی داماوی لە ناو چوارچێوەی مەرجان
سەرقاڵی ئەوەیە
چ ڕێگایەك مشتوماڵ بکات
گەنجینەی نادیاری لێ هەڵگرێتەوە
ڕێگاش دوژمنداری دەکات
گەنجینەی نادیار لە ناو خۆتدا جێم بهێڵە
دەتوانم بژیم و زەوی بۆ بۆنخۆشبوون ئاوڕشێن بکەم

١٤٩

له بەرزاییی گوندەکانەوە
دارستانی گەورە و بە ئاخاوتن
فریشتەی مێ
موتوربە و جۆگەیان پاك دەکاتەوە
چاو پڕ دەبێت و دەڕژێتە سەر
کتێبی پەیامبەرە ماندووەکان
گوێ هەڵخستنێکی دوور و درێژ و هەست ڕاگرتن
دڵی پڕ لە ڕووناکیم تواندمیەوە
دڵ پیرۆزباییی لە هەموو تەماشاکردنێك دەکەم
دەتوانم ئەو شتانە ببینم خودا بژاری کردوون
مانگ هەڵات و تریفە ئاخی هەڵکێشا
ڕوخسارەکان تین و شەوقیان لەچاوم دا و کوێر بووم
بەتەنیا لەگەڵ دلۆڤانیی دڵ مامەوە
تەنیا لەگەڵ دڵ مانەوە
هەیوانی ماڵت پڕ دەکات
لە بۆنی شکۆ و دڵنیاییی متفەڕك

١٥٠

سەرەتا زەمین چاوێکی گەورەی هەبوو
خۆشبەختە کەسی نەبینی و کەسیش نابینێت
تا لە ناو هەناوی خۆیەوە نەبن
ئەرێ زەمین لە پای چیدا دەمانکوژێت
ئەو وەستایەی زۆربەی خانووی گەڕەکەکانی شاری
دروست کردووە
ڕاوەستاوە و چاوی بەچاوی گا
دەگێڕێت و بیر دەکاتەوە
لە شڵەژانێکدا حیکمەتێکی درکاند
جانەوەران بێدەنگ بن
تارمایییەك خەریکە دەبێتە مرۆڤ
ئارەقەی دڵ و گیانی دڵشکاوان دەسڕێ
نیشانە ونبووەکان دەدۆزێتەوە و دەڵێن
گریان قەت بە پێکەنین نابێت
وەستا گرەوی لە چاوی گا بردەوە
گەڕەکێکی تری لە چاوی شەودا
لەشێوەی دڵ بەڕووناکی ئافراند
قەدەغەیە تارمایی پێی بنێتە ناوی
حەکایەتی دروستبوون دەگۆڕی

١٥١

تێکۆشام بۆ ئەوەی بیزانم
بێ سوود بوو
ناچار پرسیم
ئەرێ ئەی ڕەقیب کورد ماوە یان نەماوە
ئەوەی لە بزەی مۆنالیزا بزرمان کرد
لە دڵ و گیانی گەرمی
گۆرانیی لۆرکێ و لۆرکێدا نایدۆزینەوە
مشاری کارەبا
نەیتوانی مێشوولەی گەڕی شەق بکات

١٥٢

زیاتر لە هێزی خۆم
بەڕێگایەوە بووم و پشووم دا و بەڕێ کەوتمەوە
ڕێگا یەکەم سەرچاوەی
لە نێوان لێوەکانیەوە پاراستووە
لە بیرە خۆیمان ناباتەوە
هەمیشە دەمانهێنێتەوە بەرچاو
دەستبڕ و دەعبا هیچیان
لە سەرچاوەی یەکەم پێ ناخوێندرێتەوە
لەبەر جۆرێکی تری خوێندنەوە
دەفتەری زێڕینم لەسەر مێزیان دانا
پەنجەمۆری سەرچاوەم
لە ناوچەوانم دا
پێویستم بە هەوای کەروێشکەی
گەنم و جۆ هەیە
بەبێ هەوا
ژیان بەهرەیەکی کاریگەری تێدا نامێنێتەوە
دەبێ ناوچەوانی ماچ بکەم
گوڵەگەنم و جۆی لاواندووەتەوە

١٥٣

گوڵ خەریکی ژیانی تایبەتی خۆیەتی
با خۆڵ نەکاتە چاوی
باڵندە خەریکی ژیانی تایبەتی خۆیەتی
دەوری هێلانەی بە بەردی بەنرخ و ئەفسانە بچنێت
کاتژمێر خەریکی ژیانی تایبەتی خۆیەتی
دەستی لەسەر دڵیەتی بۆ ئەوەی درۆزن دەرنەچێ
قاوەچی خەریکی ژیانی تایبەتی خۆیەتی
لێوی پیاڵەی بەرەو ناسکی و نەرمی ببا
کەروێشک خەریکی ژیانی تایبەتی خۆیەتی
نازی گیای تەڕ و نازی
ددان هاتنی بێچووەکانی بەراورد دەکات
کۆمەڵێك ژن و پیاو بەشەقامدا غار دەدەن
سەکۆی باخچەش جانتای دەستی لەسەر جێماوە
بێدەنگی ئەم دەوروبەرەی سووتاند
ئێرە دەڵێی شەوە
ئاگر جوان لە ناوی دیارە و کوڵمی سوور کردووە

١٥٤

دووپشکێك لە بورج و قەڵای
شارێکی خۆشباوەڕدا خۆی مات داوە
هەوڵی ژیان خۆشکردنی خۆی دەدا
دووپشکم وەك گۆرییەکی دڕاو
لە پێ داماڵی و فڕێم دا
مردار بووەوە
مرداربوون لە ڕۆژی پشوودا
هەتاو ڕەگ و ڕیشەی درەخت دەلاوێنێتەوە
لەگەڵی بەڕێ دەکەوین و دەگەین بە ڕەگ و ڕیشە
ناو لەو بورج و قەڵایە دەنێین کێڵگەی خۆخ
کە ڕوخساری نواڵە
لە ناوی بۆنی بەهاراتی ماڵە
ماڵێك کە باڵندەیەك تازە لە کۆچی سوور گەڕاوەتەوە
لە سندووقێکی کۆندا کلیلی بۆ هەڵبژاردووە
بەدەنووکی گرتوویەتی
چاوەڕوانە لێی وەربگرم

١٥٥

مرۆڤ ڕووەکێکی هەستیارە
خۆر بە تەواوی لێی نەدا
لە ناوەوەڕا خاو دەبێتەوە و بەلادا دێت
ناوێرێت لەسەر قەرەوێڵەدا بنوێ
چونکە هەموو مردووەکانی نەخۆشخانە
لە سەر قەرەوێڵەدا مردوون
چاوی هەست و جوانی پڕە لە ڕووەکی هەستیار
وەشاندنی باڵی باڵندە
هێزی هەستیاری دەخاتە پێشبڕکێوە
لە سەرکەوتنی پێشبڕکێدا
دڵ دەچێتە ناو ئەو خۆرەی
بەتەواوی لە مرۆڤ دەدات

١٥٦

گوێیەکانت چارەنووسی منن
ئەگەر بەکێش و سەرواوە
لە ئاست ڕازمدا کراوە بن
وەك کەس مەیەرە بەرچاو
وەك کەسیش بزر مەبە
گویٚ لە خۆیدا باخچە و ماڵێکی پاراو و خانەدانە
زەوی ناخۆش و ترسێنەرە
باران دەگەڕێتەوە شوێنی هەوەڵی
هێز دەدات بەجۆگەلەیەکی خوڕ
کەروێشکیش گوێیەکانی دا دەست خودا
وا خەریکە قۆرتێکی بچووکی خوێن دروست دەبێت

١٥٧

کاتێك وێنەی پیاوێکی ناکەس
لە دیوار دەهێندرێتە خوارەوە
دیوار بێ هەناسە نامێنێتەوە
شەقام تاولەرز بەری دەدا
منداڵان پێڵاویان بە پەڕۆیەکی نەرم دەسڕن
مراوییە مل و گەردەن ڕەنگاوڕەنگەکان
بیرکردنەوەی ماسییان لە ئاو دەرهێنا
لەسەر تاجی پاشایان دانا
چووە خوێنی شەهیدێك
بوو بە خەون و سرووودی گەرم
مراوی و ماسی
لە پرچی منداڵەکانمان نقوم دەبوون
ئارەقە لە ناوچەوانی پاشا چۆڕا
دەست و پێی لەرزی
وێنەی خۆی پێ لە دیوار نەدرایەوە

١٥٨

پیاوێکی پیر هەموو ڕۆژێ لە نێرگزی دەپرسی
ئەرێ تەمەن چۆن دەڕوات
پشتی بە درەختێکی تازە چرۆداو گەرم کردووەتەوە
هێشتان سێبەری عەردی ڕەش نەکردووە
سەرنجی بەرسینگی کۆترێك دەدات
کە خۆر لێی دەدا
پەڕێك لە سینگی کۆتر
شکۆی جوانییە
دیواربەندی قەڵای هەولێری پێ ڕەنگ دەکەم
منی لە خۆیدا کوشتووە
نهێنییەك لە چرۆی ئەو درەختە هەیە
کە پیاوە پیرەکە پشتی پێ گەرم دەکاتەوە
پشتی پیاوی حەکیم
وەك درەختێکی بەهێز چرۆ زیاد دەکات
باڵندە بۆ تاسەی خوێندن
گوێی دڵی بەدڵمانەوە دەنێت
چەپکێ پووش دەهاوێمە سەر کەپر
بۆ سێبەر و شکۆی وەڵامی نێرگز

١٥٩

لە دەستە نەرمونیانەکانی دایکە زەوی
نانێکی گەرمم وەرگرت
هێزێکی زۆر جەستەی بەهێز کردم
ئاسانە بۆم
بەردێکی گەورە لە کێو بهێنمە خوارەوە
ڕێگا بکرێتەوە و پەیکەر و تابلۆی لێ دابندرێت
ڕەنگ لە پەلکەزێڕینە ڕاناکات
هەڵبژێردراوێك خۆی ئامادە کردووە
بۆ ئاشتکردنەوەی دوو پۆلە باڵندە
شەو لە ناو کراسی مار خەوت
ئاسان بوو بۆی
گیان گۆڕینەوە لەگەڵ ڕاوچی
ڕاوچیش ترس لە سیمای باڵندە زیاد دەکات

١٦٠

هەورەتریشخە و برووسکە
لەگەڵ یەك چەند نەرمونیانن
موورووی ڕەنگاوڕەنگ ڕوو دەکەنە
ناو قۆرتی مووروو مووروویانێی کیژان
پاشان بەڕستەی وەدەکەن
دەیکەن بەخەناوکە
بۆ پیریژنەکەی مامانی شار
لە ناخی ناخەوە سەرنجی خەناوکەی
ملی مامانی شار دەدەم
کە تاسەی نەزۆکی دادەمرکێتەوە
بێ چاوترووکان دڵی دەڕژێتە ناوچەوانی منداڵێك
خانە سستەکانی جەستەی زیندوو دەبنەوە
باران نەرم و سەنگین دادەبارێ
قۆرتی مووریانێی کیژان لێوڕێژ دەبن
ئاوازێك لەسەرەخۆ دێت
دەست بۆ ڕووبار و باخێك درێژ دەکات

١٦١

لە هەموو شوێنێك بەهەشت و دۆزەخ بۆ ژیان هەیە
گوێم لە نوێژتە
نزا و درووودەکانت بۆ منن
ڕێگا سەهۆڵبەندان نییە
دەنگی مێوانداری
زەنگوڵەی ملی مامزە
لە ناو پاوانی پاراودا
دەنگی ماڵئاواییش
غژەغژی ڕادیۆیە
لە کاتی بەرنامەی گەشتی ژیانی داهێنەران
جغارەی ناو تەپڵە
دووکەڵێکی باریکی لێ بەرز دەبێتەوە
باڵندە لە ناو تەمی سەر دەریا
دەنگی خۆش دەبێت
دەیباتەوە سەر دەنگی زەنگوڵەی ملی مامز
لە ناو پاوانی پاراودا

١٦٢

حەوت جار بەشداریی پێشبڕکێی وەرزشی تیرهاوێژیم کرد
حەوت هێلکەم ترووکا
حەوت جۆگەلە لە یەکتر نزیك بوونەوە بۆ مەلەوانیی بێچووە مراوی
حەوت گوڵەگەنمم پڕ شیر بوو
حەوت باڵ لە کووپەی گەنجینەم ڕوا
حەوت پەندم لە تابلۆی شاردا هەڵواسرا
حەوت پشکۆم بووە فەرامۆشی جەستەی ئاگردان
بەهار خوێنی زەویی هێناوەتە کوڵ و جۆش
سروشت لە حەوتەیەکدا دووبارە لەدایك بووەوە
ناڵەیەکی پچڕپچڕی لە سینەوە هەستا
حەوت ڕەنگی پەلکەزێڕینە
لە پێش چاوی مندا ونە
ئاوێکی سازگار لەچاوی پەلکەزێڕینەوە دەڕژێ
تەنیا جوانەمەرگان لەکاتی سەرەمەرگدا دەیخۆنەوە
گرێیەکیش لە ڕەنگ دەدەن

١٦٣

هیچ شتێکم بەمێشکدا تێ ناپەڕێ
تەنیا سەرگەرمی ئەوەم
زەوی چەند ڕووڕاست و بە هەستە
بەئاوی ژێرزەوی جلوبەرگم دەشۆم
بە لکە دارێکەوە هەڵی دەواسم
هەستی لکەدار و هەستی جلوبەرگم
برای شیرین
بەتاسەوە سەیری با دەکەن
با لە هەموو شوێنێکەوە هاتووە
ڕێگای دوورمان نیشان دەدات
بۆ چوونە سەرکار و دیدەنی
زیندوومان دەکاتەوە
ئاڵای خەونێك
بەرانبەرمان دەلەرێتەوە و شادمانە
دەیەوێ سێبەری لێمان دا و دەست بەباڵمانەوە بگرێت
تەنیانامێنینەوە
بڵێی هیچ هەبێت
لە نێوان بای ناودارەکان و تەنیاییی ئێمە

١٦٤

پەنجەکانی دەستمیان بەداوێك بەیەکەوە گرێ دا
لە پشتی دەستمیان نووسی
کلیلی گەنجینەی دنیات بەدەستەوەیە
بەدەمی بەخێرهاتنەوە فەرموویان
ئاسوودەبە بەخت و ئومێد هاتوونەتە پێش دەرگات
زەویوزارێکی زۆریش کێڵگەن بۆ بەرهەم

١٦٥

لە نزیك ئەو درەختەی لە ژێر گرانایی بەفر بەلادا هاتووە
دانیشتم
کڕنۆشم برد و چوومە دۆخی نوێژ و دوعا
لە ساتێکی نادیاردا
شالوور پێناسەی گوڵی دامێ
دڵم وەك دەبدەبەی ڕەنگاوڕەنگ
هەڵدایە ئاسمان
دڵ و
دەبدەبە و
ئەستێرە
بۆنی ناوە دێرینەکان بە بەرکەپوومان دادێنن
بەردی جوان و خانەدان دەکرێن بە پەیکەر
با ئاشنایە بەتەواوی دڵەڕاوکێی مرۆڤ
لە ژێر خۆڵیشدا نانوێت

١٦٦

کات چۆنی دەست پێ کردووە
ئاواش کۆتاییی دێت
پاشا بۆ خەو و خەونێك
لە ڕۆخ دەریا تاجی دانا
لە جۆلانەیەکدا خەوت
کاتژمێرێکی زێڕی لەدەست دابوو
دەست و پێوەندەکانی
بەدزییەوە تەماشای کاتژمێرەکەیان دەکرد
ڕووناکییەکی نزم لە جۆلانەکەی دا
پاشا بێ هێز و نەخۆش
سەری خستەوە ژێر تاج
لە ژێر چاوەوە تەماشای
کاتژمێری دەستی کرد و هەناسەی توند بوو
سەری هەڵێنایەوە
مێژوو لە ناو هاڵاودا ون بوو
ئیدی تەماشای ئەلبوومی
سروشت و گێژەنی ژیان دەکەم
هەواڵی دڵی گەرم و نەرمی زەویش هەر دەزانم

هەولێر ٢٠٠٩

سروودی زەوی

لە کتێبخانەی تایبەتی بابا تاهیردا

گامێش بۆ گیای ناو زەلکاو ملی درێژ دەکات
کەڵەبابیش لە کاتی بانگدان
tووتی بێ چاووڕوو دەم دەکاتەوە
لە نزیك
ڕەگ و
گۆپکە و
خونچە
دەوەستێ و پێی لە زەوی دەخشێنێ
نەخشی ناوچەوانی بەردی بۆ دروست نابێ
کرانەوەی دەمی خۆی
بە کرانەوەی دەمی
ڕەگ و
گۆپکە و
خونچە
بەراورد دەکات

پوولی پۆستەی لە بن باڵی دەدەن
گوێڕایەڵە و دان لەسەر دەستی نانی نانی دەخوات
بۆ کام لا هەڵی دەن
سەر لە ڕێیە و ڕووگەنمای دادەخا
خەڵات و بەراتی درۆفرۆش
یان پیسی و پۆخڵی و بۆنی ورچی تەپ و حۆل
دەمە بۆڵەی جادووبازان لە قاوغی کیسەڵێکدا دەمێننەوە
ئەرێ خۆر بە پۆستاڵ یان بە پێڵاوی ئاوریشم بۆ لامان دێت
مێژوویەکی لە هاتن و چوون هەیە و لە نوێژدا دەلەرزێت
بانگی بەیانی دەستی خێرە و چرچ و لۆچی ناوچەوانی دەمرێنێ
نادیارییمان دەبینێ
ئێمە هەمووومان بێدەنگی خودامان نووسییەوە
ئێمە هەمووومان بێدەنگی خودامان نووسی
ئێمە هەمووومان بێدەنگی خودا دەنووسینەوە
ئێمە هەمووومان بێدەنگی خودا دەنووسین
لە ئاوێنەی نووسیندا دەستێك دەبینین
جێگۆڕکێ بە دەنگ و بێدەنگی دەکات
لەم جێگۆڕکێکردنەدا
هەموو ئاوازێك دەچێتە ناو دەنووکی درەوشاوەی مەلی خۆشخەبەر
مژدە و بینینێك
بۆ هەڵهێنانی چاوی ئەفسانەی گیای چوار وەرز
بەختەوەری و دروودی سەر زەمین
ڕووداو و دیمەنی دڵتەزێن و تاسێنەر نین

فەرمووم لە باڵندەی ئاویی کرد
بۆ وشکاییی کە ڕەگی بەهات و بیرەوەری تەڕ و پاراوە
فەرمووی باڵندەی وشکاییشم کرد
بۆ قەراغ گۆلاوی سەر بە شەختە
شاڵێك بۆ شاژنی ژیان بچنن
دیار بوو کتێبێکیان خوێندبووەوە
بەرژەوەندیی دارێك نووسیبووی
باڵندە دەستی ڕەش و سپی
درێژی مرۆڤ دەناسێت
ڕووخۆشیی سروشتیش
دڵنیایە لەو زەوییەی کە هێلکەی لەسەر دادەنێ
زەوی گەف لە زەوی پەروەر ناکات
هەموو شتێك لەبارەی ئێمەوە دەزانێت
تەنیا لە دەمەدەمی مەرگدا
خۆبینین بە ڕوخسارمانەوە دەردەکەوێ
دەزانێت پاش چەند ڕۆژ کرم لە جەستەمان پەیدا دەبێ
سەرەتاش کامە بەشی دەخوات
لە ناو دڵ و دەروونی زەمیندا
ژیان بە دڵخۆشی درەختی تازە ئاودراو
دەمانلاوێنێتەوە و دەجریوێنێ
ئەو پیاوەی
لەسەر سینگ خۆی داوە بە زەویدا
بۆنی هەڵووژەی ترش و مزر

چاوی تێرخەوی دەبریسکێنێتەوە و دڵی بەهێز دەکات
دڵم پڕ بوو لە گریان
گریانی خۆم لە گۆرانییەکی میللیدا دۆزییەوە
شەپۆلی دەدا
ئای خەڵوەتی دڵ
تەماشای هەر کوێیەکت دەکرد
سەرنجی ئەویم دەدا و سەرنجم دەڕسکا
دڵ ڕێنماییم دەکات و ئەوەی ئەو پێم دەڵێت
ئەو لە نەخشی ناوچەوانی بەرد دەنووسم
چەتەی پێڵاو گەورە لە خەودان
ڕێگاوبان هێشتان
دڵیان باش لێ دەدا و تۆزاوی نەبوونە
دەرگای کێڵگەی پەرژینکراو
بە پەنجەی فریشتە و خوداوەند مۆر کراوە
پووشی قەراغی ڕێگا خەواڵوون
ئەسپ بە ماتی بە تەکیاندا دەڕوات
بیر دەکاتەوە و سێبەری مافووری نەخش دێرینی شارە
نادیار نەبووە و نادیار نییە
تەمەنی جوانوویی لە ناو درکی دەم تیژ و نزیك گورگ گوزەراندووە
سەر ڕادەوەشێنێ و چاو هەڵدەبڕێ
دەموچاوی کاروانچی
وەك لافیتەی هەواڵێکی ناخۆش دەبینێت
پووشیش خەواڵوویی بەری دەدا

گەرمایی دەمی ئەسپ هێزی دەداتێ
هەموو ناخی بە پیتی زەوی دێتە کوڵ
بەس نەبوو
حاجی لەقلەق دوا شەهیدی هەولێر بوو
بەس نەبوو
قومری دوا شاعیری ترپە و هەست و تاسە بوو
بەس نەبوو
ئاو و خۆڵ و با خۆکوژی کەوتە نێوانیان
ئاگر دوا ناوبژیوانیان بوو
بەس نەبوو
هێزی ئاگر کوژێنەوە دزی پەتاتەی بەراز بوون
بەس نەبوو
شەوی پێش هەڵبزرکاندنی کولێرەکەم
زانیارییەکم لەبارەی تالانی چاڵە گەنمەکان خوێندبووەوە
پرچی لەبەر باران خوساوم ڕێك خستەوە
ئەسپی ڕاویشم بە ملوانکەی کیژی کافرۆش بەستایەوە
فروفێڵ لە نێوان کڕیار و فرۆشیار
ئاڵۆزیی بازاڕی پاش جەنگ
هیچ شتێك لە بەرهەتاو ناتوێتەوە
بەفریش دۆخی دەگۆڕێ
دڵەخورپێیەکی مات و ترسناك سەرتاپێی لەرزاندووە
هەتاوی پێش ئاوابوونیش ئەو هەستەی بۆی هەبوو
تووتی کە حەزی لە خواردنی پەپوولەی وشکبووەوەیە

چاوی لە هەنگاوەکانە ئاخۆ ڕێگا ون دەکەین یان نا
تێی ناڕوانین و فەرامۆشی دەکەین
خۆی دەخواتەوە و دەروونی قوڵپ دەدا
پەڕ لە کلکی دەردەکێشێ و هێلکەی دەشکێنێت
ڕێگای خۆڵ باراناوی تێدا کۆدەبێتەوە
شەقامیش ترووسکەی چاو هەڵخەڵەتێنەر
ژیان ڕووی خۆش کرد و بزەیەکی نواند
هەندێك دەڵێن سەرەتای ڕێگا فەڕ و جوانییە
هەندێکیش دەڵێن کۆتایی
ڕێبواری سەرەتا و کۆتایی بووم
کۆتاییش وەك سەرەتا
هەمان هەستی بۆم هەبوو
سەرنجی درەختە بەرزبووەکانی ئەم دەست و ئەو دەستیشم داون
ئەی گیانەوەر و ڕووەك
سەوڵ و هێزی دەست
هێڵ و وێنە
باڵکۆن و سەکۆ
فەڕ و جوانی ڕێگا هی کێیە کێ
یاداشتی خۆی نەنووسیوەتەوە
تیشکی ڕۆژیش بەدەوری خۆیدا
دەسووڕێتەوە و نازانێت کۆتاییەکەی کەیە
یان کوێندەرە
زەردەخەنە پاشماوەی تیشکی نیانە و ئەوەندەی چاو و دەم بگرێ سۆزپژێنە

وەختێکی زۆری ویست
تا درەختی بەختم لە قۆپەنە خۆڵی چارەنووس ڕواند
دڵ ناتوانێت فێڵ لە گیان بکات و شتی لێ بشارێتەوە
دڵ و گیان لەگەڵ یەکدا تەرازوون بە دەستی فریشتەوە
باڵندە پێ و باڵی
بە چیکڵدانەیەوە گرت
ئێمە لە برسییەتییەکەی نەگەیشتین
لە ناو دڵبەردی و نامەردی درۆفرۆش خنکاون
هەڵفڕن بۆ سەر درەختی بەختم
بەچکەکان دابەش ببنە ئاسمان
لە ئەستێرە و
مانگ و
خۆر
نزیك ببنەوە
شێوازی گفتوگۆ ئاسانە
داکانە و بابانەش درەختی بەخت
دەپارێزن و چاودێریی کرانەوەی قۆزاخەی پەمۆن
ئەستێرە لە ناو گەڵا و بۆنی خودایيدا
بە پڕشنگی بڵندمان دەکاتەوە
بۆ نزیك
میوەی سەرلك و
هەوری ئاواز نەرم و
خۆری پشوو خۆش

دەنگی ئاسمان هەموو بەختەوەرییەکانی بۆ زەوی دەگەڕێنێتەوە
خوداوەند ئاماژەیەکی بۆ کردم
درەختی بەختت حیکمەتی پێغەمبەران
بۆ سمۆرە و باڵندە دەخوازێت
ئاوات خواستن نیگای لە ناو شکۆ ڕوون دەبێتەوە
چرای بەهێزی چاو
دەمودووی نەرمی دیوان
هۆگربوونی باڵندەی کۆچەری
کرانەوەی گوێچکەماسی
بەشە هەتاوی نەشونمای بۆ دەهێنن
بەدوای ئەو بەشە هەتاوە چووم
وەك ئەوەی بەدوای تەرم و تابووتی دوا کەسمەوە بم
مانگ لە ناو دەستمدا خۆی خزاندە تەنکایی ئاو
لە دڵم دەچوو
دڵم لە ناو سینگم بێت
یان لەسەر زەوی وەك یەك وایە و یەك کێشیشی هەیە
دەکەوێتە ئەو شوێنەی زەوی
کە خۆر تێیدا هێز دەداتە
ڕەز و
باڵ و
گوان
برادەرانم بابا تاهیر و هوما
لە ئاسمان مەیەنە خوارەوە

چاوی کوشتن و بڕین هێشتان نەنوستووە
دڵتان نەیەتە سەرلێوانتان
زەوی دەموچاوی گەش و گەرمە و ئەسپ بەو ناوەدا تێدەپەڕن
خۆریش بە ئاڵۆزی لە دایك نابێ و لە سواران نادا
باباتاهیر مووروویەك لە نێوانماندا بزر بوو
مووروویەکیش لە مشتووی خەنجەری هوما کەوت

کانوونی دووەمی ٢٠١٠ هەولێر

هەڵاتن لە گۆرانی

لە ڕێی گۆرانی گەڕامەوە ماڵی ئاسوودەیی و پیرۆزی و حەوتەوانە داگیرسان
شانەی هەنگوین و قۆزاخەی ئاوریشم بانگهێشتیان کردم
چۆنم نیاز بوو ئاوها دواندمیان
پەنجەم لە پێڵووی پێغەمبەر خشاند و چاوم لە سەر جوانی هەڵنەگرت
لە خەیاڵ ژیان پەیمانی دڵنیاییيە
نێرگز لە پەرداخە ئاوی ناو ماڵیش گەشە دەکات
خوناو چەند بێ بەزەیی و پڕ ئیرەیییە
تا نیوەڕۆ نامێنێتەوە
بەیەکەوە نوێژێك بکەین و درووود
بۆ هەستیاریی زەوی بخوێنین
مرۆڤ سرووش و چاوی یادی زەوییە
لە ناوەندی خوان دادەندرێ
دەمەوێ گوێت لێ ڕابگرم ئەی ئیرەیی
بزانم بۆ بەرانبەر پەنجەرەیەکی دووڕوو داماویت
دەستیشت بە خۆتدا شۆڕ کردووەتەوە
لێکدانەوەت بۆ
هەڵەی مەرگ و
کووژەکەی شین و
نەمریی و
زیندووبوونەوە
چییە

کەڵەکێوی لەگەڵ سووڕانەوەی هەر ساڵێك
قەفێك لە شاخی بەرز دەبێتەوە و مووی دەوەرێ
سمیشی زەوی زیاتر داگیر دەکات
بە دوودڵی سمی ناجووڵێنێ
بەڵام کاروانچی و ڕێگا بڕوایان پێی نییە
حیکمەتی چوونە تەمەن لە چیدا ڕوون دەبێتەوە
لکە دارێك بەو دیوارە دابکوتە
کە هەتاو گەرمی کردووەتەوە
کڵاوی سەر و
ملپێچی مل و
قایشی پشت و
پێستی ناخی پێ هەڵواسە
زمانت دەبێتەوە
زەویش لە یادەوەرییدا ئەم یادگارییەت تۆمار دەکات
یادەوەریی زەوی نهێنی ئاگرە
لە یەکەمین پرشەیدا سروشت خۆی ڕازاندەوە و ژیان دەستی پێ کرد
تریفەی مانگ بەسەر گەڵای درەختەوە جوانترە
لەوەی لەناو گۆلاو بەرچینچکەی مردن بیگرێ
سییەکانی درەخت بای سەرمانگی لێ دەکەوێت
ئەرێ ئەستێرە بۆ لە دەوری مانگدا
تاجی درەوشانەوە لەسەری خۆی دادەگرێ و لە لا پەنای دەدا
نایەوێ ڕوخساری ببیندرێ
ئانیشکت لەسەر ئەژنۆت دانێ و قەفی زنجیری کاتژمێرت بژمێرە

تەماشای بەرزبوونەوەی دوعای سپی بکە
داوێك لە برژانگی فڕیوت بخە مەترسییەوە
خەیاڵ ببەوە ناو هەستیاریی زەوی
لایلایەی دایك
لاوکی باوك
داستان و چیرۆکی باپیرە و داپیرە
ئاڵای دەستی ئێمەن
دەتوانیت لە سێبەری ئاڵادا
زیاد لە زەردەپەڕ بڕوانی
لەگەڵ گۆرانیش یاریی خلیسکێنە بکەیت
ماسیی حەوز
دۆلفینی ڕووبار
نەهەنگی دەریا
ئەختەبووتی ئۆقیانووس
ئیرەییبیان بۆ یەك تاوی سەندووە
چاوی قرژاڵیش لە ڕوونیدا جاڕسکەرە
وەك مریشکێکی کڕ
تەواوی هێلکەکانی پیس کردبێ
خانمی ماڵ بە بێزارییەوە دانەوێڵەی بۆ ڕۆکات
ترسێك هەناوی هەڵدەکۆڵێ
بای سەر ئاو هەڵی کرد
بە هەموو خانەی لەشم هەست بەهەڵکردنی دەکەم
سووڕی ئیرەییی کورتە و گیانی وەنەوز دەدا

ڕەنجی سەرکێشیش
چاو و
باڵ و
یادگاری و
تاسە
لە خانەی لەشی زەوی دەچێنێ
تەورات لە زمانی مووساوە
ئینجیل لە زمانی عیساوە
قورئان لە زمانی محەمەدەوە
زمان ئێسکی تێدا نییە
شیعریش بە تەنیا و لەگەڵ مندا
ڕەگی ویژدان هەڵمژیوی
پیت و
وشە و
ڕستە
بوارم بدەن
لە گڕوگاڵی
گۆپکە و
شکۆفەی باخچەی ڕەنج و
ئەفسانە و
دڵ
فێری نازپەروەری ببم و ئەستێرەی گەڕۆك بناسم
جۆگەلەی ئاخاوتن بە پێشماندا تێ دەپەڕێ

زمانمان ناسك و دڵمان وریا دەكاتەوە
سروشتی دان بەخۆداگرتوو
بێ دڵیم مەكە و هەستێك لە ناوەوەم گەشە پێ بدە
لە خەیاڵێكی سوورهەڵگەڕاو
كە پردی ئومێد دەخولقێنێ
دوورتر لەوەی
لە بەرزی و نزمیی چاو بەدەركەوێ
خانە خانە لەشی سروشت خۆی دەگۆڕێ
ئەوە هێزی زیندووبوونەوەی سروشتە
منی كردووە بە نەوەی گۆرانیبێژ
دەنگ و ئاواز لە لێكدانی شەپۆل دەبیستم
بیستن لێم دەبێتە مێژوو
نوێژی سەر مردووم بیر دەهێنێتەوە
بای سارد لە دەموچاوی دام
دڵم گیرا
دەست و پلم ڕاوەشاند
تاسە و مووچڕك بەری دام
چاوم بەسەر ئەمسەر و ئەوسەری هێڵێكدا نیشتەوە
ڕستەیەكی ئەزەلی
بێ پەروا و پڕ ئاوات دای گیرساند
دڵی كەفوكوڵداری پیت و وشە دەداتەوە
بە ئاواتەوەیە
پەپوولەسلێمانە دەنووك لە ئاوی بن كووپە بنێ

بۆ تاهەتایە بە دەنگ و ئاوازەوە چینە بکات
وا ڕاهاتووە بڕوانێتە
دەنووکی تەڕ و دڵی گەرمی چرایەك
هەتاو لە هێلانەی قەتێ دەترووکێ
ئەو ژن و پیاوەی لەسەر پردڕا
تەماشای ڕووباری ژێریان دەکەن
مەستن لە ڕووناکیی گڵۆپی ناو ئاو
ماسییش لەناو ڕووناکیدا
کلکیان هەڵدەدەن و سەرنج
لەو ژن و پیاوە دەگرن
لەسەر پردەکەدا لەناو دەموچاوی یەکتر مەستن
تاسە و مووچڕك بەری نەداون
نەرم و نیانیی چاویان هێز لە شکۆی چاوی ماسی وەردەگرێت
ماسیگرەیەك باڵی بەرز کردەوە
دڵنیایی تەنیا لە دەموچاوی مەستدا تەواو ئارامە
قسەی ماسیگرە هی دڵی خۆیەتی و هی کەسی داخ لە دڵ و ئاژاوەگێڕ
نییە
پەڵە خوێنێکی وشك بەناوچەوانمەوە نووساوە
تێکەڵ بەماسوولکەم دەبێت
لە لێومەوە دەبێتە خاڵێکی مۆر
وریایی دڵ ناهێڵێت خەونی ورچی تەپ و حۆل ببینم
لە خەونمدا بینیم
لێو و

شمشاڵ و
نیگا و
هێڵی ئەشق
مردوون
لە پڕمەی گریانم دا و چاو سوور و دەم وشك لە خەو ڕاپەڕیم
کوڕ و کیژەکانم توانییان
دەست لە فرمێسکم بدەن
ئاخر خۆ بڕیار نەبوو هەموو شتێك
کتوپڕ ڕوو بدات
ئەو جێوبانەی لەناوی ڕاپەڕیم
هێشتان گەرمە و ئاهی نائومێدی
لە خۆیدا دەکاتە خەونێکی چاو هەڵاتوو
بە نیازی بینین
پێ لەناو گۆلی خوێندا ناجووڵێ
پاش خەون بینینێك
ناکۆکییەکانی نێوان ژیان و مردن کۆتایی دێ
هەڵێ
بە تەواوی هێزی پێ لە گۆرانی هەڵێ
ئەو ڕۆژەی تۆ هەڵدێی
کووچە و کۆڵان و شار چی بەسەر دێت
ئەدی ئاسمان چی بە زەمین ڕادەگەیەنێ
سەیرکە ئەو گۆرانیبێژە دەڵێی مۆسیقارێکی کوشتووە
سەرەتا تەنیا ئاوازی گۆرانیی ئاسوودەیی

وشەی خودا بوون و ئێمەیان دەلاواندەوە
ئەرێ ڕەشەبای داخ لەدڵ
ئاوازی گۆرانیی ئاسوودەیی دەگوازێتەوە
کوێرەڕێگایەك بە قەراغی دۆڵێکی
هەزار بەهەزاردا درێژ دەبێتەوە
دەگات بەباخێکی هەڵووژە و کونی گورگێك
مێژوو ئەی بووکە مەیموونی گەردوون
مێروولە دەنکە گەنمی بەدەمەوە بێت
ڕووناکییەکی پڕ ڕەنگ دەکەوێتە سەر ڕووی زەوی
هەستیاریی زەوی کۆشکی گیانبازی مێروولەیە
لە دەروونمەوە ئاگرێکی بەجۆش و ئاشنا گەرمم دەکاتەوە
باڵی هەڵۆیەك خۆی لە دەستی ڕاستم خشاند
بەختیار بووم
کڵاو و
بالیف و
لێواری کەشتیی گەشت و
ساباتم
دەبنە هێز لە پەڕی هەڵۆ
لەناو دڵبەرزیی ئەو پەڕەدا
کورتی و درێژیی سێبەرم ناسی
دەست بخەمە سەر سێبەر
هەست بە پلدانی دەماری ناوچەوانی زەوی دەکەم
مۆرانەیەك لەناو خۆڵی تەڕ لوولی خواردووە

خەریکە دەچێتە دڵی درەختێکی دوو بەرەوە
هێزی خوداوەند گەمارۆی دا
دەمی لە کلکی خۆی نا و خواردی
زمانیشی بەناو دەمیدا سووڕاند
قەت ڕۆژێکی وا دڵخۆش لە هەولێردا ڕووی نەداوە
ئاوێنە کە شاژنێك تێیدا تەماشای داوە پرچی سپیبووی دەکات مات دەبێ
ماتیی ئاوێنە دڵی کەفوکوڵداری پیت و وشە دەداتەوە
دەموچاو لە ئاوێنەدا بێ سەروشوێن دەبێ
وێنەگریش کە وێنەت دەگرێ
دڵت دەبینێ
وێنەی نواڵەم لە قۆغەی چا و بەرگی ڕادیۆم هەڵکەند
ئەفسوونم لە ملوانکەی سەر سینگی
دەلیلی شاریش لە نقێمی شینی ئەنگوستیلەی
برینی خەواندم و مۆری لە ناوچەوانم دا
تیشکی یەزدانیی لێت دەدات و ڕێگا ڕاست دێتە بەرپێت
دەست و خەتی ئاشقانەی نواڵە جوان بوو
لەناو باولە دارەکەدا خەبەری بووەوە و ناڵەیەکی لێوە هات
دوای هەناسە هەڵکێشانێکی درێژ
هەموو ناڵەکانی خۆی ڕاگەیاند
پشیلەی ماڵی لاسای کردەوە
دەست و خەت دوازدە مانگی پڕە
لەسەر مێز خۆی ڕاخستووە و بێدارە
کەس سەرنجی نەداوە و نەیخوێندووەتەوە و نەیخەواندووە

دڵم لە تەك دەست و خەتدا
لەناو پەرداخێك ئاو بەهرەدارێکە لە کاری خۆیدا شەیدایە
پشیلەی ماڵی ئاوەکەی بەسەر ئەو ڕۆژنامەیەدا ڕژاند
کەلووەکانمانی تێدا ڕاگەیاندرابوو
میوەیەکی گەییو لە درەختێکی دوو بەر کەوتە خوارەوە
پەنجەی پڕ خوێن و بەهێز هەڵی دەگرێتەوە
نواڵە لە کاتی داگیرسانی دەنکە شخارتەدا
دەستەکانی شل و خاون
بە وریاییيەکی پڕ شکۆوە لە ئاگر و دەستی ڕوانی
ئاخۆ ماستی بۆ هەوێن دەکرێت
یان دووکەڵی لەسەر چاوی مۆم پێ لادەدرێ
چرا هیچ نیازێکی نییە لە داگیرسانی
توورەبوونی ڕووناکییەك
ئەو بایەی گۆماوێك دەشڵەقێنێ
ئەو بەردەی گۆماوێك دەشڵەقێنێ
ئەو مەلەوانەی گۆماوێك دەشڵەقێنێ
ئەو بۆقەی گۆماوێك دەشڵەقێنێ
گەرمایی و فێنکیی زەوی دەکرن
لە سندووقێکی دروستکراو لە ئێسکی پشتی کیسەڵ هەڵی دەگرن
هەر هێندە لە ژیان شارەزا بوویم
گۆماو ناولەپی باب و باپیرمانە و کشاوە
بەهار دەستێکی خێر لەخۆ دیوە
چاڵ و چۆڵی و دەموچاوی سووتاوی سروشت لەچەك دەکات

دەمامك لەناو دەچێ و پاسەوانی ناکرێ
هۆی مانەوە و لەناوچوونی دەمامك چییە
سرکە و
زەیت و
زەیتوون و
ئاوی لیمۆ
تێکەڵاو دەکات
نان و ئاویشمان لە پێشدا هەڵدەگرێت
ئەو دەستانەی نان و ئاومان لە پێش هەڵدەگرن
بڕێ جار ڕەش و زبرن و تایان هەیە
جاری واشە ڕەنگاوڕەنگ و ئاوریشمی
دەست ئاشی بەخوێن دەگەڕێ
سەرم گران بووە
بەرچاوم تاریك
جوانی لە بارێکی شڵەژاودا خۆی پێشاندام
دەموچاوی سروشت بە ئاسانی ئەشکەنجە دەدرێ
مردوو گۆڕیان تەنگە
دەشیانەوێ گوێیان لە نەوایەك بێ
دڵەکوتێی پەپوولەی
بەرچرا و بۆنی بخووری ڕۆژی جەژنیان
بۆ بکاتە ئاوازی ئازارەکانیان
سروشت پزیشکێکی خۆڕسکە
خەمۆکیمان چارە دەکات

پەنجەم سڕە و پەرداخم لە دەست بەر دەبێتەوە
بەسەر خاولیی منداڵێکدا دەڕژێ
تای بەرز بووەتەوە
خاولیی تەڕبووی لەسەر ناوچەوانی دادەنێین
فێنکاییی دەستی خودا فریای دەکەوێ
بەخت وەك ڕۆژ وایە
ئاوا دەبێ و هەڵدێتەوە
هەرچی لە دڵدا بێ هەڵی دەڕێژێ
زەوی قوڕگی گیراوە و کانی بە لەتر دەردەبن
جوانیی چاوێکی تێدا ڕسکاندووم
بەس ئەو بژار دەکات
خۆی و دەستەخوشکەکانی
نوێژیان بڕیوم
دڵیان شکاندووم
شەمێی باڵیان تواندوومەتەوە
کتێبی غەزەلیان گەچڵاندووم
ئەی جەربەزەییی کانی
ئازادیی زەوی ناشاردرێتەوە
ئەم خۆر و سبەینەیە تەواو بە جووڵەن
باڵندە لەسەر دیواری ماڵان دەنگ و ئاوازیان بڵاودەبێتەوە
هەرچی شیر و تیری ناخیش هەیە کەوتوون
سووراییی خۆرنشین ئارامی بە تاسەم دەبەخشێت
تاسەم لەگەڵ خۆرهەڵاتندا

دیداری گوڵەبەڕۆژەی کێڵگەی بەخت بەرهەم دەهێنێ
بە ئارەزووییەکەوە کە بەیادی سەرگەرم و مەستم
لە خەو هەڵدەستم و بلووزی تۆڕ لەبەر دەکەم
تا گوێ لە کوڵانی هێلکە و چای ناو کوورەی دیوار بگرم
دوو چاوی گەرم کە شکۆی دایە حەوای تێدا پارێزراوە
نان و ئاوم لە پێش دادەنێ
باڵندە لەسەر خوانی منەوە دەفڕن و دوعای سپین بەرز دەبنەوە
تاسەی ساتی نەمری دەکەن
پەری ڕوومەت تاڵ
ماری بە فیشکەفیشك
سوێندی ناچاری
دەروونی خەواڵوو
کڕنۆش بۆ دەنگی دڵ دەبەم و بە دڵ دەستت ماچ دەکەم
ئەی دەنگی دڵ
چاوێك دڵخۆشیی لێ بڕژێ
ڕەشکەوپێشکەی تێدا دەرناکەوێ
دوودڵییەکی درێژ
لە ژێی کەوانی تیردا باج دەستێنێ
دەنگی
کلکتەقێنە و
ئاورِوونکەرە و
کەڵەبابی مل ڕووت و
بەرخی دوونگ شۆڕ

دێنە گوێم و دەگەنە دڵم
نابینام و دەستم بووەتە چاو و لە هەستیاریی زەوی دەدرەوشێتەوە
نامەی بۆمبڕێژکراو چ هەواڵێك ڕادەگەیەنێ
ئاوازی توانەوەی چاڵە بەفر
ئاوازی داخستنی ئاگری کوورەی دیواری ماڵ
ئاوازی سوپاس
ئاوازی تاڤگە
دەست و خەتی ئاشقانەی نواڵە جوان بوو
لەناو باولە دارەکەدا خەبەری بووەوە و ناڵەیەکی لێوە هات
منی لەو سەرزەمینە دۆست و دوژمن زۆر
ئاسوودە و
ئارام و
بەسۆز و
تاسە بەتین
لە نامەی پیریی دڵدا بێ وچان داگیرساوم
قەت ڕۆژێکی وا دڵخۆش لە هەولێر ڕووی نەداوە
کات درەنگ نییە بۆ ئەوەی نواڵە بیرەدا تێ بپەڕێ
دوای مردن بە خەبەر دێم
لە ڕێگا ڕۆیشتندا بەهار بەسەر ناچێ

ئەیلوولی ٢٠١٠ هەولێر

دیداری خوداوەندە ناکامەکان

زەوی مەیی خانەانی خواردووەتەوە
قسەی دڵم دەزانێ و هەمیشە تاجی بیرکردنەوە و پشوودانیم
پیاڵەیەك مەیم لە زەویی خانەدان وەرگرت
لە ڕۆژێکی نزیکدا دێت
دەستی سێبووری و پڕ ختووکەی لەسەر دڵم دادەنێ
بە ترپەی دەڵێت پشوو بدە ماندووی
ماندووبوون هێڵ و خاڵە بۆ ئاوازی پیت و ڕەنگی دوا وێنە
گۆشت و دەمار و خوێنی خوداوەندە ناکامەکان
ڕووی پاگژی زەوی بۆ دەنگی نەرمی خۆشەویستی ئامادە دەکەن
باران وەك ئەوەی
بلیمەتی دەروونیی ئاگرم پێ بڵێ
یان بەختەوەریی خۆی ئاشکرا بکات
دەنگی نزم کردووەتەوە و بە نەرمی لە گۆڕم دەدا
ئیدی دەبێ من گۆڕ جێ بهێڵم و بێمە دەرێ
ئایا بەرانبەری دەتوانم چی بکەم و چیم پێ دەکرێ
چاوەکانی زەوی گران بوون
تاسام
واقم وڕما
باڵندە بەسەر
پێڵوو و
خولیا و

یاد و
چڵی ڕاهێنەر بۆ خۆشخوانی بڵاوبوونەتەوە
مرۆڤیش بەسەر کارتۆنی یاری پەیژە و مار و هەمبانەی فوودراو
مار هەناوی زەویی کون کردووە
خۆریش لە ئاسۆدا برژانگی چاوی دەڕسکێ
ڕوونبوونەوەی بیلبیلە یاڵی ئەسپ دەخەملێنێ
زەردەخەنەیەك لە دەم و چاوی زەوی پەیدا بوو
لە پڕ نەما
مامزی تۆقیو ئاوڕ لە کانی و ئاو دەداتەوە
کانی و ئاو دەبنە ئاوێنەی شەو و ڕۆژی مامز
مامز ڕووەو کانی و ئاو دەجمێن
زەوی جارێك چاوی کردەوە و دای خستەوە
لەچاوی خۆشی دوور نەکەوتەوە
کەوی پەڕ و تووك خۆڵەمێشی بەشارێدا نارِوات
ئەو چاوانەی مرۆڤ هەیەتی
لە زەویدا مشتوماڵ دەبن و ئومێد و دەستی تەنگانەن
چاو ئەو شتە دەدۆزێتەوە کە بۆی داگیرساوە
دەچێتەوە ناو هەموو ڕووناکییەك
ڕووناکی بەختەوەریی خۆی ئاشکرا دەکات
ئیدی دەزانێ شەڕی گەرمی گومان تەواو بووە و بێ مەرج دڵنیایە
لە بینینی بێگەردیی ئاسمان و ڕۆشنایی ناو شیری گوڵەگەنم و جۆ
ئەی ئەفسوونی دڵ چاوت هاوتای مۆسیقای سەرەتای گۆرانییە
ئەی ئەفسوونی دڵ چاوت هاوتای هێلانەی ئاوەدانی باڵندەیە

ئەی ئەفسوونی دڵ چاوت هاوتای ئاوێنەی دەستگێڕی بەردەمی بووکە
ئەی ئەفسوونی دڵ چاوت هاوتای بەردەنووسی وێنەداری باپیرانە
کراسی سروشتیش گەردی نەگرتووە
ئەگەر دڵم بشکێنی گەردەلوول کراسی سروشت
لە ڕستەی ماڵان دەڕفێنێ
خۆر سبەینان تامی نان دەکات و بە ئەمەك و خورپەدارە
جوان لە کونی کەروێشك دەدا
کەروێشك ئاکاری خۆر دەناسێ و دەزانی ئەمەکی چییە
ئاگاداری دەکاتەوە لە ترپەی پێی ڕاوچی و بوومەلەرزە
گوێڕایەڵی ئەو خۆرەیە کە هەڵدێ
بەڵام نازانێ هیی زەوییە یان ئاسمان
ئەفسوونی دڵ خۆر لە دڵەوەش هەڵدێ
هێزی خۆری دڵ گیاندار جاڕس ناکات
کەروێشك بە قوونەقوون
لەم ژوور بۆ ئەو ژوور چاوشارکێی لەگەڵدا دەکردین
خەنەیی
چاو سوور
ترپەی پێی مۆسیقا
خرمەی ددانی پێوەندیی زەوی
کە دەچووە بەر خۆر
تووکی ڕەنگی دەگۆڕا
کەروێشکی کێوی لە پێناو کونی خۆی سروشت دەپارێزێ
هیی ماڵیش بە دڵشکاوی ڕا دەکات

لەناو چاوەی مێزدا گوێی لە ئاسن دەسوێ
بەیانیش لە زەنگی کاتژمێری داندراوە دەترسێت
پارچە لبادێکی دامە دامە ڕادەخات لەسەری دادەنیشێ
چاوی بە دەوری خۆیدا دەگێڕێ و دڵخۆشی بەچکەکانی وەردەگرێت
ئەو سەوزەیەی خانمی ماڵ پاکی کردووەتەوە دەیخوات
کەروێشک جەرگسووتانی زۆر دیوە
خانمی ماڵ ڕۆبێکی قاوەیی پۆشیوە
پرچی بە تۆقەیەکی حەلوایی هەڵداوەتەوە
ئەنگوستیلەی ئەڵماسیش لە پەنجەی شەوق لە کانی و ئاو دەدا
گوان پڕبوون دوای سەوزە خواردن و پشوودانە
لە پەنجەرەیەکی گەنمڕەنگدا
رووناکییەک بە نیگایەکی گەرم خۆی پێشان دا
دەڵێت کەروێشک دۆستێک لەم ژوورەدا
تەپاوتل دەدا و خەریکە دەزووی ئاوریشمینی گیانبازی لە دەست بەر دەبێ
هیچ شتێک نەماوە ئازارم نەدا
پاکترین خاک ئەو پارچەیەیە
کۆتر کلکی لێ دەخشێنێ
خوشک و برا شکۆمەندەکانم کۆتر
بە دەنووک گۆڕێکم لە ناوی بۆ خۆش کەن
هێندەی زەردێنەی هێلکەیەک
ئاهەکانمی لەناو دەترووکێ
کە هێلکە دەترووکێ
زەوی بۆ ماوەیەکی زۆر

لە سۆراخی هەوێنی هیوادا
دەستی لەناو نیازی بێگەرد گەرم دەبێتەوە
بە ئاسوودەییشەوە بەرزی دەکاتەوە بۆ لای دڵ و چاوی
نائومێدییەکی قووڵ ناخی زەوی بەر دەدا
سەیری دڵ و چاوی زەویم کرد
ڕەنگی تێك چوو
وەك لەوە بترسێت
لەبەردەم جامخانەیەکدا بوەستم
نهێنییەکی ئاشکرا و بۆنی موورتکی تەڕ لەگەڵ بۆنی دەسکێشی کیژێك
بەراورد بکەم
دەماری گرژ بوو
بە نمە بارانێك خاو بووەوە
درەنگ تەماشای ئاسمانم کرد
نهێنیی ئاسمان ئەفسوونی دڵە
ئەفسوونی دڵ یارمەتی دام بۆ
پێشبڕکێ و
کێبڕکێ و
بەرزبوونەوە و
پشوودان
پارچە گۆشتی دڵم
کەوتووەتە سەر زەوی
مێرووله دەورەیان داوە
ئاهی گەرمی دڵم

سمێڵی مێرووولەی هەڵکرووزاند
سەرنجێکی ڕاڕا
دەمی سۆندەی ئاوی خستە
سەر شارە مێرووولە
لە تەنیشتیدا ئاگرێکی کردەوە
لە یەك دوو هەنگاو بەولاوەتر
دووپشکێك لەناو کۆمەڵێك ئێسکدا مردار بووەتەوە
خەڵکانێك بە ترسەوە دێنە بەر هەتاوی بەهار
پەیام لە زەمینی دوورەوە دێت
پێشنوێژم پێ دەبەخشێ
پەیامبەخش دڵم لەسەر دەستەکانی ڕادەخات و لە چاوی نزیك دەکاتەوە
دڵم سەرڕێژە لە جوانی
جوانی دڵی خودایە
خودا گەرمایی دڵی زەوییە
زەوی جیهانێکی تەواوە لە نێوان ئاسك و کیسەڵ
سەد جۆگەی لە چاوی هەڵگرتووە
بۆ دڵخۆشی ڕەگ و چڵ و ناوکی میوە
ڕەگ و چڵ و ناوکی میوە
گلێنەی چاویان خۆش دەوێ و خۆیان لە بای توند دەپارێزن
دەستم لەسەر دڵم لادەبەم
قۆچ و بڕبڕە
پڕوپاگەندە بۆ چی دەکەن
یان چییان لێوە بزر دەبێ

گای ئێسك پتەو و پڕ خوێن و گۆشت و چاومانگ
وەك پاڵەوان لە دایك بووە
ڕۆژێك زەوی لەسەر قۆچەكانی فڕێ دەدا
مرۆڤیش لەسەر بڕبڕەی پشتی دەهێڵێتەوە
گایەك هەموو گایەكانە و سزادراوی پەڕۆی سوورە
بە ددانی پانی پەلكە شفتی دەخوا
نیوەڕۆیانیش خۆر
قۆچ و بڕبڕەی پشتی ڕووناك ناكاتەوە
قوربانییەكانی ددانی گا و ددانی مشار
مەی خانەدانیی زەوییان خواردووەتەوە و بەختەوەریی خۆیان ئاشكرا
دەكەن
تۆفانێك بەسەرزەوی دەڕژێ
بێ شەرمێكی درۆزن بووەتە پیاوێك لە خوێن و گۆشتی زەوی
بەسەر كەشتییەوە هێما و ئاماژە دەدا
ڕەگ سەرقاڵە بە سەركێشیی چڵەوە
زەوی هەست بە لەرزینی خۆی دەكات
خۆی بە كەوانەی ئاسمان گرتووە
ئەرێ لە بەهەشتدا كەس لە دووبارە مردن دەترسێ
ئایا بەهەشت باڵندەی تێدایە
سەرگەردان بیفڕێنن و ئارام بنیشێتەوە
یان بۆ سەر زەمین هەموو شتێكی لەسەر دەژی
بەهەشتیش تەنیا مرۆڤ
كێش زار بۆ بەختی هەڵدەدا

چ دەدۆڕێنێت
خانەکانی زار پیرۆزەی چاوەزارن
پیرۆزە مووچڕکی سارد بە خانەکانی لەشی دادێت و ناوچەوانێکی بێ بەهرەیە
ناوچەوانی بەختمان بچووکە
جێگای نووسینی هەموو ویستەکانی تێدا نابێتەوە
بە شەقامێکی نیمچە تاریکدا دەڕۆمە ناو ژیان
چی بکەمە نموونەی ژیانم
بەرد مردوون یان خەوتوون
یان لە قووڵاییەکی ناقۆڵا و کوشندەدان
خەونیان نەبووەتە خەندەی ئومێد و نایەنە دەنگ
بەدەنگهاتنی بەرد دەنگی مارشی شەڕە
ئاو خۆی بەکەناردا دەدا
بێدەنگی دەهێنێتە دەنگ
لەوەتەی بەرد هاتووەتە دەنگ و خۆشەویستی ڕوون کردووەتەوە
خەبەری نێوان بەرگی کتێب و قەوان خۆش بووە
بە پەنجەمۆری یەکەمین نهێنی سەرسام بووم
غەزەل موتربەیەکی بێ وێنەیە
لە هەموو درەختە بەردارەکان
لك و پۆپی درەختی بەرداری ماڵ
بەسەر دیواری حەوشەوە هاتوونەتە دەرێ
دوورییەکی ئاڵۆز
ئاوی خەواڵووی ناو گۆزە بخۆرەوە

شووشە تورشیات و ڕادیۆ لە تاق و پەنجەرە بەرانبەر یەکدی دادەندرێن
سروودخوێنی زەوی بە کاغەزی پەیام کفن کراوە
بەرەو گیانی خۆی هەنگاو هەڵدەگرێ
بەردەوامیش ئاوڕ لە قەڵا دەداتەوە
دەگاتە دیداری خوداوەندە ناکامەکان
زەویم بینی سوورهەڵگەڕابوو
گوێی لە سروودخوێنی خۆی گرتبوو
لە پشت و خوێنگری دەپرسی
خۆر لە ترێ دەدا
کووپە بیر لە ڕسکانی شەراب دەکاتەوە
پیاوێك بە نازی ژن و منداڵەکانی دەورە دراوە لە خەو دەڕوا
پەرداخێکی گوڵگوڵی بە دەستەوەیە
لە کووپە نزیك دەبێتەوە
دوای سپی کردنی ڕێواسێکی مزر و قومێك
لە کووپەی دڵخۆش و لێو تەڕ بە ستایش و ماچ دوور دەکەوێتەوە
ئاگرێك لە گیانی پەیدا دەبێ و دەبێتە سۆز و بەزەیی خودا
بەیانییە و منداڵەکانم تازە لە خەو هەستاون
سۆبە هەوای متبەخی خۆش کردووە و شەکردان پڕە
گۆرانییەك بۆ ئاکاری ئەم ژوورە
گۆرانییەك بۆ تیشکی ناو دەنووکی باڵندەی ڕاهێندراو بۆ خۆشخوانی
گۆرانییەك بۆ حیکمەتی یەکەم سڵاو
گۆرانییەك بۆ لاولاوی ڕەنگ مردووی سەر دیواری ماڵێکی بڕدراو
لە گۆرانییەکی نائومێددا

زار بۆ دووبەختی هەڵدەدەم
پرد جەستەیەکی سارد و سڕە
بەسەر ئاوەوە درێژ کراوە
مرۆڤ سروشت نابەزێنێ
ئێمە ئەو کات مەزن و بەختەوەر دەبین
کۆمەڵێك باڵندەی کاغەزی فڕێ دەینە ئاسمان
بەسەر میوەی نایلۆن بنیشنەوە
مەترسیی سروشت
ئاگر کەوتنەوە
بورکان
هەڵبزرکانی مانگ
سوێربوونی ئاوی ژێر زەوی
هەڵۆ دەنووك لە پێستی پڵینگ دەدا
ئاوازی گۆرانییەکی پەند ئامێز بەرز دەبێتەوە
کۆمەڵێك تەوار کۆرسن
تاووسیش ڕەنگی کوژراوە و عەوداڵی تێکەڵکردنی ڕەنگی دیکەیە
بای سارد خەریکە دەیکوژێ و لە ڕەنج و بەدبەختی دەمێنێتەوە
بێ شەرمێکی درۆزن
ناولەپی لە یەکتری خشاند
قاوەی گرتەوە و لە بنی فنجانەکەدا وێنەی
ڕەگی درەختێکی بینی دەچووە ناو بلووری چرایەك
کیسەڵ لە شەرمی خۆیدا چووەوە ناو خۆی و قەپێلکی توندتر کرد
پیتی زی نێوان

کازێوە و زەردەپەڕ
ئاخاوتن و نەوای خۆم
دیدار و ناوهێنانی خۆم
ئاهەنگ و هاتنەگۆی خۆم
سڵاو و دروودی خۆم
ڕووەو زێد و کتێبخانە و گۆڕەپانی شار ئاشکرا دەکەم
دڵخۆشە ئەو ئاگرەی لە بن مەنجەڵی خواردنی ماڵان هەڵت کرد
زەوی دەستی لەسەر دڵە
نیوەڕۆ وەرە ئەی ئەفسوونی دڵ
بەروبوومی زەوی لەناو تەرازووی پێڵوودا
چاوساغی و هاوڕێیەتیت دەکات
خودا سروشت شەرمەزار ناکات
کەپووم لە نزیك میوەی موتربەکراو کورژ کردەوە و بیرم
لە زیرەکی و تا هەتایەی زەوی کردەوە
کەروێشکێك لەناو قۆپەنەگیادا بەچکەکانی فێرە چاوبزی دەکات
کێشکەیەکیش بەسەر هەڵۆیەکی مۆمیاکراودا نیشتەوە
نیشانە و حیکمەتی زەویی تازە خۆشکراو بۆ نەمام و بەر و چاوگەشبوون
پەیام لە زەمینی دوورەوە دێت
پێشنوێژیم پێدەبەخشێ
پەیامبەخش دڵم لەسەر دەستەکانی ڕادەخات و لە چاوی نزیك دەکاتەوە
قەت دڵی وا پڕ کازێوە و زەردەپەڕی نەدیوە
لەوەتەی دڵم بیندراوە
خەبەری هەوا خۆش بووە

ماسی خۆی لە ڕەگی درەخت دەدا
مەلیش لە چڵەپۆپە
ماسی و مەل خۆیان تار و تەریك ناگرن
ماریێك لەناو شووشەیەکی داخراودا
بیر لەوە دەکاتەوە چۆن خۆی
لە لکی درەختێك بئاڵێنێ
لە پارێزی نیشتنەوەی بەچکە کێشکەیەکی کەم ئەزموونددا
پەیامبەخش دڵم لەسەر دەستەکانی ڕادەخات و لە چاوی نزیك دەکاتەوە
پیاڵەیەك مەیم لە زەوی خانەدانەوە دەداتێ
ترپەی دڵی هەمیشە خوداییم و دەنگدانەوەی دڵشکاوان
بە ئەسپایی بە درەختەوە دەنووسێت
لە سێبەری گەرمی درەختەکەدا بزەیەك بۆ کامێرا بکە
حەکایەتی مردن کەمێك لە ژیان درێژترە
گوێچکە ماسی ڕۆخ ڕووبار هەڵگرەوە
فڕێی دەرەوە ناو ئاو
بیر لەوە دەکەینەوە چل شەو و چل ڕۆژە لەبەر خۆردا دانیشتووی
نان و
ئاو و
کتێب و
نامۆیی نەبوون
لەناو دەستەکانت ئەم دیو و ئەو دیو دەکەیت
دەستت بخەوێ
ڕیشۆڵەکانی شار شوێنیان نامێنێ تێیدا قاچیان لە بن باڵیان گەرم کەنەوە

پەنجەت درەختی بنەماڵەی باڵندەیە و بەخشندەیی دەنوێنێت
قۆزاخەیەك دەكرێتەوە
كۆمەڵێك گەنمە شامی برژاوی لە دەوردا ڕژاوە
زەوی جارێك چاوی كردەوە و دای خست
لەچاوی خۆشی دوور نەكەوتەوە

كانوونی یەكەمی ٢٠١٠ هەولێر

کەوانەیەک بۆ ناوی لەبیرکراوەکان

خودا ئێمەی بردە خەونی خۆیەوە
سرووش و بە هرە ی خۆی پێداین
بۆ مووسا تەورات
بۆ عیسا ئینجیل
بۆ محەمەد قورئان
بۆ منیش زێوان
شیری پەیام ڕژا و بووین بەخاوەنی ژیان
فریشتەیەکی بێ ڕوخسار دەستی کردینەوە
خۆر بە ئاسۆوە بە کوڕی خۆی زانین و ڕازایەوە
ئێمە هەموو هەستەکانی ئەوین
ئەی هەقیقەت من باجی تۆم
تاج ئیرەییم پێ دەبا
شیعر دەستی لەسەر شانم دانا
گوتی لە دوورەوە هاتووم و نەزرم لە خۆم گرتووە
نیشانەی زیندووکردنەوە بناسم
بەیانییەکی دڵخۆشە بۆنی باڵی باڵندە
پیت و فەڕ دەڕژێننە پێدەشت و بنار
بە دڵ تکات لێ دەکەم
ئەی هێزی دیدار و ئەفسوونی ڕووناکی خودا
دڵ و گیان پڕن لە بەختەوەری
ئەمڕۆ لە سپێدەوە دڵ و گیانم سەرڕێژن

لە هێزی دیدار و ئەفسوونی ڕووناکیی خودا
پاژنەی چاوڕوونی ڕوخسار سارد و نیگا مردووان
چووزەرەی موتربەکراو ناشکێنێتەوە
هەرچیش ڕووبدات
پێویستم بە هیچ دەست بەپشتگرتن و ڕوونکردنەوەیەك نابێ
خودایەك دڵ و گیانی پاراو کردووم
ڕوخسارم ئەفسوونی ڕووناکی خودایە و دڵم هاتووەتە سەر لێوانم
دڵ لەسەر لێو نەخشی ناوچەوانی بەرد و پشتی دەستی خدری زیندەیە
ئەوانەی لە باخ و بێستانی ئەمەکدا دەرکەوتوون
ئاشنا و کەس و کار و هێزی ناوشانی منن
ئەویان بانگی ئەوی تریان دەکات
خوان خۆشحاڵە و پێ لە جەرگ و دڵی یەکتر نانێن
چاوەڕوانی هەواڵێکن
چ هەواڵێك
چاوی ماتی سروشت بە خۆشی بەهار دەبریسکێتەوە
حەزدەکەم ماچی بکەم
حەزی ئەو ماچە لە دڵی هەموو ڕووەکێك لێدەدا
گەورەم نەشونما ئەگەر بە درۆ ماچ بکەم
خودا و خود سزام دەدەن
چاوی ماتی سروشت دیارییەکی نایابی ئەو دەستەیە کە تابلۆی ئەزەل دەنووسێت
دڵ لە بن پەراسوو دەردەهێنێ و دەیهێنێتە سەر پەراسوو
بێ پەرواش بریسکەی چاوی هەڵدەدا

ئەی سروشت هێشتان قسەکانی تۆم لە گوێ گرتووە
دوور لە
ئەڵقەی داو و
کلۆی ڕەشکەوپێشکەکار بەچاو و
باوێشکی پەستی و
دووربینی ژەنەڕاڵ
بە دڵنیایی و بێ شەرمی کوشندە و دڵ لە دڵدان
گەشە بە بەروبوومت بدە
چاوڕوونی ڕوخسار سارد و نیگا مردووان لە خەوی دێودایە
دێوی مەمك شۆڕ و شیر جادوو
گەشەکردن ڕۆژانە دووبارە دەبێتەوە
زەوی بەتاسەی سەوزبوون سووتاوە و چاو ڕوون دەکاتەوە
ڕێوڕەسمی نزیکبوونەوە لە سووتان نهێنییەکەی لێرەیە
تریفە و ئاو تێکەڵی یەك نابن
مانگ دەستی نزایە هەڵفڕیوە
لە تریفەی خۆی زیاتر کەسی نییە
لە کانییەکیش دەپێچێتەوە کە هیچی لە بارەوە نازانێ
کانیش لە ئاست جۆگەی دامێنی خۆی
کەڕ و
لاڵ و
کوێرە
بورکان دەنگی هەناسە هەڵکێشانی زەوییە
زەویش لەناو گڕی تاولەرزدا دەسووتێ و وڕێنەیەکی ڕاستەقینە بە مانگەوە

دەکات
مانگ دەستی دەفڕەنە و هەڵفڕیوە
دەفڕەن ڕۆشنایی سەر پەنجەکانت دەرکەوتوون
چاوەڕوانی هەواڵێکن
چ هەواڵێك
تریفەش هەناسەی گەرمی لەسەر ئاوی مەندا جێدەهێڵێ
بە دیار زەوییەکی خەواڵوو و بێ بڕ ئازار دڵ و گیانی لوولداوم و ڕایدەوەشێنێ
پاشان چای داخ دەخۆمەوە
لە قەڵەمڕەنگ و گیتاری حەکایەتخوان و تەرمهەڵگر ورد دەبمەوە
تەرمهەڵگر بەم نزیکانەدا تێدەپەڕی
نزیك ماڵی من
کەپر و
کووخ و
خانوو و
باڵەخانە
نووسینێکی سەر دیوار دەبینێ
بێدەنگیش کۆتایی هەیە
جەژنی کۆچی باڵندانە و تاسەی دیدار
گرانایی بایان لەسەر باڵی لادەدا
باڵندەی کۆچکردوو
چۆن بوو خۆت بە بای پەڵە نەسپارد و بۆ ئێرە گەڕایتەوە
هێلکەت لە تەنیاییدا هەڵنەهێنا

که کۆچت کرد
هەموو شتێکمت له باڵی خۆت بەستا
له هاتنەوەشتدا هەموویانت له کێڵگەی شەکر دانان
چاوەڕوانی هەواڵێکن
چ هەواڵێك
ترپەی دڵم گوێ له مێشکم ناگرێ و شوێنپێی ناناسرێتەوە
کۆمەڵێك مردوو مۆمیان لەسەر دەستیان ڕاگرتووە
دەموچاویان تەواو سوورهەڵگەڕاوە و ئەو ڕازە دەدرکێنن
پەپووله بڕوا بە ڕووناکی چرای دزانیش دەکات
پەپووله بەرەو ماڵی خۆت بڕۆ دەگەی
شیلەی ماڵی خۆت گەرمە
چاوڕوونی ڕوخسار سارد و نیگا مردووان
درەختی بنەماڵەی پەپوولەی وێنە کێشاوە
ڕۆژانی پشوو لەناو خۆیدا گەشەی پێدەدا
دەتوانم باوەڕ بەو هەموو شتانە بهێنم که بینیومن
چونکه هەموویان خەون بوون
له بەیانییەکی دڵخۆشدا که بۆنی باڵی باڵندە
پیت و فەڕی دەڕژانده گەڕەك و شار بینیمن
هەست دەکەم له شاری خۆمدا وەك لەبیرکراو و زیندانییەك نامه بۆ دەرەوە دەنووسم
ئەی هەقیقەت من باجی تۆم
تاج ئیرەییم پێدەبا
شیعر دەستی لەسەر شانم دانا

گوتی لە دوورەوە هاتووم و نەزرم لە خۆم گرتووە
نیشانەی زیندووکردنەوە بناسم
ئەی نیشانەی زیندووکردنەوە لەناو پاراوی ئەو خوێنەدای
کە لێدانی دڵ خێرای دەکات
بە باڵی
پەڕ و
شەمێ و
شیعر
لە گەرمی خۆر نزیك بوومەتەوە
بۆ فڕین و توانەوە هاتمە جیهان و چوومە ناو هەقیقەتی دڵ
پێغەمبەرێك ڕووەو ماڵی خۆی دەڕوا
دڵی بە خێراییيەکی سەیر لێدەدا
کەروێشکێك ڕووەو ماڵی خۆی دەڕوا
دڵی بە خێراییيەکی سەیر لێدەدا
نەهەنگێك ڕووەو ماڵی خۆی دەڕوا
دڵی بە خێراییيەکی سەیر لێدەدا
لەبیرکراوێك ڕووەو ماڵی خۆی دەڕوا
دڵی بە خێراییيەکی سەیر لێدەدا
ئەوەی بەرەو ماڵی خۆی ڕۆیشت گەیشت
نانی ماڵی خۆت چەند گەرمە
هەست لەناو خۆیدا شەمێی تواندەوە
پاشان دایە من و سروشت
هەستی سروشت ڕێگا بە خۆی دەدا نازناوی بەخشندەیی ئاسمان هەڵگرێ

بەنەرمی ناوچەوانت ماچ دەکەم ئەی بەخشندەیی
لە سەرەتادا تەنیا جوانیی هەبوو
نۆرەی کێیە جوانیی بکوژێ
لە سەرەتادا تەنیا وشە هەبوو
نۆرەی کێیە وشە بکوژێ
لە سەرەتادا تەنیا بەختەوەریی هەبوو
نۆرەی کێیە بەختەوەریی بکوژێ
لە سەرەتادا تەنیا نەمریی هەبوو
نۆرەی کێیە نەمریی بکوژێ
جوانیی و
وشە و
بەختەوەریی و
نەمریی
دەستی بکوژ چرچ و لۆچ و پەڵەی تێ کەوتووە
ناتوانێت خەون ببینێ کە پەپوولەیە
پەپوولە بڕوا بە ڕووناکی چرای دزانیش دەکات
دڵی خودا لە ئەفسوونی ڕووناکی دروست بووە
دڵی منیش لە پیت و فەڕی ڕووناکی
نازی دارباوی گوڵکردوو لەگەڵ چاوڕوونیی گەشتیاراندا
هاتووەتە ناو شاری پڕ تاسەی جوانییەکان
زانیم سکاڵایان بەدەمەوەیە و بیر لە هێزی مانەوەیان دەکەنەوە
پاژنەی چاوڕوونی ڕوخسار سارد و نیگا مردووان
هێشتاش بەسەر زەوییەوەیە

نەخشەی گۆی زەوی هێلکەیەکە
قازێك لە نزیك گۆمێکی لێڵدا کردی
مامۆستایەکی سیاسیش لە سەکۆ و بان بۆ ئێمەی دەسووڕێنێ
زێرابی تەقیوی شار کەف بەولا و ئەملادا هەڵدەدا
ئەی ئەشقی دڵگەرمی دێرین
بەخێربێی بۆ گۆڕستانی بەخشندەیی
کە شاری پڕ تاسەی جوانییەکانە
شەپۆل پەلاماری ڕاوچی دەدا
ئاسنگەرێك ئاگری سوور لە چەکوشەکەی دەڕژێ
تریفەش دەڕژایە سەر سندانەکەی
بزانە کوورەی ئاسنگەر دەروونی چەند خەواڵووە
تریفەش چەند لە ئاسکێکی دووگیان دەچێ
بە نەرمی پێ هەڵدەگرێ
ناڵی ئەسپ لەق بووە و سروشت تووڕە و دڵخراپە
ئەی هێزی دیدار و ئەفسوونی ڕووناکی خودا
فەرمان بە دڵم بدە خراپە دەرکات
لەناو شەرمی ڕووناکیدا بمرم
پێغەمبەران
مووسا
عیسا
محەمەد
لە شەرمی ڕووناکیدا مردن
خودا لە تەوراتدا

خودا لە ئینجیلدا
خودا لە قورئاندا
هەمیشە یەکەم بارانی ساڵ دڵخۆشم دەکات و دوا بارانیش دەمترسێنێ
نازانم بۆ ناتوانم تەواو لەباران نزیك ببمەوە
یاداشتنامەیەکی توند و تیژم داوەتە یەکەم بارانی ساڵ
نەرم بباریٚ
نان نەرم ئاو پرژێن دەکرێت
شانەی هەنگوینیش بەنەرمی پڕ دەبێت
گژوگیای خۆڕسکی زەویم لە مۆم موتربە کردووە
مۆمێك تازە لێوی لە کوڵمی تاریکی کردبووەوە
هەوری ڕاهاتوو بە ژیانی دووبارە
متمانەی بە دڵۆپە نەما و لێی ڕاخوڕی
ڕوخساری ساردت لێرە بزرکە
ئێرە چواردەوری بە لافاوە و نابێتە تابلۆی ئەزەل
هەوریش بێ پەروا
ئەفسوونێك بەسەر دڵۆپەدا تێدەپەڕێنێ
ئاوازێکی داخورپێنەر لە دەنگی بارین دروست دەبێ و دەڕژێ
ئاسمان لە دەمودووی هەور
پێش ئەوەی ببێتە
باران یان بەفر
تەرزە یان شەختە
ئێمەی دروست کرد
کتێبێك لە ئومێدی خۆیدا دڵی داینەوە

شوێنیشمان لەسەر زەوی نییە
ئەگەر هەشمانبێت یارییەکی ئاگربازییە
تیشکی سووتێنەر شەمێی تواندەوە
پاییزیش سووکایەتی بە شکۆی درەخت دەکات
وەك عەلیشیشی فیکە بۆ کێشراو
دەممان بەرز کردووەتەوە
بڕوام وایە قووڵایی خۆم و ماڵی هەمیشەیی
دەبێ بەشەوچەرە و چلچرای خودایی ئاکار گەرم و پەرژیندار بێ
شاری مردووان ئاوی دڵۆپێندراوی تاسەیە
تاسەی دیداری خودا و مردن
لە ماڵی هەمیشەییدا
کێل دەرگایە یان پەنجەرە
مردن نیوەگیانم و لە دەرگا یان پەنجەرە مێوانداریم دەکەیت
دەنگم لە گەرووی کەڵەبابدا
دوودڵە لەوەی گوند بەخەبەر بهێنێ
بەپەیژەیەکی نووستوو هەڵدەکشێمە ناو تاریکی و ڕووناکی
پەیژە تەنیایی و ترس و واقوڕمانە
تاریکی لێوی لە کوڵمی ڕووناکی دەکاتەوە
کێ خۆی بە تاریکی و ڕووناکی دەچوێنێ
دژیشی دەوەستێتەوە
زەمین ناوچەوانێکە لە تاریکی و ڕووناکی
هاواری لە گەرووی کەڵەبابدایە
هاواری خنکێندرا

گەرووی کەڵەباب داگیرسا
ئەو لەبیرکراوەی هەموو شتێکی لەبارەی خۆیەوە لەبیرە
قووڵایی خۆی لە سپێدەیەکی پڕ تەزووی سۆز و یاد ڕادەخات
سەرم لە تاریکی و ڕووناکی سووڕماوە
کامیان لەبەر کامیان هەڵدێن
هیچ کامیشیان لەسەر سەبر و وەفای ئەویتریان ناوەستن
چاوەڕوانی هەواڵێکن
چ هەواڵێك
دووپشکێك ئاگر شاڵاوی بۆ هێنا
خۆی تار و مار کرد و گوتی ئاگر هەمووی ئەفسانەیە
ئەفسانەی وەك ئاهێکی خەست هەڵکێشا و فریای کەوت
لەم ئاهەدا هەرچی دەیزانی هاتنەوە یادی و دڵگەرمیان کرد
سبەینەیەکی ژیانییە
کۆچەری ڕێوبانان ناوچەوانیان لە دەروازەی گەورەی شار دەسوون
چاوەڕوانی هەواڵێکن
چ هەواڵێك
کیسەڵ کە سەری دەباتەوە ناو قاوغی
لە قووڵایی خۆی دەڕوانێ
ڕێگای چاوەڕوانی خز و دڕ و بەناویەکدا چووە
بەهاریش تەڕە و ئاو گەیشتووەتە خڕخاڵی نازداران
گوڵدان
لەسەر لێوی پەنجەرە
لامپا

لەسەر لێوی پەنجەرە
دیوان
لەسەر لێوی پەنجەرە
شەمێ
لەسەر لێوی پەنجەرە
قاوەجۆشیش لەسەر ئاگر بڵق دەدا
ڕێوڕەسمی نزیکبوونەوە لە سووتان نهێنییەکەی لێرەیە
ڕۆژی پشووە
گوڵدان و
لامپا و
دیوان و
شەمێ و
منداڵەکانم
چواردەوری سۆبەیان داوە
ژوورێکی چ ئارامە بە هێزی دیدار و ئەفسوونی ڕووناکی خودا
هەموو شتێکی لە دڵدا دەبینین
پێویستیشمان بە هەموو شتێك هەیە بیزانین
باڵندە بە چەند پەڕ دەفڕێ
کە ڕووناکی دەمی لە کوڵمی تاریکی دەکاتەوە
ئەفسوونێکی تایبەتی لە دڵ و گیانی پشوو دەدا
میوە تەڕ و بۆندار دەبن
ڕووناکی هێز و ڕەنگی لە هەموو ڕەنگەکان وەرگرتووە
کلك و باڵی ماسی لەرزەیەك لە ئاودا جێ دەهێڵن

ستایشی ڕووناکیش دەکەن
کە لەناو هەموو ڕەنگەکاندا دەیاندرەوشێنێتەوە
مردووێکیش درەختێك دەبڕێتەوە
لە ژیانیدا لە سێبەری نووستووە و خەونی بە تەمەنی درێژی لاولاوەوە
بینیوە
درەخت نموونەی دەست و دەروون پاکی بە ڕەگیەوە شۆڕ کردووەتەوە
ئەریێ درەخت بۆ ڕەگی بە دەرەوە نییە
زمانیش لەناو دەمدا شاردراوەتەوە
ژوورەوەش دەمە و مرۆڤـ لەناویدا زمانن
لە دڵی نەرمی خودادا هەتاوی گەرم
لە گوڵی مافووری ژوورەوە دەدات
منداڵێکیش لەناو هەتاوی سەر مافوورەکەدا
وێنەی گوڵێکی دەم گەرم دەکێشێ
کە هەوای خۆشی بۆ سییەکانی
گوڵدان و
لامپا و
دیوان و
شەمێ و
دایك و
باوکی هێناوە
دایك و باوك خۆ ڕێکپۆش دەکەن
خەنەی کلك و بژی ئەسپ دەشۆن
ئەو هەموو خەڵکەی کەوتوونەتە دوای ئەسپ

چاوەڕوانی هەواڵێکن
چ هەواڵێك
بۆنی باڵی باڵندە پیت و فەڕ دەڕژێنێتە سەر پشتی
ئەوەی بەرەوماڵی خۆی ڕۆیشت گەیشت
پشوودانی ماڵی خۆت چەند هێورت دەکاتەوە
لە سێبەری دار قەڵەمتۆزی گەڵاپڕدا
بیر لە خێزان و شەش منداڵەکەم دەکەمەوە
بیرکردنەوە لەوانەی خودا باڵی لێ ڕواندوون
باڵێك چاو و دڵی هەموومانی ڕوون کردەوە
ئەی باڵبەخش فەرمان بەدڵم بدە خراپە دەرکات
لەناو شەرمی ڕووناکیدا بمرم
پێغەمبەران لە شەرمی ڕووناکیدا مردن
خوداش بە لەیەکتر ڕوانینی نەرمونیان خەڵاتی کردن
برادەران بێ بایەخن ئەو بەردانەی بۆ مل شکاندن دەیهاوێینە بەر پێی یەکتری
مانگ لە ئاسماندا تەنیایە و گۆرانی هەمووشمانە
هەموو شتێکیش لە ڕوخساری پڕ ستایشیدا وێنەی شادمانی و بریقەی ڕووناکین
تەنانەت من و ئێوەش
ئیتر فەرمان بەدڵتان بدەن خراپە دەرکات

ئاداری ٢٠١١ هەولێر

ژیانی دووبارەی ئادەم

مانگ ورد ورد لەگەڵت دەڕوا
دیمەنەکانی ئەولا و ئەملای ڕێگا
ئەنگوستیلەی پەیمانی بەهەشتت لە پەنجە دەسووڕێنن
دروود بۆ وچان و بەهرە و فەرهەنگی پاراو و بێ پایانی ئادەم
دوای تەواوکردنی هەر شیعرێك
ڕووبەڕووی یەك دادەنیشین
ئاو دەزێتە چاوی و بە شکۆ و هەڵچوونەوە شتێك دەڵێ
چی لە دڵت بووەتە ترپەی ڕووداوێك و بە کپی هەڵت دەداتە ناو تەمی بەیانییان
منیش لە سەر پشتی ئەسپە گوێڕایەڵەکەم لە سەیرکردنی ئومێدێکدا
هەتاوی خولیا لێی دام
کاتێك ڕاستەقینە دەبێژێ و خۆی دەلاوێنێتەوە
فرمێسکی دەشت و پێدەشتی تەکیە و خانەقا دەخووسێنێ
فرمێسك پیشەی خوداوەندی یاد و ئاهە
لەگەڵ هەر داباریندێکدا
ترسی بوڕکان لە هەناوی زەوی کەمتر دەبێتەوە
هەمیشە تەواوبوونی شیعر دەمترسێنێ
خۆشەویستی هات و نەڕۆیی
سڵاوی لە بڕوای دڵ کرد
چۆنت ویست ئاوها ڕێگات لە ژێر پێدا کشا و سێبەری دەستم لەسەر سەر ڕاگرتی

چۆنت ویست ئاوها ماڵئاواییم لێ کردی
چۆنت ویست ئاوها تۆڕم هەڵدایە ناو ئاو
چۆنت ویست ئاوها تۆڕم لە ئاو دەرهێنا
ڕك و کینەی خۆت بخۆرەوە
بڕوانە مانگ بە یاد و ئاهی خوداوەندانەوە دەسووتێ
مانگ وشەیەکە لە ماناکەی ناگەم
ورد ورد لەگەڵت دەڕوا
دیمەنەکانی ئەولا و ئەملای ڕێگا
ئەنگوستیلەی پەیمانی بەهەشتت لە پەنجە دەسووڕێنن
تریفە لە ناو شاخی کەڵەکێوی و لەپکەشینەی
ناوچەوانی خانوو دەتوێتەوە
بەدبەختی و خۆشبەختی هاوسەنگەری حەکایەتحوان دەردەکەون
دەنگ لە دوور و نزیکەوە دێت
ڕەنگ لە دوور و نزیکەوە دەناسرێت
هاتن و ناسین ئەوینێکی بێ پایان سەردەخەن
لەم خانووە دێرینەی دەربەندی گۆمدا
خانەدان و خانمێك
جگەرگۆشەی بەهرەداریان سەرپێ خست
لە هێلانەی باڵندەشدا
قەپێلکە هێلکەیترووکاو کەوتوونەتە حەوشە
ساڵجەژنی نۆبەرەیانە
خانەدان سوارچاك و مامز بە هیوای بەختی باش
لە بۆسە و چاڵ دەپەڕێنێتەوە

پەڕینەوە لە بۆسە و چاڵ بۆ حەکایەتخوان لەئارادایە
خانم ناولەپی گەرم و چاوی ئاهەنگگێڕ تیژ دەکات
پەتاتە لە کێڵگە هەڵدەکەنێ و لەسەر پشتی سێڵ دەیبرژێنێ
یاری پیت و ناوێك بۆ حەکایەتخوان لە ئارادایە
نۆبەرەش داوا لە خوداوەندی یاد و ئاه دەکات
هەوری ئاسمان جێگۆڕکێ پێ بکات
گەواڵەی خەواڵووش پێڵووی چاوی سووك هەڵنێ
شێرەکلۆیەك بە دەسکی دەرگای ماڵی
خانەدان و خانم وەنووساوە
دوو مانگ بە ئاسمانەوەن
چاویان لە ڕوونی گوڵەنێرگز پاراو بووە و بەختیان کراوەتەوە
ئاڵوودەن بە
شکۆی خەرمانی گەنم
تەنکیی باڵی مێشهەنگوین
سووك هەڵگرتنی پێی کارئاسك
کانی بەردەم ڕەشماڵی کۆچەرییان
مانگ لە جیاتی ئەو بەهرەدارانەی
لە خانووی دێرینی دەربەندی گۆم سەرپێ کەوتن
ئێشك لە شکۆی سروشت دەگرێ
نووشتەی چاوەزار بە ناوچەوانی خانوو جۆلانە دەکات
بخوور تا نەسووتێ بۆنی بڵاونابێتەوە
درەخت تا بەرز نەبێتەوە سێبەر ناگرێ
ئاو تا نەڕوات ئاوازی لێ پەیدا نابێت

پشکۆ تا نەبێتە خۆڵەمێش با نایبات
نواڵە لە ناو کێڵگەی برنجدا
تا ئەژنۆ خۆی هەڵکردووە و نینۆکەکانی دەبریسکێنەوە
بەخت خەڵاتی کردم و هەستم بە بەختەوەریی کرد
کاتێك شێتانە بۆ لای ڕامکرد
خواستێکی خودایی بەرەو ئەو شوێنەی بردم
ختووکەی ڕەگ و گەڵای برنج
چاوەڕوانی بە سوودی ڕەخساند و لە وادەی خۆی دوانەکەوت
بریسکەی نینۆکی نواڵە
لە تاسەی یاداشت مایەوە
کەو سەری خستە سەر قۆمەتێك برنج
دەمی بە قاقبەقاقی ئاسوودەیی گەرم کرد
چ هۆگربوون و نیازێکی پاکە بە هیواوە ڕاکەی
ڕوخساری مەحاڵ دەبێتە ئاوێنە بۆ بەرانبەر
لۆچی ڕوخساری زەوی پالاوگەی ئاوی نەمرییە
ئەستێرەناسێکی گەڕۆك دەیگێڕێ
لۆچی ڕوخساری زەوی نەزرە
مرازی نامرادان پڕی دەکەنەوە
ڕوخساری خانووش نووشتەی لە خشتەبردن فڕێ دەدا
ئادەم و حەوا بە دەستی پڕ گەنم و جۆ هاتنە سەر زەوی
لە ناو ئەو هەموو سروە ئارامەی مانگی ئاداردا
دێم و دەچم
ئاسمان دەبارێنێ

لەگەڵ هەر داباریننێکدا
ترسی بوڕکان لە هەناوی زەوی کەمتر دەبێتەوە
ڕوخساری مەحاڵ دەبێتە ئاوێنە بۆ بەرانبەر
لۆچی ڕوخساری زەوی پاڵاوگەی ئاوی نەمرییە
ئەستێرەناسێکی گەڕۆك دەیگێڕێ
لۆچی ڕوخساری زەوی نەزرە
مرازی نامرادان پڕی دەکەنەوە
ڕوخساری خانووش نووشتەی لەخشتەبردن فڕێ دەدا
بەهاری پێست نەرم
هاوینی دەروون گەرم
پایزی بە شکۆ و شەرم
زستانی نۆبەتداری نەرم
ئێستا کاتی بانگی شیعرە
بە کاتی لێدانی دڵی من و خوداوەندی یاد و ئاە
لێدانی دڵ هەموو شتێکی من دەزانێ و چاوساغی هەقیقەتە
نواڵە لە قۆزاخەی مندا بۆنی خەملاند
منیش لە قۆزاخەی شیعر
ئەرێ گیان لە کوێی جەستەدا دەژی
خەڵاتی خوداوەندی یاد و ئاە بوو
جگە لە نواڵە نەمتوانی بیر لە هیچ خانمێکی تر بکەمەوە
بەناو دارستاندا دێت
لە سێبەری درەختە گەورەکان پیاسە دەکات و لکە نزمەکان لا دەدا
پێی وەك باڵندەی بچووك دەجووڵێتەوە

باڵندەی دێرینی هەولێر شەهید کرا
فڕینی لە یادمان ما
دایکی شەهیدێك تەرمی باڵندەی دێرینی هەولێری
وەك دەسکە نێرگز و مێخەك
لە قەراغ ڕێگاکاندا بۆ فرۆشتن داناوە
هێلانەی بەسەر منارەوە
لە سەبەتەیەکی بەتاڵ دەچێ و تاجی مۆزەخانەی هەولێرە
لە چاوی پیس بە دوور بیت ئەی مۆزەخانە
بریسکەی چاوم لە بریسکەی قۆپچەی کراسی دیاری بەهەشت دەدا
وەرزی بەرگەیینی درەختی چلئاوازە
بۆن و بەرامەی لە سەدا و زەماوەندی باڵندان دەڕسکێ و بۆ ئاشق دەدوێ
سروەیەکم خۆشخەبەرە
سڵاوی لە بڕوای دڵ کردووە
بە بۆنی درەختی لاڕێ مەست دەبم و گۆرانی خودایی دەڵێم
لە گۆرانیمدا خوداوەندی یاد و ئاە ستایش دەکەم
ئاسوودەیی چرا بەدەستان
دەبێتە بەری مزر و شیرینی درەختەکانی
بۆن بە درەختی لاڕێوە دەکەم
کۆچەرێکم هەوارم هەست بە لێدانی دڵی دەکرێت
سێبەری چرا بە دەستانی بەسەردا کەوتووە
گەیشتم بە شوێن پێی خۆم و گوێ لە بێدەنگی مردن دەگرم
مردنیش گەیشتووەتە ئەوپەڕی و دواقسەی لەگەڵمدا دەکات
خودا ڕووەکی ئاوی بۆ ماسی ڕواند

گوڵی سەر دووگردی نویژ لە بن باڵی کۆتر ڕواوە و بۆنی کۆچ دەدا
دیکتاتۆریش ددانی گورگی بە سەد نەخشی فریودەر نەخشاندووە
لەبەر خاتری ئەوەی درەختی مردنم بە سێبەر و بەر بکەم
دڵم لە سینگمدا کتێبی نوێژەکانی هەڵگرتووە
خیرا لێدەدا و پێستی تەنك بووەتەوە
خێرا جەنگ لەگەڵ دووڕوو بەرپا دەکات
خێرا قۆزاخەی پڕ دەبێ و لە شوێنی بڵند دایدەنێ
خێرا دەبێتە برای شیری ئاوڕۆنکەی سەر ئاوی تەنك
مانگ وێنەی نیوە بازنەیەکی لە سەر ڕووی ئاو دروست کردووە
من ئاوازی ناو مانگم
نامرادان لە تریفەی سەرڕووی ئاو نزیك دەکەمەوە
تریفەی سەرڕووی ئاو
دڵی پڕە لە خولیای ژیان و لە زەنەك دوورکەوتووەتەوە
جاڵجاڵۆکە داوی تەونی درێژ کردووەتەوە
بۆ ئەوەیەتی خاوەن ماڵی پێ ببەستێتەوە
خاوەن ماڵیش لە تووڕەییان سوور هەڵگەڕاوە
خاڵخاڵۆکە بەسەر دەستی شووشەواتفرۆش نیشتووەتەوە
بۆ ئەوەیەتی گۆسکەی هەنگوین و دەنکە قاوەی ماڵە خاڵان
بهێنێتە بازاڕی کۆیلە فرۆشان
خاڵیش لە تووڕەییان سوور هەڵگەڕاوە
جاڵجاڵۆکە و خاڵخاڵۆکە
لەسەر کارتی جەژنانە خۆیان بە ئێمە ناساندووە و ڕەنگ و ڕوویان
داگیرساوە

نواڵە دێ و بەهانە لە قۆزاخەی دڵ دەگرێ
لە نێوان بەردی گرانبەها و گوللەی شەرمن
دەنووسێت لەم ژیانەدا یەکتر بینینەوە هەیە
بۆ تاریك داهاتن زۆری نەماوە
مرۆڤ لە تاریکیدا مەیلی ئاگر دەکات
دوا مەشخەڵ
ڕێوڕەسمێکی ناقۆڵا لە شار
ڕێوڕەسمەوان لە داخان سەری لە ناو شانەکانی نقووم کردووە
چاوەکانیشی لە چاوی باڵندەی گۆشتخۆر دەچن
جەنگ لە هاواری ئەسپ ناسراوە و باوەشی بۆ دوارِۆژ کردووەتەوە
دوارِۆژ ماڵی شایستەی نەمرانە
درەختی مردنی تێدا بە سێبەر و بەر بکەین
بەڵێ درەختی شکۆداری مردن
کتێبی نوێژەکان ئەفسانەی دواخۆشەویستیمن
سروەی مانگی ئادار
دەوروپشتی باڵندەی دێرینی پێ ڕوون دەبێتەوە
ناو بۆ ڕۆژەکانی دادەنێ
سەرگەردان و پڕ ئامانج
بە شەقامەکاندا گەڕا و لە ناو سییەکانی درەختی باخی گشتی مایەوە
نیشتیمان چ بایەخێکی بۆ من هەیە کە برسییەتی دەمی منداڵەکانمی سڕکردبێ
حەزم لە پیاسە لەگەڵ خۆم و کێوبڕینە
لە پیاسە لەگەڵ خۆم و کێوبڕیندا یادەوەری دێنە فریام

هێرشی کلۆ دەشکێنێ
ماسی هەڵدەدەمە ناو حەوزی شووشە
گۆرانیش لە یاد و ئاهی خوداوەند بەرهەم دێنم
بەفر جوانییەکە گران بۆ لك و پۆپ
خوێن و گۆشت دەخاتە منداڵدانی سروشتەوە
پاشان پەیمان لە بەهەشت وەردەگرێ
چی نیشانەیە بۆ ئازادی
ئەو نیشانانەی کە نین
وڵاتێك لە ویستی خەڵکەکەی خۆی ماندووە
هەندێك ویست بەر مەرگ دەکەون
ئەوانی دی بەردە پیرۆزەن
لەسەر کێلی ئەو سەرکردانەی لە شێرەبەفرینە دروست دەکرێن
دادەندرێن
بۆ نیشانە و بەرد هاوێشتن
چیمان بۆ دەکرێ
چیمان بۆ ناکرێ
چیمان پێ دەکرێ
چیمان پێ ناکرێ
پەنجەرە و دەرگا بە چییەکان مۆرکراون
ڕووناکیش لە بن حەفت لێفەی دێوان دەنرکێنێ
سۆزیشی بۆمان هەیە
لە باوەشی دایکی ئەو شەهیدەی
تەرمی باڵندەی دێرینی هەولێری

وەك دەسکە نێرگز و مێخەك
لە قەراغ ڕێگاکاندا بۆ فرۆشتن داناوە
هیچ شتێك جێگای نابێتەوە سۆز نەبێ
پێش ئەوەی باڵندەی دێرین جەرگسووتاو بکرێت
تای سییەکانم بەرز ببووەوە
دڵ جێ بە خۆ ناگرێ و بەردەوام جێ دەگوازێتەوە
ئەی جێ هەموومانت حەپەساندووە
باڵندەی دێرین
حەکایەت و
چیرۆکی فۆلکلۆری و
پەند و
قسەی نەستەقی
کۆڵان و شەقامی شاری گوێ لێ بووە
هەناسە لە سینگتان ڕاگرن
بە جەربەزەییەکی زۆرەوە
دەیکاتە گۆرانی و لە بۆنە تایبەتییەکاندا دەیڵێت
ئەو سەرکردەیەی لە شێرەبەفرینە دروست دەکرێ
بە ڕاستی دەبێتە سەرۆك
لە بنی دەریا دەگەڕێن
گەوهەر بۆ تاجی دەدۆزنەوە
هەتاوی پڕ ڕەنگی ناخ
هەتاوی پڕ دەنگی ئاخ
هەتاوی پڕ ڕەنگی باخ

هەتاوی پڕ دەنگی داخ
لە بۆشایی شاخی کەڵەکێوی بەهەشتی دۆڕیندراوە وەردەگرێتەوە
پاشان بە هەمان شاخ
فووی لە مووی وەریوی سەر دەموچاوی ئادەمیی کرد
ئادەم لە دایکێك نەبووە و ناوکی نەبڕاوە
کەواتە نەگریاوە و پۆستەچی نامەی دوانەخستووە
بای ناوەخت چلچرای نەخستووەتە مەترسییەوە
خوانی بەیانی بۆ خێزان و منداڵەکانی ئامادە نەکردووە
نەهاتووە خولیای تەڕی ژیان بلاوێنێتەوە و فەرهەنگی سروشت دەوڵەمەند بکات
بەهار خورپە بۆ قووڵایی گیان هەڵدەکشێنێ
هاوین تۆز و گەردی گەردەلوول لە دەمارەکانماندا دەپاڵێوێ
پایز بە دەرگای زیودا دێت
زستان دەوڵەمەندکاری فەرهەنگی سروشتە
نیشتیمان چ بایەخێکی بۆ من هەیە کە برسییەتی دەمی منداڵەکانمی سڕ کردبێ
حەزم لە پیاسە لەگەڵ خۆم و کێوبڕینە
لە پیاسە لەگەڵ خۆم و کێوبڕیندا یادەوەری دێنە فریام
هێرشی کلۆ دەشکێنێ
ماسی هەڵدەدەمە ناو حەوزی شووشە
گۆرانیش لە یاد و ئاهی خوداوەند بەرهەم دەهێنم
قەلەڕەش باڵە تەپە دەکات
منیش لەو ئاسۆیە دەڕوانم کە لە ناو دڵمدا درێژ دەبێتەوە

ئادەم دەمامك وەك دەبدەبەی دەم با
بەولا و ئەملادا دەچێت
ئەو دارەی تەمبووری لێ دروست کرا
ئەو دارەی تابووتی لێ دروست کرا
ئەو دارەی پەیژەی لێ دروست کرا
ئەو دارەی فەلاقەی لێ دروست کرا
من خۆم بە چاوی خۆم بینیم
دار سکاڵای کرد و زمان لە دەمیدا شکا
من بە گوێی خۆم بیستم
دار سکاڵای کرد و زمان لە دەمیدا شکا
درەختی مردن بە سێبەر و بەر کراو
هاوڕێیەکی بە نان و نمەکە
بەیانییان لە خۆیەوە بە ئاگا دێت
هەوای فریاکەوتن تای سییەکانی دابەزاندووە
درەخت لە مرۆڤ سەر و گەردەن بەرزترن
لەناو یەك کێڵگەدا هەڵدەچن
ڕەنگ و دڵی یەکتریش کفن ناکەن
دانایی ئاگر نیوەی لە باوەڕی کەلەپوورە و نیوەی لە بۆنی مێژوو
پاشماوەی شارویرانیی دەخاتە دەستەکانمانەوە
هونەرمەندی شێوەکار بە فڵچەیەکی نەرم
تۆز و گەردی شارویرانیی لە دەست و شانمان دەتەکێنێ
هونەرمەند جەنگاوەرێکە نیوەی لە باوەڕی کەلەپوور و نیوەی لە بۆنی مێژوو
ئەسپ لە ناو بەفردا سڕ نابێت

باڵندەش لە ئاسماندا گەرم دەبێتەوە
پەڕەسێلکە لە بنمیچی تەلار و کەلاوەوە
غار دەداتە سەر درەختی چلئاواز
لە چەقۆی دەستی ئادەمیی ورد دەبێتەوە
ئەو چەقۆیەی داری تەڕی بۆ گۆپاڵ پێ خۆش کردووە
ئێسکی گۆزینگی مرۆڤیشی پێ هەڵکۆڵیوە
بە پەرۆشەوە چەقۆی هەستەکانی تیژ دەکات و تالانی لەسەر دادەنێت
دواتر لە ناو کلاو و دەستەسرِدا پەنای دەدا بۆ فرۆشتن
کەڵەباب
چاو و
گوێ و
لووت و
دەمی
لەسەریدا جێگۆڕکێیان کردووە
قاچێکیشی لە زەوی کێشایەوە
بە سینگی خۆیەوەی نووساند
سینگی درەختی بنەماڵە و قەلای مێردانە
ڕێوی و
جەردە و
پاشدز و
ناکەسبەچە
تەماشای دەکەن و ئاوی چاویان دەڕژێتە بەرپێیان
ئادەم دەمامك وەك دەبدەبەی دەم با

بەولا و ئەملادا دەچێت
بەفر بێ ئەوەی داوای لێبووردن بکات
ساردایی خستە باڵی باڵندەوە
من ڕێگایان پێ دەدەم
بێن لە گەرمای دڵی مندا کۆچ بکەن
لە یادەوەرییان بنیشنەوە
دەنگ لە دوور و نزیکەوە دێت
ڕەنگ لە دوور و نزیکەوە دەناسرێت
هاتن و ناسین ئەوینێکی بێ پایان سەر دەخەن
لەبیرکراوی حەکایەتەکان
لە بەندیخانەیەکی لەبیرکراودا
لە تاوان دڵی لە چاوی هاتەدەر
پێشتریش فێنك و دڵخۆش لە ناو خوناوی بەهاردا میوانی ژیان بوو
بە خۆشییەکی تەواو لە نزیك هەموو شتەکانەوە دڵی کرابووەوە
نزیك قامیشەڵانێك گۆرانییەك چاوەڕوانە بگوترێت
نزیك ڕەشماڵێك فانۆسێك چاوەڕوانە چاوی ڕووناك بکرێت
نزیك داستانێك ئەسپێك چاوەڕوانە تەپڵ لێبدرێت
نزیك ئاهەنگی ساڵجەژنێك ئەفسوونێك چاوەڕوانە ببێتە حەکایەت
تیپێك حەکایەتخوان پێکەوە بڕژێنە گۆزەکانمانەوە
مانگیش چاوی کەوتووە و لە نزیك
قامیشەڵان و
ڕەشماڵ و
داستان و

ئاهەنگی ساڵجەژنێك پشوو دەدا
بەرەو قووڵایی زێد دەڕوات
دڵی ماسییەکی حەپەساو دەداتەوە
ژانی ددانئێشە نیوەگیانی کردووە
لە ئاوی بەرسێبەر سەرمای بووە
بۆ ئاوی هەتاوگر مل دەنێ
ستایشی شکۆی وردکەنان دەکات
بەلەمێك بەسەر ئاوێکی هەڵچووەوە
تازە سەرنشینەکانی بۆ خۆخنکاندن خۆیان هەڵداوە
لە دڵتوندیی خۆیدا پرسیارێکی کردە چەتر بەسەر سەری هەموومانەوە
قەلا ئەو پێشمەرگە باڵندە کوژانە لەسەرت چی دەکەن
نیشتیمانییەك باڵندەی دێرینی هەولێری کوشت
بۆ ئەوەی کوژرانی ببێتە بۆنەیەکی نیشتیمانی
حاجی لەقلەق بوو بە ناونیشانی فەرهەنگی پاراو و بێ پایانی شەهیدان
نامرادی ناو بەیت و داستان
بەناو دارستاندا دێت
لە سێبەری درەختە گەورەکان پیاسە دەکات و لکە نزمەکان لا دەدا
قەڵەمکێشی هەناوی زەوی دەکێشێ
لە نێوان نامراد و هەناوی زەویدا
مەترسی سڕبوونی دەست هەیە
هەواڵی کۆچی بێ وادەش
لەم دەوروبەرە بێ باك ئەستێرەیەك هەڵات
دڵی من لە ناوی لێدەدا و چاوم بە دەوروبەری خۆمدا گێڕا

سەروشوێنی بێباکیم ناسیوە و لە لێدانی دڵ بێ ئومێد نیم
ئەو بەفرەی لە شەوێکی بێ هەوادا دەبارێ دەمێنێتەوە
لەناو پێڵووی هونەرمەنددا دەبێتە مێژوو
چەندین ساڵ لەناو پێڵوودا دەست دەخاتە دەستی
باوەڕی کەلەپوور و بۆنی مێژوو
مانگ ورد ورد لەگەڵت دەڕوا
دیمەنەکانی ئەولا و ئەملای ڕێگا
ئەنگوستیلەی پەیمانی بەهەشتت لە پەنجە دەسووڕێنن
بەڵێ بەڕاستی مانگ برادەرێکی بە نان و نمەکە
شەڕی لەگەڵ
ڕێوی و
جەردە و
پاشدز و
ناکەسبەچە تەواو بووە

تەمموزی ٢٠١١ هەولێر

بە ئارەزووی زەوی ناو لە درەختەکان نرا

نیگای باڵندە لە ڕوخساری ڕاوچی نێژرا
لە دواییدا ئەم نیگایە چپەی بۆ هاوڕێکانی کرد
من باوەڕم بەو چپەیە هەیە کە نیگا دەیکاتە گۆرانی
گۆرانی ئێسکی لەشی ئەو مرۆڤە دەتوێنێتەوە کە چاوی دڵی ناسیوە
دەموچاوی زەویش وەك بڕووشی تەڕکراو دەکاتەوە
فێنکایی ئێوارە بەناز دەست و پەنجەی هەولێری لە خەنە دەنا
پەنجەرەی ماڵم لێوی پەری بەخشندەیە
لە پشت ئینجانەیەکی غەمگین و وریا دانیشتبووم
مێوانێکی خۆشبەخت و دەم بە مژدە و دەست بە میوەی کێوییەوە
سەری کێشایە ژوورەوە
منداڵ پێی لە چیای بێ کانی و بەردی داخبوو دەپارێزێ
لە ژێر ئاویش لە یاقووتی خلیسك و بە قەوزە داپۆشراو
سێبەری منداڵ شکایەوە ناو ئاوێکی مەلەوانناس
خوداوەند دەستەکانی وەك باڵی ئۆکۆردیۆن کردوونەتەوە
لە ئاسمان ژیانی پیت و فەڕ دەگرێ و لە خاکدا دەنێژرێ
خاك کسپەیەکی داخکەر نییە
هەموو شتێکی لێیە بە گلەیی و مردنیشەوە
زەوی زەیستانە و چوار منداڵی
لەسەر بێژینگ لە تەنیشت خۆی درێژ کردووە
کێ ناوکی بڕین و ناوی لێ نان

سروشت یان سرووش
نیازی سروشت و سرووش بەرانبەرن
خوداوەند دەستەکانی وەك تای تەرازوو بێ باك ڕاگرتووە
دوو داوە برژانگی چاوی ڕاست و چەپ سەنگی ڕاگرتوون
چاوتریێی تێرئاو ئاسوودەییم تێك مەدە
دەڵێی پێ لەسەر ئاسنی سووربووەوە دادەنێم
لە ناسینی خودا و لە ناسینی تۆدا
پەنام بۆ توانەوە برد
تۆ کێیت ئەی دڵ و گیان
لە کراسی سەما سەیر دەکرێیت و چاو دادەخورپێ
لە هەوای ڕووندا مردم و نازم کێشرا
کتێبەکانم شانیان دایە بەر تابووتم
گالیسکەی گەڕەکەکان و بازاڕ بەدوامدا ڕۆیشتن
چاویلکەم لە چالاّیی برۆم ڕاگرتووە
لەناو کتێبخانەکەمدا کتێب شوێنگۆڕکێ پێ دەکەم
دەمەوێ بۆ شوێنێك بڕۆم
شوێنەکە تۆی ئەی شیعر
ئەی شیری ناو گوانی سروشت و بەش و بەختی من
خودا ئایەتی یەکدڵی شیعری بە سینگەوە هەڵواسیم
هەتاو خەریکی دزینی پارچە قوماشەکانی پرسەیە
سینگم کتێبخانەی ئاشکرابوونی هێماکانی دوو دنیایە
چاوی ناحەز وەك مار لە قاچم ئالاّون
پیت بوو بە وشە

ماره‌كانی بڕی و لاشه‌یان له‌دوای پێم جێمان
له‌ كه‌لووی زۆر جێگه‌ی داخه‌ له‌دایك بوون
میری كلیلسازی گه‌نجینه‌
ناونیشانێكی ڕه‌سه‌نی پێدان
عه‌زیای ناو حه‌كایه‌تان
شیعر نازی نه‌كێشاوم
هه‌واڵی لاڕه‌شه‌ی ئه‌و داربه‌ڕووه‌ی دامێ
كۆڵه‌پشته‌كه‌م له‌ سێبه‌ری دانابوو بۆ پشوو
كێش و سه‌روا بینییان زۆر بێڕه‌نگم
جۆگه‌له‌یان كێشایه‌ كۆڵانی غه‌ریبی
ڕه‌نگیان له‌گه‌ڵ ئاو به‌راورد كردم
شیعر تاسه‌ی جوانی و كۆچی كردووه‌
كیسه‌ڵ له‌ پێشبڕكێدا چی ده‌وێ
هه‌زارپێیه‌كی فریوخواردووم بینی
دڵی خۆش بوو له‌ پێستی خۆیدا جێی نه‌ده‌بووه‌وه‌
چه‌نه‌لێدانێكی به‌لاشی بوو له‌گه‌ڵ شیعردا
میوه‌ چه‌ند بێ باك و شێتانه‌ به‌سه‌ر و سینگی دره‌خته‌وه‌ پێده‌گات
خودایه‌ خۆ به‌ خۆت ئاگاداری
ئاڵای شیعر چه‌ندین جه‌نگاوه‌ری به‌جه‌رگی له‌ناودا نێژراوه‌
پاشان دووباڵ له‌ شانیان ڕوا
خوێنێكی غه‌مگین و وریا
له‌ دڵ و گیانی پاراوی شیعردا ده‌بێته‌وه‌ كانی و ئاو
دنیا بێ خوێنی غه‌مگین و وریا ته‌واو ده‌بێ و ده‌چێته‌وه‌ ناو كراسی ما

یاری نهێنی ڕەنگت نابزرکێ
لە یەك شێوەدا لێت ورد دەبمەوە
کاتێك باوك و دایك خواردنیان لە دەستی بەخشندەی خودا تەواو دەبێ
منداڵی خۆیانت بە میرات بۆ بەجێ دەهێڵن
لە کەلووی دووپشك لەدایك بووم
هەوری خەملێوی سەر پشتی ئەسپی ڕاو و پنجە گیا
ناونیشانی ڕازی درکاوی هەقیقەتی پێدام
نەمریی لە دوو دنیا
هەوری سەرئاو بێ پەروا و سەرگەرمانە دەگرمێنێ
بێدەنگییەکی ترسناکی دروست کرد
باران وەك منداڵێکی هاروهاج
لە جامی ئۆتۆمبیلی دەداین
ئاوێنەیەکم لەبەر مانگ دانا
مانگی ناو ئاوێنە و ئاسمانم ڕاهێنا
چۆن تەماشای یەکتر بکەن و پێوانەی نادیاریم بۆ بێنن
مانگ بەو چەشنەی تەماشای یەکتری دەکەن
ڕوخساری نەکراوەتەوە و سەرزەمینرۆی خۆش نەویستووە
ئەو هەموو شتانەی بۆ هێنامەوە سەر تەختەی شەترەنج
کە مەودای نادیاری لێمی شێواندبوو
تەماشاکان بوون بە گۆرانیبێژ
دەفی خودایی لێدەدەن
دەف لە دڵم گەڕا و دۆزییەوە
دەست بەدەفەکەتەوە بگرە تەڵەزگە سامی دەشکێ

دڵت بە بینینی هیچ دیمەنێك توند نابێ
تەنانەت بە دیمەنی شەڕی مار و ژووژکیش
دڵی لەناو بڵێسەی گشت دەسەڵاتەکان ماندوو
چارەنووسی بەرد دیوار نییە
بە تەنیاش لەودا نیشتەجێ نییە
لە ڕوخساری خۆرێکی زەمینی هەیە
خۆری زەمینی ببە بە هەموو شتێك
بە دەفەوە بەندم
لەم ژیانە پڕ ئاجڕ و باجرەدا بێ نیازی کردووم
لە سێبەری بەنازی پەلکەزێڕینەیەکدا دەستم بەژیانەوە گرتووە
هەموو کەسێك یەکتری تێدا دەبینن و حوکمی هێلکەترووکان دەکەن
بە زمانی بەهرە و سرووشی ئەوان شانم گەرم دادێ
دەفلێدان نابێتە گوناهـ
پیتم دەبێتە وشە
مانگ ئای چەندت غەریبی دەکەم
بگەڕێیتەوە ناو دەفی دەستم
خۆر لە قووڵایی دەریادا خاو نابێتەوە
بەردی بن لم ماندوو ناژی و لە درێژبوونەوەی ڕۆژگار یاقووت نازی
دەکێشن
وێنەی ڕوخساری ساوایەکی لە شیربڕاوە و بەردێکم کێشا
زمان لەناو بڵێسەی گشت دەسەڵاتەکان داگیرسا
ئەی نەمریی لە دوو دنیا
ئاگری ژیانمت لە دڵێکی ئەفسانەییدا کردووەتەوە

مەلی کۆچیار لە درەختێکی گۆڕاو بۆ درەختێکی نەگۆڕاو
دوودڵی شوێنی هەیە
ئێمە لە دۆزەخێکدا دەژین
هەموومان یەکتری دەناسین و هەستی یەکتری ئاگادارین
چاوی ئاگر لە دۆزەخدا چی دەڵێ
تابووت تەنیا جێگای یەك کەسی تێدا دەبێتەوە
لە نێوان هەردوو درەختەکەدا بانگی کردم
ئەرێ چ ڕووی داوە
پتر لە جارێك تەماشای زەوی بکە
فریو بە هەموو شێوەیەك خۆی دەنوێنێ
دەمەوێ بۆ شوێنێك بڕۆم
شوێنەکە تۆی ئەی شیعر
ئەی شیری ناو گوانی سروشت و بەش و بەختی من
خودا ئایەتی یەکدڵی شیعری بە سینگەوە هەڵواسیم
پەری بەخشندە لە دڵ و گیانی مندا تیشکی چنی و پشووی دا
دڵ و گیانم بە هێز بوون
تیشك خۆراك لەو مرۆڤە وەردەگرێت چاوی دڵی ناسیوە
ڕەگێك کەوتووەتە سەر بەردێك
خۆڵ نێوانیمان دەکات
لە شەڕی ڕەگدا
سەمای ئەشق دەبیندرێ
خولیای ڕەگ بۆ ئاشکراکردنی وێنەیە
ڕۆژ و ڕۆژگار خولیایە و پێویستە ئەشق و سەمای لەگەڵدا بکەین

شۆڕەبییەك چاوی بڕیوەتە چاوی مێوانەکانی کەنار
پرچ و ئەگریجەی لە ڕووی ئاو دەخشێنێ
لە ژێر سێبەری بەنازی درەختێك پشوویەك وەرگرە
باڵندەیەکی بەسەرەوەیە
بە دەنووك و پەڕ و باڵ
ئاو بەسەر چرۆکانیدا دەڕژێ
لەسەر تاوێرێکی ئارامی گوێی ئاو دانیشتووم
پێم بۆ ناو ئاو شۆڕ کردووەتەوە
ئێستا نا ئێستا ماسی دەم لە پێم دەدەن
مێوانەکانی کەنار شێی سەر دەریایان هەڵمژیوە
دەست گۆدبوون و ترس و لێوەلەرەی دۆڕانیان نییە
شوێنپێی مێوانەکانی کەنار پڕن لە ئومێد
بابۆڵەیەك خورما بە ئاردم خوارد
ئاگری بە دووکەڵم لەناو تەپۆیاندا کردەوە
کێکی لەدایکبووی شیعرم بڕی و مۆمی سەریم پێکرد
ژەنەڕاڵە خانەنشینەکانی دوای جەنگ
بووکەشووشە لەناو بازاڕی گەورە و باخچە گشتییەکان دەفرۆشن
بووکەشووشە فرۆش بەجۆری لێدانی دڵی بووکەشووشە ڕاهاتووە
بە نەرمی دەنگی بەرز دەکاتەوە
ئەرێ باڵندە هێلکەی هەبێ یان بێچوو
شاد دەفڕێت
باڵندە لە دۆزەخ ڕای نەکردووە و لە چاوزەردبوونی گیاندان نییە
خانەکانی درەختێکم تەماشا کرد

ماڵی پەیمان بوون
لك و پۆپیان پڕی ئەو باڵندانەن
ناوچەوانیان خولگە و هەسارەن
یاری نهێنی لە ناخی درەختی بەردار خۆی ئاشکرا کرد
بەهار بە پێکەنین و گەرم و گوڕییەوە هات
هەست دەکات لە دڵمانەوە نزیکە و خولیای ئێمەی لەسەر دەرناچێت
گزینگ بەو شێوە ڕوونەی هەڵدێ
بە دوای چارەنووسی کێیەوەیە
ئامانجی هەیە یان نا
لە چ دڵێکیشەوە نزیکە و خولیای کێی لەسەرە
زەوی ڕووی گرژ کرد و دەموچاوی بەیەکدا دا
باڵندەی شایەدی هەقیقەتی سەرگەردانکراو
بەردی چلەمی هێلانەی دانا
ئاوازێکی بۆ خوێند و بە غەمگینی و وریاییەوە جێی هێشت
ماری تووکن بە خێراییەکی سەیر
چاوی لەم بەری ڕێگا بۆ ئەوبەری دەگوازێتەوە
ورچ لە بنی ئەشکەوت دانیشتووە و گۆرانی بۆ هەنگوینی کێوی دەڵێ
ڕێوی دووڕەگیش ئاو دەڕژێنێتە خواردنی کولاومان
بێچووە مامز کاتێك فێرە لەوەڕ دەبێ
لە گوانی دایکی دوور دەکەوێتەوە
ژیان لە نەمری و ڕەنگی قاوەیی و گیادا
ڕەنگی قاوەیی گوانی دایك و ڕەنگی سەوزەگیای سروشت
هەنگاوی بە ئامانج هەڵدەهێنم و یەکەم کەسم لەسەر ڕێگا

گوڵی خەمڵیوی ڕوومەت و چاو بە شەونم دیاری بەدەستهاتوومە
لە گوڵی خەمڵیوی ڕوومەت و چاو بەشەونمدا هەموو شت هەیە
یاری نهێنی شکۆمەندی دڵواڵایی و چاوتێری تێگەیاندم
دەبێ هەموو سبەینەیەك سێبەرمان بچێتە ناو ڕێگا
لە کاردا گەرمترین هەتاو وەفادارمانە
دەشبێتە ئاواز و گۆرانیمان
ئاواز و گۆرانی دێتە سەر خوانمان
دەست بە سەری بەهرە و سرووش و نهێنی ڕووناکی دادەهێنێ
ئاوی چاو لە کتێبخانەی ئاشکرابوونی هێماکانی دوو دنیا
بەسەر دەفتەری شیعرمدا دەبارێت
زەوییەکی دانەچێندراو نەیتوانی بزە بهێنێتە سەر لێوان
هەڵمی هۆشمەند پێی ڕاگەیاندم
بەرز ببمەوە تا ئاستی دەستە کراوەکانی خوداوەند
چاوەڕوانی باران بم
باران بۆ ئەوە دەبارێ خۆی ون بکات
بۆ ئەوەی نییە خۆی بدۆزێتەوە
لە داباریندا لێك جیادەبێتەوە
لە خاکدا یەك دەگرێتەوە و دەبێتەوە کانی و ئاو
گرد لەسەر سینگ
لەیەك نزیك دەبنەوە و زەردەپەڕ دایاندەپۆشێ
مردن ژیان و خۆشەویستی دەناسێ
شوێنێکیشی نییە بیلاوێنێتەوە
دڵی نزا و پەشیمانییەکانمانی بەدەست نەهێناوە

شەقام بۆ پەیکەر چاڵێکی گەورە و قووڵ و شێدارە
ئای بەدەستییەوە نائومێد و گرفتارە
بێزارییەکی کوشندە سڕی کردووە و ڕاناپەڕێ
مانگ دەتوانێ دەرگای زیندان بشکێنێ
کەسێکی تا بڵێی سەرنجڕاکێشە
داردەست و کرێگرتەی کەس نییە
بکەوینە ڕێ و لەو نزیکانە پشوویەك بدەین
دەگەین
ماڵی مانگ حەڵوای شەکر و بابۆڵەی خورما بە ئارد
پێشکێش بەو مرۆڤە دەکات چاوی دڵی ناسیوە
لە ماڵی تۆدا ڕادەکشێم و دەڕوانمە جوانیت ئەی خودا
من گۆڕم بە دڵە
تیر لە ناولەپی دەشکێ و نان دەبرژێ
سەرزەمینی ناتەواوی دڵبڕ و دڵپڕ
پێویستی بە دڵخۆشی ئێمە هەیە
یاداشتی لە ئەلفەوە تا یا بکەین بە تابلۆیەك
لە بەرگی دەفتەری منداڵەکانمانی بدەین
سروشت وازی لە پاڵەوانبازی هێناوە
لە خودا و خودی جوامێرێك ورد بووەتەوە
ئێوارەی هەموو ڕۆژێك بە ناو فریزی لێوار شەقامەکان
نەرم نەرم دەڕوات و چاوی هاڵاو دێنێ و هۆگری گریانە
خۆزگە دەخوازێت سێبەر یادەوەری هەبوایە و دوا هەنگاوی بێتەوە یاد
پشت لە چاوەڕوانی ڕووناکی دەچەمێتەوە

دەرکەوت گۆچان یارییەکی بەتاڵە
لە سێرکدا گایەك قۆچی لە سینگی یاریکەرێك دا
ئاسوودەیی گۆڕەپانی تێك دا
پیری بۆ گا کۆتاییەکی خۆشە
بریقەی چەقۆی لە چاوی نەترووسکابێتەوە
مردن جارێکە و شیوەن حەفتەی حەفت ڕۆژ و شەوێك
ڕێوییەکی نەدیوبدی
ڕك و کینە بەسەر ددانی دەهات و دەچوو
مریشکێکی لەسەر لکی درەخت برد و خواردی
ڕیخۆڵەی مریشك لە قاچ و قولی ئاڵا
دەستەیەك منداڵی چەقاوەسوو
لەسەر گردی بن ماڵان یارییان دەکرد
داوی کۆلارەیان لە کلك و گوێی گرێ دا
ڕێوی خۆی بێرە و بەوێدا دەدا و پەلەکوتێیەتی
پەڵەیەك خوێن لە عاردی جێما
نزیك پەڵە خوێنەکە جووجکەی مریشکەکە باڵیان پشوو پێدەدەن و چینە دەکەن
بەهار زوو هات و لە ئاوێنەیەکی تاریك و لێڵەوە
هێلکەی ماری پێشان داین
ئەو مەترسییانەی لە مار جێ دەمێنن بەس هێلکە نین
درەخت سایەی تەوری لەسەرە
بە ترسی سبەینێش ناژی
لك و پۆپی درەختی دڵ

ڕەگی خۆی لەناوچەوانی یاری نهێنی بەستا
کاتێك فرمێسکی سووری خۆم لەناوچەوانی
سووپەری سەنگەرێکی چۆڵکراو و سەکۆی پەیکەرێك کۆکردەوە
زانیم لەناو ڕەگ گەشە و ڕووەکناسم
پێڵووشم بەتۆزی نیشتووی شەقامەکانی شار گران بووە
چاوی درەخت دەرگای سندووقی خەزێنەیە
ساباتی بەهرە و سرووش
خێزانێکی بەختیار خەریکی بەرچایی ئامادەکردنن
منداڵە پرچ خاو و چاو قاوەییەکەیان پڕ بە هەستەکانی
دەنووسێ و دەسڕێتەوە و سێوەکەی ئادەمی کردووەتە ڕووداو
دەستی بردووەتە ناو بەیانییەکی ڕوو لە خێر
شەڕیش لەگەڵ مێشی شەڕفرۆش دەکات
قاپ و
کەوچك و
چەقۆ و
چەنگاڵی نایلۆنم کڕی
قاپی سفر و زیوی باپیرانیش
لە تاق و
پەنجەرە و
ڕەفی ماڵ دەدرەوشێتەوە و تەماشای بەرز دەکاتەوە بۆ دیدەنی
لە گریانی خۆشییەکدا گیان دانا و مەزن
لەسەریان ڕێ دەکات
دەماری پڕدەبێ لە خوێن و سڵاوی گەرم

ژێیەکانی سازیش سەرڕێژن لە ئاوازی دێرین
درەختی خانەخوێی باڵندان
مێش و مێرووولە هێشووی ناگەچڵێنن
مراوی لە ئاو دەرهاتووە
لەسەر بەردێکی گەرمی بەرخۆر
پەڕ و باڵی هەڵخستوون
دەنووکیان تێدا دەگێڕێ
لە بن ئەو بەردەدا جوامێرێك نێژراوە
تەم بەسەر قەڵادا ڕەت بوو
چاوە کەمحوکمەکانی ڕوون کردەوە
دێو و درنجی چیرۆك و ئەفسانەی
بێرە و بەوێدا بڵاو کردەوە
لێرە شەوە
شەوی بەرات
ئاوازی پیتم بۆ دەکاتە وشە
وشە ببە بە هەموو شتێك
ژوورە نیوە ڕووناکەکەم
ئەو ژوورە هەر بە نیوە ڕووناکی جوانە و خەرمانە دەدا
بڕیاری گەشتم نەدابوو
بەڵام کاتێك وێنەی بەلەمم لە تابلۆی ژوورەکەم بینی
بیرم لە باڵی مێشهەنگ و مێشەکەرانە کردەوە
بچمە سەر باڵی کامیان
بەش و بەختی خۆم ببەمە گەشت

ڕابردوو و داهاتوو لەناویەکدا مردوون
قاچی ئێستاشیان لەناودا سڕە
خۆر لە ناوەڕاستی ئاسمانە و مێشك دەکولێنێ
سیسرکی هارکراو لەناو شووشەیەکی بەتاڵ
چاوی مۆڕ کردووەتەوە
گای قۆچوەشێنیش چزووی دووپشکی لە کلکی ماوەتەوە
وەخت و ناوەخت پەلامار دەدا
بابەنوئێلم بینی ڕدێن وەك دڕك و داڵ
دەم و چاوی شاردبووەوە و ناوچەوانی ترشابوو
هەردوو گوێچکەی گوجیلەیەکی بڕی
لە سەر لەپی دانا
بە خوێنی گوێچکەشی کلکی سوور کرد
سەگی کلك سوور وەفای زۆرە
دڵیشی لای خاوەنەکەیەتی و هەمیشە بۆنی شوێنپێیەکانی دەکات
زۆرت خەون پێوە دەبینم ئەی سەگی کلك سوور
لە ڕوخسارت خۆرێکی زەمینی هەیە
خۆری زەمینی ببە بە هەموو شتێك
تەنیا خوداوەند زەمین ناپارێزێ
سەگی کلك سوور سوێند بە ناوچەوان و ناولەپی خاوەنەکەی دەخوات
شاعیرێك لالەی دەستی سەرانسەری سەرزەمینی ناتەواوە
بە دەموچاوە سروشتییەکەیەوە
دێتە ناومان
هەردوو دەستی پڕ سۆزن

له دەستی پڕ سۆزدا هیچ گوناهێك لەدایك نابێ و نان دەبرژێ
شاعیرێکی دەست و پێش
فریزی حەوشەی کۆشکە و کیفی زێڕی له ددانی گرتووە
قەڵەمەکەی لەناو کراسی مار داناوە
بێ هوودە خۆشحاڵە
یاری نهێنی ڕەنگت نابزرکێ
له یەك شێوەدا لێت ورد دەبمەوە
کۆڵەپشتەکەم له سێبەری داربەڕوویەك دانابوو بۆ پشوودان و بۆی
ناگەڕێمەوە
ڕێگای ڕێزلێگیراو تەواوبوو
یادگاری پێڵووی خاو کردوومەتەوە و دەمارەکانی به توندی لێدەدا
له ناکاودا بوو به بەیانی
هاوڕێیە باشەکەم کۆڵەپشت
دڵی گەلیان له کفنێکی ڕەشدا به خاك سپارد
دڵی گ له کفنێکی ڕەشدا به خاك سپارد
دڵی ه له کفنێکی ڕەشدا به خاك سپارد
دڵی ل له کفنێکی ڕەشدا به خاك سپارد
دڵی ی له کفنێکی ڕەشدا به خاك سپارد
دڵی ا له کفنێکی ڕەشدا به خاك سپارد
دڵی ن له کفنێکی ڕەشدا به خاك سپارد
فڕینێکی وەستاو زیاتر له بیست ساڵ
تریفە جل و بەرگی مانگی فڕاند و لەسەر کەپری سەپانانی دانا
کۆترەباریکەش بەدرەختەوە دەنیشێتەوە

بۆنی خۆی لەسەر جێ دەهێڵێ
قازەکێوی باڵندەی ناوماڵ و حەوشە و بان نییە
لە دەورەی چراش کۆنابێتەوە
خاك بۆنی خەنەی خۆی
تەنیا لە مرۆڤە پیرۆزەکان دەدا
بۆنی خەنە دەبێت بە هەموو شتێك
ماچی سەرپەنجەت
دڵی ئەو درەختە گەرم دەکاتەوە کە لە ڕۆژی لەدایکبوونی من ڕوێندرا
هەوای گەرماییت بە چی بزانم
ڕۆژبەڕۆژ هەواڵی پەری بەخشندە دوور دەکەوێتەوە
پرخە پرخی مانگی پیر لەژێر ئاودا بەرز و نزم دەبێتەوە
لە ژێر ئاودا وەرە دەرەوە
شتێکی مەترسیدار لە ئارادا نییە
هەتاو خەریکی دزینی پارچە قوماشەکانی پرسەیە
داوای کرد لە دزییەکەیدا یاوەری بین
ئەم داوایە تایبەتە بەو مرۆڤەی چاوی دڵی ناسیوە
چرا ئەو کاتە جوانە کە دادەگیرسێت
یاری نهێنی ڕەنگە جوانکردنی چرا و ناسینی دڵ زۆری بوێ

کانوونی دووەمی ٢٠١٢ هەولێر